

17ANI

Asociația "Moldova Apă-Canal" DIRECȚIA EXECUTIVĂ

СБОРНИК ДОКУМЕНТОВ ПО ЗАЩИТЕ ПРАВ И ЗАКОННЫХ ИНТЕРЕСОВ РУКОВОДИТЕЛЯ И ГЛАВНОГО БУХГАЛТЕРА ПРЕДПРИЯТИЯ, ОБЕСПЕЧЕННЫХ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВОМ

Varianta în limba de stat

Версия на русском языке

(**VERSIUNEA ELECTRONICĂ INTERACTIVĂ PENTRU CP FĂRĂ
CONEXIUNE LA INTERNET**)
(**ЭЛЕКТРОННАЯ ВЕРСИЯ С ИНТЕРАКТИВНЫМ СОДЕРЖАНИЕМ ДЛЯ ПК
НЕ ИМЕЮЩЕГО ВЫХОД В ИНТЕРНЕТ**)

BIBLIOTECA CONDUCĂTORULUI

БИБЛИОТЕЧКА РУКОВОДИТЕЛЯ

CUPRINS

- **COD Nr. 154 din 28.03.2003 (extras) "CODUL MUNCII AL REPUBLICII MOLDOVA"** (Publicat : 29.07.2003 în Monitorul Oficial Nr. 159-162 art Nr : 648)
- **COD Nr. 1107 din 06.06.2002 (extras) "CODUL CIVIL AL REPUBLICII MOLDOVA"** (Publicat : 22.06.2002 în Monitorul Oficial Nr. 82-86 art Nr : 661)
- **LEGE Nr. 190 din 26.07.2007 (extras) "Cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului"** (Publicat : 07.09.2007 în Monitorul Oficial Nr. 141-145 art Nr : 597)
- **ORDIN Nr. 117 din 20.11.2007 CENTRULUI PENTRU COMBATEREA CRIMELOR ECONOMICE ȘI CORUPȚIEI "Privind raportarea activităților sau tranzacțiilor care cad sub incidența Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului"** (Publicat : 21.12.2007 în Monitorul Oficial Nr. 198-202 art Nr : 731)
- **ORDIN Nr. 118 din 20.11.2007 CENTRULUI PENTRU COMBATEREA CRIMELOR ECONOMICE ȘI CORUPȚIEI "Privind aprobarea Ghidului activităților sau tranzacțiilor suspecte, care cad sub incidența Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului"** (Publicat : 28.12.2007 în Monitorul Oficial Nr. 203-206 art Nr : 741)
- **COD Nr. 218 din 24.10.2008 (extras) "Contravențional al Republicii Moldova"** (Publicat : 17.03.2017 în Monitorul Oficial Nr. 78-84 art Nr : 100)
- **COD Nr. 985 din 18.04.2002 (extras) "CODUL PENAL al Republicii Moldova"** (Publicat : 14.04.2009 în Monitorul Oficial Nr. 72-74 art Nr : 195)
- **LEGE Nr. 235 din 20.07.2006 "Cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător"** (Publicat : 11.08.2006 în Monitorul Oficial Nr. 126-130 art Nr : 627 Data intrării in vigoare : 11.08.2007)
- **LEGE Nr. 845 din 03.01.1992 (extras) "Cu privire la antreprenoriat și întreprinderi"** (Publicat : 28.02.1994 în Monitorul Parlamentului Nr. 2 art Nr : 33)
- **COD Nr. 154 din 28.03.2003 (extras) "CODUL MUNCII AL REPUBLICII MOLDOVA"** (Publicat : 29.07.2003 în Monitorul Oficial Nr. 159-162 art Nr : 648)

- **COD Nr. 1163 din 24.04.1997 (extras) "COD FISCAL AL REPUBLICII MOLDOVA"** (Publicat : 25.03.2005 în Monitorul Oficial Nr. ed. spec.)
- **ORDIN Nr. 396 din 06.05.2015 INSPECTORATULUI FISCAL PRINCIPAL DE STAT "Despre aprobarea Regulamentului cu privire la stimularea morală (nonfinanciară) a contribuabililor onești"** (Publicat : 19.06.2015 în Monitorul Oficial Nr. 150-159 art Nr : 1058 Data intrării în vigoare : 19.06.2015)
- **COD Nr. 218 din 24.10.2008 (extras) "Contravențional al Republicii Moldova*"** (Publicat : 17.03.2017 în Monitorul Oficial Nr. 78-84 art Nr : 100)
- **COD Nr. 985 din 18.04.2002 (extras) "CODUL PENAL al Republicii Moldova*"** (Publicat : 14.04.2009 în Monitorul Oficial Nr. 72-74 art Nr : 195)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

COD Nr. 154
din 28.03.2003

(extras)

CODUL MUNCII
AL REPUBLICII MOLDOVA

Publicat : 29.07.2003 în Monitorul Oficial Nr. 159-162 art Nr : 648

Articolul 1. Noțiuni principale

În sensul prezentului cod, se definesc următoarele noțiuni:

unitate – întreprindere, instituție sau organizație cu statut de persoană juridică, indiferent de tipul de proprietate, de forma juridică de organizare și de subordonarea departamentală sau apartenența ramurală;

angajator – persoană juridică (unitate) sau persoană fizică care angajează salariați în bază de contract individual de muncă încheiat conform prevederilor prezentului cod;

cedent – persoană fizică sau juridică care, în procesul reorganizării unității, schimbării tipului de proprietate sau al proprietarului acesteia, implicând schimbarea angajatorului, își pierde calitatea de angajator în raport cu unitatea sau cu o parte a acesteia;

cesionar – persoană fizică sau juridică care, în procesul reorganizării unității, schimbării tipului de proprietate sau al proprietarului acesteia, implicând schimbarea angajatorului, dobândește calitatea de angajator în raport cu unitatea sau cu o parte a acesteia;

salariat – persoană fizică (bărbat sau femeie) care prestează o muncă conform unei anumite specialități, calificări sau într-o anumită funcție, în schimbul unui salariu, în baza contractului individual de muncă;

reprezentanți ai salariaților – organ sindical ce activează, de regulă, în cadrul unității în conformitate cu legislația în vigoare și cu statutele sindicatelor, iar în lipsa acestuia – alți reprezentanți aleși de salariații unității în modul stabilit de prezentul cod (art.21);

femeie gravidă – orice femeie care anunță în scris angajatorul asupra stării sale fiziologice de graviditate și anexează un certificat medical eliberat de medicul de familie sau de medicul specialist, care atestă această stare;

femeie care a născut de curînd – orice femeie care și-a reluat activitatea de muncă după expirarea concediului postnatal și solicită angajatorului, în scris, măsurile de protecție prevăzute de lege, anexînd un certificat medical eliberat de medicul de familie, dar nu mai tîrziu de 6 luni de la data la care a născut;

femeie care alăptează – orice femeie care, la reluarea activității de muncă după folosirea concediului postnatal, își alăptează copilul și anunță angajatorul, în scris, despre aceasta;

ținăr specialist – absolvent al instituției de învățământ superior, mediu de specialitate sau secundar profesional în primii trei ani după absolvirea acesteia;

hărțuire sexuală – orice formă de comportament fizic, verbal sau nonverbal, de natură sexuală, care lezează demnitatea persoanei ori creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare sau insultătoare;

demnitate în muncă – climat psihoemoțional confortabil în raporturile de muncă ce exclude orice formă de comportament verbal sau nonverbal din partea angajatorului sau a altor salariați care poate aduce atingere integrității morale și psihice a salariatului.

[Art.1 completat prin [Legea nr.155 din 20.07.2017](#), în vigoare 25.08.2017]

[Art.1 modificat prin [Legea nr.168 din 09.07.2010](#), în vigoare 07.09.2010]

Articolul 45. Noțiunea de contract individual de muncă

Contractul individual de muncă este înțelegerea dintre salariat și angajator, prin care salariatul se obligă să presteze o muncă într-o anumită specialitate, calificare sau funcție, să respecte regulamentul intern al unității, iar angajatorul se obligă să-i asigure condițiile de muncă prevăzute de prezentul cod, de alte acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii, de contractul colectiv de muncă, precum și să achite la timp și integral salariul.

Articolul 46. Părțile contractului individual de muncă

(1) Părțile contractului individual de muncă sînt salariatul și angajatorul.

(2) Persoana fizică dobîndește capacitate de muncă la împlinirea vârstei de 16 ani.

(3) Persoana fizică poate încheia un contract individual de muncă și la împlinirea vârstei de 15 ani, cu acordul scris al părinților sau al reprezentanților legali, dacă, în consecință, nu îi vor fi periclitată sănătatea, dezvoltarea, instruirea și pregătirea profesională.

(4) Se interzice încadrarea în muncă a persoanelor în vîrstă de pînă la 15 ani, precum și angajarea persoanelor private de instanța de judecată de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate în funcțiile și activitățile respective.

(5) În calitate de angajator, parte a contractului individual de muncă poate fi orice persoană fizică sau juridică, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care utilizează munca salariată.

(6) Angajatorul persoană juridică poate încheia contracte individuale de muncă din momentul dobîndirii personalității juridice.

(7) Angajatorul persoană fizică poate încheia contracte individuale de muncă din momentul dobîndirii capacității depline de exercițiu.

(8) Este interzisă încheierea unui contract individual de muncă în scopul prestării unei munci sau a unei activități ilicite ori imorale.

(9) Parte a contractului individual de muncă pot fi cetățenii Republicii Moldova, cetățenii străini și apatrizii, cu excepția cazurilor prevăzute de legislația în vigoare.

Articolul 49. Conținutul contractului individual de muncă

(1) Conținutul contractului individual de muncă este determinat prin acordul părților, ținîndu-se cont de prevederile legislației în vigoare, și include:

a) numele și prenumele salariatului;

b) datele de identificare ale angajatorului;

c) durata contractului;

d) data de la care contractul urmează să-și producă efectele;

d¹) specialitatea, profesia, calificarea, funcția;

e) atribuțiile funcției;

f) riscurile specifice funcției;

f¹) denumirea lucrării ce urmează a fi îndeplinită (în cazul contractului individual de muncă pentru perioada îndeplinirii unei anumite lucrări – art.312–316);

g) drepturile și obligațiile salariatului;

h) drepturile și obligațiile angajatorului;

i) condițiile de retribuire a muncii, inclusiv salariul funcției sau cel tarifar, suplimentele, premiile și ajutoarele materiale (în cazul în care acestea fac parte din sistemul de salarizare al unității), precum și periodicitatea achitării plăților;

j) compensațiile și alocațiile, inclusiv pentru munca prestată în condiții grele, vătămătoare și/sau periculoase;

k) locul de muncă. Dacă locul de muncă nu este fix, se menționează că salariatul poate avea diferite locuri de muncă și se indică adresa juridică a unității sau, după caz, domiciliul angajatorului;

l) regimul de muncă și de odihnă, inclusiv durata zilei și a săptămânii de muncă a salariatului;

m) perioada de probă, după caz;

n) durata concediului de odihnă anual și condițiile de acordare a acestuia;

[Lit.o) alin.(1) art.49 abrogată prin [Legea nr.157 din 20.07.2017](#), în vigoare 18.08.2017]

p) condițiile de asigurare socială;

r) condițiile de asigurare medicală;

s) clauzele specifice (art.51), după caz.

(2) Contractul individual de muncă poate conține și alte prevederi ce nu contravin legislației în vigoare.

(3) Este interzisă stabilirea pentru salariat, prin contractul individual de muncă, a unor condiții sub nivelul celor prevăzute de actele normative în vigoare, de convențiile colective și de contractul colectiv de muncă.

[Art.49 modificat prin [Legea nr.52 din 01.04.2016](#), în vigoare 22.04.2016]

[Art.49 completat prin [Legea nr.205 din 20.11.2015](#), în vigoare 18.12.2015]

[Art.49 completat prin [Legea nr.60-XVI din 21.03.2008](#), în vigoare 01.07.2008]

[Art.49 completat prin [Legea nr.8-XVI din 09.02.2006](#), în vigoare 02.06.2006]

Articolul 51. Clauze specifice ale contractului individual de muncă

(1) În afara clauzelor generale prevăzute la art.49, părțile pot negocia și include în contractul individual de muncă clauze specifice, cum ar fi:

a) clauza de mobilitate;

b) clauza de confidențialitate;

c) clauze referitoare la compensarea cheltuielilor de transport, la compensarea serviciilor comunale, la acordarea spațiului locativ;

d) alte clauze care nu contravin legislației în vigoare.

(2) În schimbul respectării unora dintre clauzele prevăzute la alin.(1), salariatul poate beneficia de dreptul la o indemnizație specifică și/sau de alte drepturi, conform contractului individual de muncă. În cazul nerespectării acestor clauze, salariatul poate fi privat de drepturile acordate și, după caz, obligat să repare prejudiciul cauzat angajatorului.

[Art.51 modificat prin [Legea nr.8-XVI din 09.02.2006](#), în vigoare 02.06.2006]

Articolul 55. Contractul individual de muncă pe durată determinată

(1) Contractul individual de muncă poate fi încheiat pe durată determinată, conform art.54 alin.(2), în următoarele cazuri:

a) pentru perioada îndeplinirii obligațiilor de muncă ale salariatului al cărui contract individual de muncă este suspendat (cu excepția cazurilor de aflare a acestuia în grevă) sau pentru

perioada în care el se află în unul din concediile prevăzute la art.112, 120, 123, 124, 126, 178, 299 și 300 ori pentru perioada în care el absentează din alte motive;

b) pentru perioada îndeplinirii unor lucrări temporare cu o durată de pînă la 2 luni;

b¹) pentru perioada îndeplinirii unor lucrări sezoniere care, în virtutea condițiilor climaterice, se pot desfășura numai într-o perioadă anumită a anului;

c) cu persoanele detașate la lucru peste hotarele Republicii Moldova;

c¹) cu cetățenii străini care se angajează în câmpul muncii pe teritoriul Republicii Moldova;

d) pentru perioada stagierii și instruirii profesionale a salariatului la o altă unitate;

e) cu persoane care își fac studiile la instituțiile de învățămînt la cursurile de zi;

f) cu persoanele pensionate, conform legislației în vigoare, pentru limită de vîrstă ori vechime în muncă (sau care au obținut dreptul la pensie pentru limită de vîrstă ori vechime în muncă) și nu sînt încadrate în câmpul muncii – pe o perioadă de pînă la 2 ani, care, la expirare, poate fi prelungită de părți în condițiile art.54 alin.(2) și ale art.68 alin.(1) și alin.(2) lit.a);

g) cu colaboratorii științifici din instituțiile de cercetare-dezvoltare, cu cadrele didactice și rectorii instituțiilor de învățămînt superior, precum și cu conducătorii instituțiilor de învățămînt preșcolar, primar, secundar general, special complementar, artistic, sportiv, secundar profesional, mediu de specialitate, în baza rezultatelor concursului desfășurat în conformitate cu legislația în vigoare;

h) la alegerea, pe o perioadă determinată a salariaților, în funcții electivă în autoritățile publice centrale și locale, precum și în organele sindicale, patronale, ale altor organizații necomerciale și ale societăților comerciale;

i) cu conducătorii unităților, adjuncții lor și contabilii-șefi ai unităților;

j) pentru perioada îndeplinirii de către șomeri a lucrărilor publice remunerate, în modul stabilit de Guvern;

k) pentru perioada îndeplinirii unei anumite lucrări;

k¹) pentru perioada implementării unui proiect investițional sau a unui program de asistență tehnică și financiară;

k²) pentru efectuarea unor lucrări legate de majorarea volumului de producție sau de servicii prestate, al căror caracter temporar (pînă la un an) poate fi argumentat de angajator;

k³) cu persoanele care se angajează la unitățile create pentru o perioadă determinată;

l) cu lucrătorii de creație din artă și cultură;

m) cu salariații asociațiilor religioase; precum și

n) în alte cazuri prevăzute de legislația în vigoare.

(2) În cazurile enumerate la alin.(1) lit.e), g), i), l) și m), încheierea unui contract individual de muncă pe durată determinată sau prelungirea, pe durată determinată, a unui contract existent este permisă doar atunci cînd stabilirea unui raport de muncă permanent nu este posibilă din motive obiective (cum ar fi disponibilitatea persoanelor care își fac studiile la secția de zi doar în perioada vacanțelor, existența unor legi organice care permit sau prescriu angajarea anumitor salariați pe durată determinată etc.). Motivele respective, de rînd cu temeiurile legale ale limitării duratei raportului de muncă, urmează a fi indicate în contract sau în acordul suplimentar la acesta.

[Art.55 modificat prin [Legea nr.188 din 21.09.2017](#), în vigoare 20.10.2017]

[Art.55 completat prin [Legea nr.157 din 20.07.2017](#), în vigoare 18.08.2017]

[Art.55 modificat prin [Legea nr.52 din 01.04.2016](#), în vigoare 22.04.2016]

[Art.55 modificat prin [Legea nr.205 din 20.11.2015](#), în vigoare 18.12.2015]

[Art.55 modificat prin [Legea nr.91 din 26.04.2012](#), în vigoare 08.06.2012]

[Art.55 modificat prin [Legea nr.60-XVI din 21.03.2008](#), în vigoare 01.07.2008]

[Art.55 modificat prin [Legea nr.8-XVI din 09.02.2006](#), în vigoare 02.06.2006]

Articolul 56. Încheierea contractului individual de muncă

(1) Contractul individual de muncă se încheie în baza negocierilor dintre salariat și angajator. Încheierea contractului individual de muncă poate fi precedată de circumstanțe specifice (susținerea unui concurs, alegerea în funcție etc.).

(2) Salariatul are dreptul să încheie contracte individuale de muncă, concomitent, și cu alți angajatori (munca prin cumul), dacă acest lucru nu este interzis de legislația în vigoare.

(3) Contractul individual de muncă se întocmește în două exemplare și se semnează de către părți. În cazul în care angajatorul este autoritate publică, pe contractul individual de muncă se aplică ștampila acesteia. Un exemplar al contractului individual de muncă se înmânează salariatului, iar celălalt se păstrează la angajator.

[Art.56 modificat prin [Legea nr.188 din 21.09.2017](#), în vigoare 20.10.2017]

[Art.56 modificat prin [Legea nr.160 din 07.07.2016](#), în vigoare 16.09.2016]

Articolul 86. Concedierea

(1) Concedierea – desfacerea din inițiativa angajatorului a contractului individual de muncă pe durată nedeterminată, precum și a celui pe durată determinată – se admite pentru următoarele motive:

- a) rezultatul nesatisfăcător al perioadei de probă (art.63 alin.(2));
- b) lichidarea unității sau încetarea activității angajatorului persoană fizică;
- c) reducerea numărului sau a statelor de personal din unitate;
- d) constatarea faptului că salariatul nu corespunde funcției deținute sau muncii prestate din cauza stării de sănătate, în conformitate cu certificatul medical;
- e) constatarea faptului că salariatul nu corespunde funcției deținute sau muncii prestate din cauza calificării insuficiente, stabilită în urma atestării efectuate în modul prevăzut de Guvern;
- f) schimbarea proprietarului unității (în privința conducătorului unității, a adjuncților săi, a contabilului-șef);
- g) încălcarea repetată, pe parcursul unui an, a obligațiilor de muncă, dacă anterior salariatul a fost sancționat disciplinar;
- h) absența fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive (fără a ține cont de pauza de masă) în timpul zilei de muncă;
- i) prezentarea la lucru în stare de ebrietate alcoolică, în stare cauzată de substanțe stupefiante sau toxice, stabilită în modul prevăzut la art.76 lit.k);
- j) săvârșirea unei contravenții sau infracțiuni contra patrimoniului unității, stabilită prin hotărârea instanței de judecată sau prin actul organului de competența căruia ține aplicarea sancțiunilor contravenționale;
- k) comiterea de către salariatul care gestionează nemijlocit mijloace bănești sau valori materiale ori care are acces la sistemele informaționale ale angajatorului (sisteme de colectare și gestiune a informației) sau la cele administrate de angajator a unor acțiuni culpabile, dacă aceste acțiuni pot servi drept temei pentru pierderea încrederii angajatorului față de salariatul respectiv;
- k¹) încălcarea obligației prevăzute la art.6 alin.(2) lit.a) din [Legea nr.325 din 23 decembrie 2013](#) privind evaluarea integrității instituționale;
- l) încălcarea gravă repetată, pe parcursul unui an, a statutului instituției de învățământ de către un cadru didactic (art.301);
- m) comiterea de către salariatul care îndeplinește funcții educative a unei fapte imorale incompatibile cu funcția deținută;
- n) aplicarea, chiar și o singură dată, de către un cadru didactic a violenței fizice sau psihice față de discipoli (art.301);
- o) semnarea de către conducătorul unității (filialei, subdiviziunii), de către adjuncții săi sau de către contabilul-șef a unui act juridic nefondat care a cauzat prejudicii materiale unității;
- p) încălcarea gravă, chiar și o singură dată, a obligațiilor de muncă;
- r) prezentarea de către salariat angajatorului, la încheierea contractului individual de muncă, a unor documente false (art.57 alin.(1)), fapt confirmat în modul stabilit;
- s) încheierea, vizînd salariații ce prestează munca prin cumul, a unui contract individual de muncă cu o altă persoană care va exercita profesia, specialitatea sau funcția respectivă ca profesie, specialitate sau funcție de bază (art.273);

[Lit.t) alin.(1) art.86 abrogată prin [Legea nr.205 din 20.11.2015](#), în vigoare 18.12.2015]

u) transferarea salariatului la o altă unitate cu acordul celui transferat și al ambilor angajatori;

v) refuzul salariatului de a continua munca în legătură cu schimbarea proprietarului unității sau reorganizarea acesteia, precum și a transferării unității în subordinea unui alt organ;

x) refuzul salariatului de a fi transferat la o altă muncă pentru motive de sănătate, conform certificatului medical (art.74 alin.(2));

y) refuzului salariatului de a fi transferat în altă localitate în legătură cu mutarea unității în această localitate (art.74 alin.(1)); precum și

y¹) deținerea de către salariat a statutului de pensionar pentru limită de vîrstă;

z) pentru alte motive prevăzute de prezentul cod și de alte acte legislative.

Notă. Persoanele concediate în temeiul lit.y¹) pot fi angajate pe o durată determinată conform art.55 lit.f).

(2) Nu se admite concedierea salariatului în perioada aflării lui în concediu medical, în concediu de odihnă anual, în concediu de studii, în concediu de maternitate, în concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani, în concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrstă de la 3 la 4 ani, în perioada îndeplinirii obligațiilor de stat sau obștești, precum și în perioada detașării, cu excepția cazurilor de lichidare a unității.

[Art.86 modificat prin [Legea nr.188 din 21.09.2017](#), în vigoare 20.10.2017]

[Art.86 modificat prin [Legea nr.157 din 20.07.2017](#), în vigoare 18.08.2017]

[Art.86 modificat prin [Legea nr.164 din 20.07.2017](#), în vigoare 04.08.2017]

[Art.86 completat prin [Legea nr.102 din 21.07.2016](#), în vigoare 12.11.2016]

[Art.86 modificat prin [Legea nr.205 din 20.11.2015](#), în vigoare 18.12.2015]

[Art.86 completat prin [Legea nr.60-XVI din 21.03.2008](#), în vigoare 01.07.2008]

[Art.86 modificat prin [Legea nr.8-XVI din 09.02.2006](#), în vigoare 02.06.2006]

Articolul 211¹. Încălcarea gravă a obligațiilor de muncă

Se consideră încălcare gravă a obligațiilor de muncă următoarele acțiuni ale salariatului:

a) primirea și eliberarea bunurilor, precum și a mijloacelor bănești fără perfectarea documentelor corespunzătoare;

b) acordarea serviciilor prin uzul funcției în schimbul unei remunerații, unui serviciu sau altor beneficii;

c) folosirea în scopuri personale a banilor încasați;

d) folosirea în scopuri personale a bunurilor angajatorului și a bunurilor aflate în gestiunea angajatorului (mijloace fixe aflate în proprietate, arendă, comodat) fără acordul în scris al acestuia;

e) nerespectarea clauzei de confidențialitate;

f) încălcarea cerințelor de securitate și sănătate în muncă, constatată, în formă scrisă, de conducătorul unității, de lucrătorul desemnat, de serviciul intern ori extern de protecție și prevenire sau de Inspectoratul de Stat al Muncii, dacă această încălcare a atras consecințe grave (accident de muncă, avarie) sau a creat un pericol real și iminent al survenirii unor asemenea consecințe;

g) refuzul de a trece examenul medical, în cazul în care acesta este obligatoriu, iar salariatul a fost informat de către angajator, în formă scrisă, despre obligația de a trece examenul medical;

h) cauzarea unui prejudiciu material mărimea căruia depășește cinci salarii medii lunare pe economie prognozate.

[Art.211¹ introdus prin [Legea nr.188 din 21.09.2017](#), în vigoare 20.10.2017]

Capitolul IV **MUNCA CONDUCĂTORILOR DE UNITĂȚI ȘI** **A MEMBRILOR ORGANELOR COLEGIALE**

Articolul 258. Dispoziții generale

(1) Prevederile prezentului capitol se aplică conducătorilor tuturor unităților, cu excepția cazurilor când conducătorul (angajatorul) este concomitent și proprietar al unității.

(2) Conducător al unității este persoana fizică care, în conformitate cu legislația în vigoare sau documentele de constituire ale unității, exercită atribuții de administrare a unității respective, îndeplinind totodată funcțiile organului executiv.

Articolul 259. Baza juridică de reglementare a muncii conducătorului unității

Drepturile și obligațiile conducătorului unității în sfera raporturilor de muncă sînt reglementate de prezentul cod, de alte acte normative, de documentele de constituire ale unității și de contractul individual de muncă.

Articolul 260. Încheierea contractului individual de muncă cu conducătorul unității

(1) Contractul individual de muncă cu conducătorul unității se încheie pe durata indicată în documentele de constituire ale unității sau pe un termen stabilit în contract prin acordul părților.

(2) Legislația în vigoare sau documentele de constituire ale unității pot prevedea proceduri speciale ce vor preceda încheierea contractului individual de muncă cu conducătorul unității (organizarea concursului, alegerea sau numirea în funcție).

Articolul 261. Munca prin cumul a conducătorului unității de stat, inclusiv municipale, sau al unității cu capital majoritar de stat

(1) Conducătorul unității de stat, inclusiv municipale, sau al unității cu capital majoritar de stat nu poate să presteze muncă prin cumul la o altă unitate sau să cumuleze funcții la unitatea pe care o conduce, cu excepțiile prevăzute de legislația în vigoare.

(2) Conducătorul unității de stat, inclusiv municipale, sau al unității cu capital majoritar de stat nu poate să facă parte din organele care exercită supravegherea și controlul în unitatea pe care o conduce.

[Art.261 modificat prin [Legea nr.205 din 20.11.2015](#), în vigoare 18.12.2015]

Articolul 262. Răspunderea materială a conducătorului unității

(1) Conducătorul unității poartă răspundere materială deplină pentru prejudiciul direct și real pe care l-a cauzat unității, conform prezentului cod și altor acte normative.

(2) În cazurile prevăzute de legislația în vigoare, conducătorul unității repară prejudiciul cauzat unității ca urmare a acțiunii sau inacțiunii sale culpabile. Calcularea acestui prejudiciu se efectuează în conformitate cu normele [Codului civil](#).

Articolul 263. Temeiuri suplimentare pentru încetarea contractului individual de muncă încheiat cu conducătorul unității

În afară de cazurile de încetare a contractului individual de muncă în temeiurile prevăzute de prezentul cod și de alte acte normative, contractul individual de muncă încheiat cu conducătorul unității poate înceta în caz de:

a) eliberare din serviciu a conducătorului unității debitor în conformitate cu legislația cu privire la insolabilitate;

b) emitere de către organul abilitat sau proprietarul unității a ordinului (dispoziției, deciziei, hotărîrii) întemeiat juridic de încetare a contractului individual de muncă înainte de termen; precum și

c) în alte cazuri prevăzute de contractul individual de muncă.

Articolul 264. Compensația în legătură cu încetarea contractului individual de muncă încheiat cu conducătorul unității

În caz de încetare a contractului individual de muncă încheiat cu conducătorul unității în baza ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii) organului abilitat sau al proprietarului unității (art.263 lit.b)), în lipsa unor acțiuni sau inacțiuni culpabile, conducătorul este preavizat în scris cu o lună înainte și i se plătește o compensație pentru încetarea contractului individual de muncă înainte de termen, în mărime de cel puțin 3 salarii medii lunare. Mărimea concretă a compensației se stabilește în contractul individual de muncă.

[Art.264 modificat prin [Legea nr.168 din 09.07.2010](#), în vigoare 07.09.2010]

Articolul 265. Demisia conducătorului unității

Conducătorul unității are dreptul la demisie înainte de expirarea termenului contractului individual de muncă în cazurile stipulate de contract, informînd în scris angajatorul său cu o lună înainte.

Articolul 266. Alte particularități de reglementare a muncii conducătorilor unităților și a membrilor organelor colegiale

În legislația în vigoare și/sau documentele de constituire ale unității pot fi prevăzute și alte particularități de reglementare a muncii conducătorilor unităților, precum și particularitățile de reglementare a muncii membrilor organului executiv colegial al unității, care activează în baza unui contract individual de muncă.

Articolul 338. Cazurile de răspundere materială deplină a salariatului

(1) Salariatul poartă răspundere materială în mărimea deplină a prejudiciului material cauzat din vina lui angajatorului în cazurile cînd:

a) între salariat și angajator a fost încheiat un contract de răspundere materială deplină pentru neasigurarea integrității bunurilor și altor valori care i-au fost transmise pentru păstrare sau în alte scopuri (art.339);

b) salariatul a primit bunurile și alte valori spre decontare în baza unei procuri unice sau în baza altor documente unice;

c) prejudiciul a fost cauzat în urma acțiunilor sale culpabile intenționate, stabilite prin hotărîre judecătorească;

d) prejudiciul a fost cauzat de un salariat aflat în stare de ebrietate alcoolică, în stare cauzată de substanțe stupefiante sau toxice, stabilită în modul prevăzut la art.76 lit.k);

e) prejudiciul a fost cauzat prin lipsă, distrugere sau deteriorare intenționată a materialelor, semifabricatelor, produselor (producției), inclusiv în timpul fabricării lor, precum și a instrumentelor, aparatelor de măsurat, tehnicii de calcul, echipamentului de protecție și a altor obiecte pe care unitatea le-a eliberat salariatului în folosință;

f) în conformitate cu legislația în vigoare, salariatului îi revine răspunderea materială deplină pentru prejudiciul cauzat angajatorului în timpul îndeplinirii obligațiilor de muncă;

g) prejudiciul a fost cauzat în afara exercițiului funcțiunii.

(2) Conducătorii unităților și adjuncții lor, șefii serviciilor contabile, contabilii-șefi, șefii de subdiviziuni și adjuncții lor poartă răspundere materială în mărimea prejudiciului cauzat din vina lor dacă acesta este rezultatul:

a) consumului ilicit de valori materiale și mijloace bănești;

b) irosirii (folosirii nejustificate) a investițiilor, creditelor, granturilor, împrumuturilor acordate unității;

c) ținerii incorecte a evidenței contabile sau al păstrării incorecte a valorilor materiale și a mijloacelor bănești;

d) altor circumstanțe, în cazurile prevăzute de legislația în vigoare.

[Art.338 modificat prin [Legea nr.164 din 20.07.2017](#), în vigoare 04.08.2017]

Articolul 339. Contractul cu privire la răspunderea materială deplină a salariatului

(1) Contractul scris cu privire la răspunderea materială deplină poate fi încheiat de angajator cu salariatul care a atins vârsta de 18 ani și care deține o funcție sau execută lucrări legate nemijlocit de păstrarea, prelucrarea, vânzarea (livrarea), transportarea sau folosirea în procesul muncii a valorilor ce i-au fost transmise.

(2) Nomenclatorul funcțiilor și lucrărilor menționate la alin.(1), precum și contractul-tip cu privire la răspunderea materială individuală deplină, se aprobă de Guvern.

Articolul 345. Repararea prejudiciului material cauzat unității din vina conducătorului ei

(1) Prejudiciul material cauzat unității din vina conducătorului ei se repară în condițiile prezentului cod și ale altor acte normative în vigoare.

(2) Proprietarul unității decide dacă conducătorul acesteia va repara prejudiciul material cauzat. Proprietarul unității este în drept să rețină suma prejudiciului material de la conducătorul unității numai în baza hotărârii (deciziei) instanței de judecată.

Republica Moldova

PARLAMENTUL

COD Nr. 1107
din 06.06.2002
(extras)

CODUL CIVIL
AL REPUBLICII MOLDOVA

Publicat : 22.06.2002 în Monitorul Oficial Nr. 82-86 art Nr : 661

Articolul 61. Capacitatea de exercițiu a persoanei juridice

(1) Persoana juridică își exercită, de la data constituirii, drepturile și își execută obligațiile prin administrator.

(2) Au calitatea de administrator persoanele fizice care, prin lege sau prin actul de constituire, sînt desemnate să acționeze, în raporturile cu terții, individual sau colectiv, în numele și pe seama persoanei juridice.

(3) Raporturile dintre persoana juridică și cei care alcătuiesc organele sale executive sînt supuse prin analogie regulilor mandatului dacă legea sau actul de constituire nu prevede altfel.

(4) În cazul în care organul executiv nu este desemnat, participanții sau creditorii persoanei juridice pot cere instanței de judecată desemnarea acestuia. Organul executiv desemnat de instanța de judecată este revocat de aceasta în cazul în care organul competent al persoanei juridice decide desemnarea organului executiv.

Capitolul XIII
MANDATUL

Articolul 1030. Contractul de mandat

(1) Prin contractul de mandat o parte (mandant) împuternicește cealaltă parte (mandatar) de a o reprezenta la încheierea de acte juridice, iar aceasta, prin acceptarea mandatului, se obligă să acționeze în numele și pe contul mandantului.

(2) Mandantul este obligat să coopereze cu mandatarul în scopul exercitării mandatului.

Articolul 1031. Acceptarea mandatului

Acceptarea mandatului este expresă sau tacită. Acceptarea este tacită dacă rezultă din actele sau chiar din tăcerea mandatarului.

Articolul 1032. Mandatul special și mandatul general

(1) Mandatul poate fi special pentru o operație juridică sau pentru anumite operații determinate (pentru o afacere sau pentru anumite afaceri) ori general (pentru toate afacerile mandantului).

(2) Mandatul formulat în termeni generali nu conferă decît împuternicirea de a încheia acte de administrare și conservare. Împuternicirea de a încheia alte acte urmează a fi formulată numai printr-o clauză expresă, cu excepția mandatului autentificat notarial și dat în avans pentru incapacitatea mandantului.

Articolul 1033. Remunerarea mandatarului

(1) Mandantul este obligat să plătească mandatarului remunerație numai în cazurile prevăzute de lege sau de contract.

(2) Mandatul profesional este prezumat cu titlu oneros.

(3) În cazul mandatului oneros, mandantul este obligat să plătească mandatarului retribuiția stabilită prin contract, în baza legii, prin uzanțe sau în dependență de valoarea serviciilor acordate.

(4) Mandatarul are dreptul să rețină din sumele pe care trebuie să le remită mandantului ceea ce mandantul îi datorează pentru executarea mandatului. El are dreptul să rețină din sumele încredințate pentru executarea mandatului ceea ce i se cuvine.

Articolul 1034. Împuternicirile mandatarului

(1) Împuternicirile mandatarului nu se limitează la prevederile exprese ale mandatului, ci se extind asupra a tot ce poate fi dedus din cuprinsul și esența acestuia, cu excepțiile prevăzute la art.1032 alin.(2).

(2) Mandatarul poate încheia toate actele care pot fi deduse din împuternicirile lui și care sînt necesare pentru îndeplinirea mandatului.

(3) Împuternicirile date unei persoane pentru a încheia acte care țin de profesia sau funcția pe care o exercită și care rezultă din natura lor nu trebuie să fie stipulate expres.

Articolul 1035. Prudența și diligența mandatarului

Mandatarul este obligat să acționeze în interesul mandantului cu prudență și diligență și să evite apariția conflictelor între interesele sale personale și interesele mandantului.

Articolul 1036. Transmiterea executării mandatului către un terț

(1) Mandatarul este obligat să execute mandatul personal dacă nu i se permite prin contract transmiterea mandatului către un terț. Se permite atragerea de ajutoare pentru a-l asista pe mandatar în exercitarea mandatului.

(2) În cazul în care o cer interesele mandantului, mandatarul trebuie să transmită împuternicirile către un terț dacă, din cauza unor circumstanțe imprevizibile, nu poate exercita mandatul și nu are posibilitatea să-l informeze despre aceasta pe mandant în timp util.

(3) Pentru actele persoanei căreia i-a transmis mandatul fără a fi autorizat, mandatarul răspunde ca pentru actele proprii.

(4) Dacă transmiterea mandatului către un terț este permisă, mandatarul răspunde doar pentru vina ce-i revine în privința alegerii terțului și pentru modul în care i-a transmis instrucțiunile.

(5) Mandantul are în toate cazurile dreptul de a intenta acțiune persoanei care l-a asistat sau l-a substituit pe mandatar.

Articolul 1037. Desemnarea mai multor mandatarari

(1) Dacă, pentru încheierea unui act juridic, sînt desemnați mai mulți mandatarari, mandatul produce efecte numai în cazul în care este acceptat de toți mandatararii.

(2) Mandatararii urmează să încheie împreună toate actele vizate în mandat dacă altfel nu este stipulat sau nu rezultă cu certitudine din mandat. Pentru executarea obligațiilor asumate ei răspund solidar.

(3) Dacă încheie singur actele juridice pe care a fost împuternicit să le încheie împreună cu o altă persoană, mandatarul își depășește împuternicirile, cu excepția cazului cînd încheie actul juridic în condiții mai avantajoase pentru mandant decît cele convenite.

Articolul 1038. Dubla reprezentare

(1) Mandatarul care acceptă să reprezinte, pentru încheierea aceluiași act, persoane ale căror interese sînt sau ar putea fi în conflict este obligat să informeze fiecare mandant, cu excepția cazului cînd uzanțele sau cunoașterea de către mandanți a dublei reprezentări îl exonerează de această obligație pe mandatar.

(2) În cazul dublei reprezentări, mandatarul va acționa față de fiecare mandant în mod imparțial.

(3) Mandantul care nu este în măsură să cunoască dubla reprezentare poate, în cazul în care a

suferit un prejudiciu, să ceară declararea nulității actului încheiat de mandatar.

Articolul 1039. Încheierea unui act cu sine însuși

(1) Mandatarul nu poate încheia acte juridice în numele mandantului cu sine însuși, chiar și prin reprezentant, cu excepția cazului când este autorizat expres sau când mandantul cunoaște faptul și nu obiectează împotriva lui.

(2) Numai mandantul poate cere declararea nulității actului juridic încheiat cu încălcarea regulii prevăzute la alin.(1).

Articolul 1040. Abaterea de la indicațiile mandantului

(1) Mandatarul este obligat să îndeplinească indicațiile mandantului.

(2) Mandatarul este în drept să se abată de la indicațiile mandantului dacă, în funcție de circumstanțe, poate presupune că mandantul, având cunoștință de situația creată, ar fi aprobat o asemenea abatere. Până la abaterea de la indicațiile mandantului, mandatarul este obligat să-l notifice despre noile circumstanțe și să aștepte decizia lui, cu excepția cazurilor când amânarea prezintă un pericol pentru executare.

(3) Dacă executarea de către mandatar a indicațiilor date de mandant duce, în mod vizibil, la dezavantajarea acestuia din urmă, mandatarul trebuie să execute indicațiile doar după ce a comunicat mandantului dezavantajele posibile, iar acesta insistă asupra indicațiilor.

Articolul 1041. Obligația prezentării informațiilor și a dării de seamă despre executarea mandatului

(1) Mandatarul este obligat să transmită mandantului toate informațiile necesare, să dea lămuririle cerute de mandant asupra executării mandatului, iar la executarea acestuia, să-l informeze neîntârziat și să prezinte darea de seamă.

(2) Convenția în al cărei temei obligațiile mandatarului prevăzute la alin.(1) sînt, pentru viitor, excluse sau limitate se face în scris.

Articolul 1042. Confidențialitatea informației cunoscute de mandatar

(1) Mandatarul este obligat să nu divulge informația care i-a deveni cunoscută în cadrul activității sale dacă mandantul are un interes justificat în păstrarea secretului asupra lor și dacă nu există, în baza dispozițiilor legale, o obligație de dezvăluire sau dezvăluirea nu este permisă de mandant.

(2) Obligația de păstrare a confidențialității subzistă și după încetarea mandatului.

Articolul 1043. Obligația mandatarului de a preda către mandant rezultatele executării

Mandatarul este obligat să remită mandantului tot ceea ce a primit pentru executarea mandatului și nu a utilizat în acest scop, precum și tot ceea ce a dobîndit în executarea obligațiilor sale contractuale.

Articolul 1044. Interdicția de a folosi informația sau bunurile în interes propriu

(1) Mandatarul nu are dreptul să folosească în avantajul său informația pe care o obține sau bunurile pe care le primește ori pe care este obligat să le administreze în exercitarea mandatului dacă nu are consimțămîntul mandantului sau dacă dreptul de folosință nu rezultă din lege sau din mandat.

(2) Pe lîngă compensațiile la care este ținut pentru prejudiciul cauzat, mandatarul, în cazul folosirii informației sau bunurilor fără autorizație, trebuie să plătească mandantului pentru folosirea informației o sumă echivalentă cu îmbogățirea sa datorită folosirii ei, iar în cazul când a folosit un bun, o chirie corespunzătoare. Dacă folosește pentru sine banii pe care trebuie să-i remită mandantului ori să-i utilizeze în favoarea acestuia, mandatarul va datora dobînzii din momentul cheltuirii banilor.

Articolul 1045. Protecția drepturilor mandantului

Bunurile dobîndite de către mandatar, în numele său dar pe contul mandantului, în cadrul executării obligațiilor contractuale sau care i-au fost transmise de mandant pentru executarea

mandatului sînt considerate, în raport cu creditorii mandatarului, bunuri ale mandantului.

Articolul 1046. Compensarea cheltuielilor efectuate de mandatar

(1) Cheltuielile pe care mandatarul le efectuează pentru executarea obligațiilor contractuale și pe care, în funcție de împrejurări, acesta le consideră necesare trebuie compensate de către mandant.

(2) Nu pot fi înaintate pretenții, în temeiul alin.(1), atunci cînd cheltuielile urmează a fi compensate prin remunerație. Cheltuielile care se fac în mod obișnuit la executarea unor obligații de felul celor stipulate în contract sau cheltuielile care ar fi fost făcute de mandatar și în absența contractului sînt considerate compensate prin remunerație dacă restituirea lor nu se face în mod obișnuit și dacă nu s-a convenit altfel.

(3) La cererea mandatarului, mandantul este obligat să plătească acestuia un avans pentru cheltuielile necesare executării mandatului.

Articolul 1047. Repararea prejudiciului cauzat mandatarului

(1) Mandantul este obligat să repare și prejudiciul produs fără vina sa pe care mandatarul l-a suferit în executarea mandatului dacă prejudiciul este rezultatul unui pericol legat de obligația contractuală ori s-a produs în urma executării unei indicații a mandantului.

(2) Nu se poate formula o pretenție în temeiul alin.(1) atunci cînd un prejudiciu de felul celui care s-a produs urmează a fi acoperit prin remunerație sau cînd prejudiciul a fost practic produs printr-o acțiune care nu era necesară executării obligațiilor contractuale ale mandatarului sau printr-o omisiune a lui. Dacă acoperirea prejudiciului din contul remunerației va fi contestată, sarcina probei se pune pe seama mandatarului.

Articolul 1048. Solidaritatea mandanților

Cînd mai multe persoane, pentru o afacere comună, au numit un mandatar, fiecare dintre ele răspunde solidar pentru toate efectele mandatului.

Articolul 1049. Răspunderea mandatarului în cazul mandatului gratuit

Dacă îndeplinește mandatul cu titlu gratuit, mandatarul va răspunde doar pentru actele sale intenționate sau pentru culpă gravă.

Articolul 1050. Denunțarea mandatului

(1) Mandatul poate fi denunțat oricînd de oricare din părți.

(2) Revocarea mandatului notificată numai mandatarului nu se poate opune terților care, fără a ști despre revocare, au contractat cu bună-credință cu mandatarul. În acest caz, mandantul are drept de regres împotriva mandatarului.

(3) Mandatarul poate denunța mandatul doar în așa fel încît să fie posibil pentru mandant să se îngrijească în continuare de actele asupra cărora s-a contractat, cu excepția cazului cînd există motiv întemeiat pentru a denunța.

(4) Dacă a denunțat, mandantul este obligat față de mandatar la compensarea tuturor cheltuielilor apărute în executarea contractului. Dacă mandatul este cu titlu oneros, mandantul trebuie să plătească mandatarului remunerația convenită.

(5) Este nulă clauza prin care se exclude dreptul unei părți de a denunța mandatul.

Articolul 1051. Decesul sau incapacitatea mandantului

(1) Raporturile contractuale nu încetează prin decesul sau prin incapacitatea mandantului dacă nu s-a convenit altfel sau dacă aceasta nu rezultă din conținutul obligației contractuale.

(2) Dacă raporturile contractuale încetează prin decesul ori prin incapacitatea mandantului, mandatarul trebuie să continue executarea obligațiilor contractuale în cazul în care amînarea ar fi legată de pericolul unor pierderi pentru mandant sau pentru succesorii lui. Executarea mandatului continuă pînă cînd succesorul sau reprezentantul legal al mandantului poate lua toate măsurile necesare. Raporturile contractuale sînt considerate în această privință ca fiind valabile.

(3) Dacă raporturile contractuale încetează prin decesul sau prin incapacitatea mandantului, față de mandatar contractul se consideră valabil pînă în momentul în care acesta ia cunoștință ori

trebuie să cunoască motivul încetării.

Articolul 1052. Încetarea raporturilor contractuale prin decesul mandatarului

(1) Raporturile contractuale încetează prin decesul mandatarului dacă nu s-a convenit altfel ori dacă din obligația contractuală nu rezultă altfel.

(2) Moștenitorul mandatarului trebuie să informeze neîntârziat mandantul despre decesul mandatarului și să ia măsurile necesare pentru protecția drepturilor mandantului.

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 190
din 26.07.2007

(extras)

**cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor
și finanțării terorismului**

Publicat : 07.09.2007 în Monitorul Oficial Nr. 141-145 art Nr : 597

Articolul 3. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

spălare a banilor – acțiuni, stabilite în Codul penal la art.243, orientate spre atribuirea unui aspect legal sursei și provenienței veniturilor ilicite ori spre tănuirea originii sau apartenenței unor astfel de venituri;

finanțare a terorismului – acțiuni, stabilite în Codul penal la art.279, orientate spre punerea la dispoziție ori spre colectarea intenționată, efectuată de orice persoană fizică sau persoană juridică prin orice metodă, direct sau indirect, a bunurilor de orice natură, dobândite prin orice mijloc, fie spre oferirea de suport material sau financiar de orice natură, în scopul utilizării acestor bunuri ori servicii sau în cunoștința faptului că vor fi utilizate, parțial sau integral, în activități teroriste;

bunuri – mijloace financiare, orice categorie de valori (active) corporale sau incorporale, mobile sau imobile, tangibile sau intangibile, acte sau alte instrumente juridice în orice formă, inclusiv în formă electronică ori digitală, care atestă un titlu ori un drept, inclusiv orice cotă (interes) cu privire la aceste valori (active);

venituri ilicite – bunuri destinate, folosite sau rezultate, direct sau indirect, din săvârșirea unei infracțiuni, orice beneficiu obținut din aceste bunuri, precum și bunuri convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunuri destinate, folosite sau rezultate din săvârșirea unei infracțiuni și din beneficiul obținut din aceste bunuri;

beneficiar efectiv – persoană fizică ce controlează în ultimă instanță o persoană fizică sau juridică ori persoană în al cărei nume se realizează o tranzacție sau se desfășoară o activitate și/sau care deține direct sau indirect dreptul de proprietate sau controlul asupra a cel puțin 25% din acțiuni sau din dreptul de vot al persoanei juridice;

persoane expuse politic – persoane fizice care exercită sau care au exercitat funcții publice importante la nivel național și/sau internațional, precum și membrii familiilor și persoanele asociate lor;

[Art.3 noțiunea în redacția LP67 din 07.04.11, MO69/23.04.11 art.173]

persoane fizice care exercită funcții publice importante la nivel internațional – șefi de stat, de guverne și de cabinete ministeriale, membri ai guvernelor, parlamentari, conducerea Adunării Populare a Găgăuziei și organul executiv al Găgăuziei, persoane de conducere ale partidelor politice, judecători, oficiali militari, membri ai organelor de conducere și de

administrare ale companiilor de stat, membri ai familiilor regale;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP67 din 07.04.11, MO69/23.04.11 art.173]

persoane fizice care exercită funcții publice importante la nivel național – persoane fizice care au deținut sau care dețin funcții publice în conformitate cu prevederile Legii nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, inclusiv membrii organelor de conducere și de administrare ale societăților comerciale cu capital majoritar de stat;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP67 din 07.04.11, MO69/23.04.11 art.173]

membri ai familiilor persoanelor expuse politic – soțul/soția, copiii și soții/soțiile acestora și părinții lor;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP67 din 07.04.11, MO69/23.04.11 art.173]

persoane asociate persoanelor expuse politic – persoane fizice cunoscute ca fiind beneficiari efectiv ai unei persoane juridice, împreună cu persoanele fizice care exercită funcții publice importante la nivel național și/sau internațional sau despre care se știe că au relații de afaceri strânse cu aceste persoane, precum și persoanele fizice cunoscute ca fiind singurul beneficiar efectiv al unei persoane juridice despre care se știe că a fost înființată în beneficiul de facto al persoanelor fizice care exercită funcții publice importante la nivel național și/sau internațional;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP67 din 07.04.11, MO69/23.04.11 art.173]

relație de afaceri – gestiune a afacerilor, reprezentare sau orice raport profesional ori comercial, despre care, la momentul inițierii, se consideră că va fi de o anumită durată;

activitate sau tranzacție suspectă – activitate sau tranzacție despre care entitatea raportoare știe sau indică temei rezonabil de suspiciune că acțiunile de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului sînt în curs de pregătire, de realizare ori sînt deja realizate;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP67 din 07.04.11, MO69/23.04.11 art.173]

sistare a tranzacției – interdicere temporară a transferului, lichidării, transformării, plasării sau mișcării bunurilor ori asumare temporară a custodiei sau a controlului asupra bunului;

bancă fictivă – instituție financiară care nu are prezență fizică, nu efectuează conducere și gestiune reală și care nu este afiliată a unui grup financiar reglementat.

Articolul 4. Entitățile raportoare

(1) Sub incidența prezentei legi cad următoarele persoane juridice și fizice, denumite în continuare entități raportoare:

- a) instituțiile financiare;
- b) unitățile de schimb valutar (altele decît băncile);
- c) participanții profesioniști la piața financiară nebancaară, cu excepția asociațiilor de economii și împrumut care dețin licență de categoria A;
- d) instituțiile care legitimează ori înregistrează dreptul de proprietate;
- e) cazinourile (inclusiv internet-cazinourile);
- f) localurile de odihnă dotate cu aparate pentru jocuri de noroc, instituțiile care organizează și desfășoară loterii sau jocuri de noroc;
- g) agenții imobiliari;
- h) dealerii de metale prețioase ori de pietre prețioase;
- i) avocații, notarii, auditorii, contabilii independenți și alți liberi profesioniști, în perioada pregătirii, efectuării sau realizării, în numele clienților, a tranzacțiilor referitoare la următoarele activități: vânzarea-cumpărarea imobilelor, gestionarea mijloacelor financiare, valorilor mobiliare și altor active financiare, gestionarea conturilor bancare, ținerea contabilității și raportarea financiară în conformitate cu Standardele Naționale de Contabilitate, crearea și gestionarea persoanelor juridice, precum și procurarea și vânzarea acestora;
- j) persoanele care acordă asistență investițională sau fiduciară;
- k) organizațiile care au dreptul de a presta servicii legate de schimbul mandatelor poștale și

telegrafice sau de transferul de bunuri;

l) locatorii persoane fizice sau juridice care practică activitate de întreprinzător și transmit, în condițiile contractului de leasing, locatarilor, la solicitarea acestora, pentru o anumită perioadă, dreptul de posesiune și de folosință asupra unui bun al cărui proprietar sînt, cu sau fără transmiterea dreptului de proprietate asupra bunului la expirarea contractului.

m) societățile de plată;

[Art.4 al.(1), lit.m) introdusă prin LP43 din 27.03.14, MO99-102/25.04.14 art.247]

n) societățile emitente de monedă electronică;

[Art.4 al.(1), lit.n) introdusă prin LP43 din 27.03.14, MO99-102/25.04.14 art.247]

o) furnizorii de servicii poștale care activează în conformitate cu Legea poștei nr. 463-XIII din 18 mai 1995 și care prestează servicii de plată în conformitate cu Legea nr. 114 din 18 mai 2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică.

[Art.4 al.(1), lit.o) introdusă prin LP43 din 27.03.14, MO99-102/25.04.14 art.247]

(2) Serviciul Vamal, cel tîrziu la data de 15 a lunii imediat următoare lunii de gestionare, va comunica Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor toate informațiile privind valorile valutare (cu excepția cardurilor) declarate de către persoanele fizice și juridice în conformitate cu prevederile art. 33 și 34 din Legea nr. 62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară. Prevederile în cauză nu se aplică în cazul sumelor valorilor valutare declarate de Banca Națională a Moldovei, de băncile licențiate și băncile nerezidente.

(3) Serviciul Vamal va comunica imediat, dar nu mai tîrziu de 24 de ore, Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor informațiile referitoare la cazurile identificate de introducere și/sau scoatere ilegală în/din țară a valorilor valutare (cu excepția cardurilor).

[Art.4 în redacția LP67 din 07.04.11, MO69/23.04.11 art.173]

Articolul 5. Cerințele identificării persoanelor fizice sau
juridice și a beneficiarului efectiv

(1) Entitățile raportoare aplică măsurile de identificare a persoanelor fizice sau juridice, precum și a beneficiarului efectiv:

a) pînă la stabilirea relațiilor de afaceri sau pînă la deschiderea conturilor bancare;

b) la efectuarea tranzacțiilor ocazionale în valoare de cel puțin 50 de mii de lei, precum și la efectuarea tranzacțiilor electronice în valoare de cel puțin 15 mii de lei, indiferent de faptul că tranzacția se efectuează printr-o singură operațiune sau prin mai multe operațiuni;

[Art.5 al.(1), lit.b) modificată prin LP67 din 07.04.11, MO69/23.04.11 art.173]

c) dacă există o suspiciune de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, independent de derogări, scutiri sau limite stabilite;

d) dacă există îndoieli privind veridicitatea și precizia datelor de identificare obținute.

(2) Măsurile de identificare cuprind:

a) identificarea și verificarea identității persoanelor fizice sau juridice, a beneficiarului efectiv pe baza actelor de identitate, precum și a documentelor, datelor sau informațiilor obținute dintr-o sursă reală și independentă, pentru posibilitatea de raportare a activităților sau tranzacțiilor în modul stabilit la art.8. La deschiderea oricărui cont sau la inițierea relațiilor de afaceri, se va solicita prezentarea actului de identitate, iar dacă deschiderea contului sau tranzacția se efectuează de către o persoană împuternicită, se va solicita și procura, legalizată în modul stabilit;

b) identificarea beneficiarului efectiv și adoptarea de măsuri adecvate și bazate pe risc pentru verificarea identității lui, astfel încît entitatea raportoare să aibă certitudinea că știe cine este beneficiarul efectiv pentru a înțelege structura proprietății și structura de control al persoanelor fizice și juridice;

c) obținerea de informații privind scopul și natura relației de afaceri, privind tranzacțiile complexe și neordinare;

d) monitorizarea continuă a tranzacției sau a relației de afaceri, inclusiv examinarea

tranzacțiilor încheiate pe toată durata relației respective, pentru a se asigura că acestea sînt conforme informațiilor furnizate de entitățile raportoare referitor la persoanele fizice sau juridice, la profilul activității și la profilul riscului, inclusiv, după caz, la sursa bunurilor și că documentele, datele sau informațiile deținute sînt actualizate.

(21) La aplicarea măsurilor de identificare a persoanelor fizice sau juridice, precum și a beneficiarului efectiv, entitățile raportoare trebuie să respecte prevederile Legii nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal. Entitățile raportoare au obligația să nu informeze persoanele fizice sau juridice și beneficiarul efectiv despre faptul că datele lor vor fi transmise și prelucrate de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor. La solicitarea persoanelor fizice sau juridice, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor prezintă informații cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal numai după încetarea situației care justifică prelucrarea acestora în temeiul prezentei legi.

[Art.15 al.(21) introdus prin LP87 din 28.04.16, MO156/07.06.16 art.306]

(3) Prin derogare de la alin.(1) lit.a), b), d) și alin.(2), măsurile de identificare după criteriile stabilite de organele de supraveghere nu se aplică în cazul:

- a) efectuării operațiunilor de deservire a autorităților publice prin Trezoreria de Stat;
- b) obținerii unei polițe de asigurare a vieții, cu condiția că prima de asigurare sau ratele anuale de plată sînt de pînă la 15 mii lei sau că o singură primă de asigurare plătită nu depășește 30 de mii de lei;
- c) subscrierii la polițele de asigurare, emise de fondul de pensii, în baza unui contract de angajare sau în virtutea ocupației, cu condiția că o asemenea poliță nu poate fi răscumpărată înainte de termen și nu poate fi utilizată drept garanție sau gaj pentru obținerea unui împrumut.

Articolul 6. Măsurile de precauție sporită

(1) Entitățile raportoare aplică măsurile de identificare stabilind amploarea lor în funcție de riscul asociat tipului de client, relației de afaceri, bunului sau tranzacției. Entitățile raportoare trebuie să poată demonstra autorităților competente, inclusiv organelor de supraveghere, că amploarea măsurilor de precauție este adecvată, avînd în vedere riscurile de spălare a banilor și de finanțare a terorismului.

(2) Entitățile raportoare aplică măsuri de precauție sporită, pe lîngă cele prevăzute la art.5, în situațiile care, prin natura lor, pot prezenta un risc sporit de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, cel puțin în modul stabilit la alin.(3)–(6) din prezentul articol, precum și în alte situații, conform criteriilor stabilite de organele de supraveghere.

(3) În cazul în care persoana fizică sau juridică nu este prezentă personal la identificare, entitățile raportoare întreprind una sau mai multe dintre următoarele tipuri de măsuri:

- a) garantarea că identitatea persoanei este stabilită prin documente, date sau informații suplimentare;
- b) verificarea și certificarea suplimentară a documentelor furnizate sau confirmarea lor de către o instituție financiară;
- c) garantarea că prima plată a operațiunilor se efectuează printr-un cont deschis în numele persoanei la o instituție financiară.

(4) În relațiile bancare transfrontaliere, instituțiile financiare întreprind una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

- a) acumularea de informații suficiente despre o instituție corespondentă pentru înțelegerea deplină a naturii activității acesteia și pentru constatarea, din informații disponibile public, a reputației sale și a calității supravegherii;
- b) evaluarea politicilor de prevenire și de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului aplicate de instituția corespondentă;
- c) obținerea aprobării din partea conducerii superioare înainte de stabilirea unor relații cu bănci corespondente;
- d) stabilirea prin documente a responsabilității fiecărei instituții;

e) constatarea faptului, în privința conturilor corespondente, că instituția corespondentă a verificat identitatea clienților ale căror operațiuni se efectuează prin conturile sale, a aplicat măsuri de precauție permanentă și este în măsură să furnizeze, la cerere, date relevante privind precauția.

(5) În tranzacțiile sau în relațiile de afaceri cu persoane expuse politic, entitățile raportoare asigură:

a) proceduri corespunzătoare, în funcție de risc, pentru a stabili dacă persoana este expusă politic;

b) obținerea aprobării conducerii superioare pentru stabilirea sau continuarea unor relații de afaceri cu astfel de persoane;

c) adoptarea de măsuri adecvate pentru a stabili sursa bunurilor implicate în relația de afaceri sau în tranzacție;

d) efectuarea unei monitorizări sporite și permanente a relației de afaceri.

(6) Entitățile raportoare vor adopta măsuri de precauție sporită:

a) în situația în care persoane fizice sau juridice primesc sau remit bunuri din/în țările ce nu dispun de norme contra spălării banilor și finanțării terorismului ori dispun de norme inadecvate în acest sens, ori reprezintă un risc sporit datorită nivelului înalt de infracționalitate și de corupție și/sau sînt implicate în activități teroriste;

b) în cazul transferurilor electronice, dacă nu există informații suficiente despre identitatea expeditorului, precum și în tranzacțiile care ar putea favoriza anonimatul.

(7) Instituțiilor financiare li se interzice să țină conturi anonime sau conturi pe nume fictive, să stabilească ori să continue o relație de afaceri cu o bancă fictivă sau cu o bancă despre care se știe că permite unei bănci fictive să utilizeze conturile sale.

8) Entitățile raportoare sînt obligate să nu deschidă contul, să nu stabilească relații de afaceri, să nu efectueze tranzacții cu persoane fizice sau juridice în cazul în care nu este posibilă conformarea la cerințele art. 5 alin. (2) lit. a), b) și c). Iar în cazul unei relații de afaceri existente, entitățile raportoare, conform legislației în vigoare și actelor normative ale organelor de supraveghere, termină relația de afaceri dacă se constată faptul că datele și informația obținute la identificarea și verificarea persoanelor fizice și juridice sînt neautentice sau neveridice. În conformitate cu art. 8, entitățile raportoare sînt obligate să raporteze astfel de circumstanțe Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.

[Art.6 al.(8) în redacția LP67 din 07.04.11, MO69/23.04.11 art.173]

Articolul 7. Păstrarea datelor despre tranzacțiile
persoanelor fizice și juridice și ale
beneficiarului efectiv

(1) Entitățile raportoare țin evidența informației și a documentelor persoanelor fizice și juridice, ale beneficiarului efectiv, țin registrul persoanelor fizice și juridice identificate, arhiva conturilor și documentelor primare, inclusiv a corespondenței de afaceri, pe o perioadă de cel puțin 5 ani, pentru perioada activă a relației de afaceri și după terminarea acesteia sau după închiderea contului bancar. Entitățile raportoare țin evidența tuturor tranzacțiilor în decursul a cel puțin 5 ani după finalizarea acestora, iar, la solicitarea parvenită din partea organelor cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, ele extind termenul de menținere a evidenței pe perioada solicitată.

(2) La cererea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și altor autorități de supraveghere, entitățile raportoare sînt obligate să prezinte toate informațiile disponibile privind relațiile de afaceri dintre aceste entități și anumite persoane fizice sau juridice, precum și natura acestor relații.

[Art.7 introdus prin LP67 din 07.04.11, MO69/23.04.11 art.173]

Articolul 8. Raportarea activităților sau tranzacțiilor
care cad sub incidența prezentei legi

(1) Entitățile raportoare sînt obligate să informeze imediat Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor despre orice activitate sau despre orice tranzacție suspectă de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în curs de pregătire, de realizare sau deja realizată. Datele privind activitățile sau tranzacțiile suspecte sînt indicate într-un formular special, care se remite Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în cel mult 24 de ore de la primirea cererii.

(2) Datele privind activitățile sau tranzacțiile realizate în numerar, printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 100 de mii de lei (sau echivalentul acesteia) ori prin mai multe operațiuni în numerar care par a avea o legătură între ele, sînt indicate într-un formular special, ce se remite Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în decurs de 10 zile lucrătoare.

(3) Datele privind activitățile sau tranzacțiile realizate prin virament, printr-o operațiune cu o valoare ce echivalează sau depășește 500 de mii de lei, sînt indicate într-un formular special, ce se remite Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor cel tîrziu la data de 15 a lunii imediat următoare lunii de gestiune.

(4) Sînt exceptate de la obligațiile de raportare operațiunile desfășurate între instituțiile financiare, între instituțiile financiare și Banca Națională a Moldovei, între instituțiile financiare și Trezoreria de Stat, între Banca Națională a Moldovei și Trezoreria de Stat, precum și comisionul de la deservirea conturilor bancare și spezele bancare.

(5) În formularul special privind tranzacțiile care cad sub incidența prezentei legi, conținînd date despre acestea, confirmate prin semnătura persoanei care l-a completat sau printr-o altă modalitate de identificare, se indică cel puțin următoarele informații:

- a) seria, numărul și data eliberării actului de identitate, adresa și alte date necesare identificării persoanei care a efectuat tranzacția;
- b) denumirea/numele, codul fiscal/IDNP, sediul/domiciliul, numărul și seria documentului de identificare, necesare identificării persoanei în al cărei nume s-a efectuat tranzacția;
- c) datele de identificare juridică și conturile clienților participanți la tranzacție;
- d) tipul tranzacției;
- e) datele despre entitatea raportoare care a efectuat tranzacția;
- f) data și ora efectuării tranzacției, valoarea acesteia;
- g) numele și funcția persoanei care a înregistrat tranzacția;
- h) motivele suspiciunii.

(6) Entitățile raportoare și angajații acestora sînt obligați să nu comunice persoanelor fizice sau juridice care efectuează tranzacția ori terților despre transmiterea informațiilor către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.

(7) Entitățile raportoare asigură protecția angajaților lor contra oricărei amenințări sau acțiuni ostile în legătură cu raportarea tranzacțiilor suspecte.

[Art.8 introdus prin LP67 din 07.04.11, MO69/23.04.11 art.173]

[Art.8 modificat prin HCC27 din 25.11.10, MO247-251/17.12.10 art.28; în vigoare 25.11.10]

Articolul 9. Proceduri de control intern

(1) Entitățile raportoare stabilesc politici și metode adecvate în materie de precauție privind clientela, în domeniul păstrării evidențelor, al controlului intern, al evaluării și gestionării riscurilor, în managementul de conformitate și de comunicare pentru a preîntîmpina și a împiedica activitățile și tranzacțiile legate de spălarea banilor sau de finanțarea terorismului.

(2) Entitățile raportoare desemnează persoanele învestite cu atribuții de executare a prezentei legi, ale căror nume vor fi comunicate Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și altor organe de supraveghere, împreună cu natura și limitele responsabilităților.

[Art.9 al.(2) modificat prin LP67 din 07.04.11, MO69/23.04.11 art.173]

(3) Entitățile raportoare aprobă programe proprii pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, conform recomandărilor și actelor normative aprobate de

organele de supraveghere, care vor include cel puțin următoarele:

[Art.9 al.(3) modificat prin LP67 din 07.04.11, MO69/23.04.11 art.173]

- a) metodele, procedurile și măsurile de control intern, inclusiv programele proprii de primire a informațiilor de la organele abilitate, în scopul verificării persoanelor fizice sau juridice;
- b) numele salariaților cu funcție de conducere responsabili de asigurarea conformării politicilor și procedurilor cu cerințele legale contra spălării banilor și finanțării terorismului;
- c) regulile de cunoaștere a clientului, având drept scop promovarea normelor etice și profesionale în sectorul respectiv și prevenirea folosirii entității raportoare, în mod intenționat sau nu, de către grupuri criminale organizate sau de către asociațiile lor;
- d) un program continuu de instruire a angajaților, selecția riguroasă a cadrelor, pentru a se asigura profesionalismul lor înalt;
- e) auditul pentru exercitarea controlului asupra sistemului intern.

OCCCECM117/2007
ID intern unic: 326296
[Версия на русском](#)

[Versiunea originala](#)
[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

CENTRUL PENTRU COMBATAREA CRIMELOR ECONOMICE ȘI CORUPȚIEI

ORDIN Nr. 117
din 20.11.2007

**privind raportarea activităților sau tranzacțiilor care cad sub incidența
Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și
finanțării terorismului**

Publicat : 21.12.2007 în Monitorul Oficial Nr. 198-202 art Nr : 731

MODIFICAT

[OCNA187 din 09.12.13, MO311/27.12.13 art.1913](#)
[OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437](#)

În conformitate cu prevederile art.8 și 17 ale Legii nr.190-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.141-145, art. 597), -

ORDON:

1. Se aprobă:

1) Instrucțiunile cu privire la modul de completare și transmitere a formularelor speciale privind activitățile sau tranzacțiile care cad sub incidența Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (conform anexei nr.1);

2) Formularul special pentru următoarele entități raportoare:

a) instituții financiare (conform anexei nr.2);

b) participanți profesioniști la piața valorilor mobiliare (conform anexei nr. 3);

c) fonduri nestatale de pensii (conform anexei nr. 3¹);

d) asociații de economii și împrumut cu excepția celor care nu dețin licența de categoria A (conform anexei nr. 3²);

e) organizații de microfinanțare (conform anexei nr. 3³);

f) organizații de credit ipotecar (conform anexei nr. 3⁴);

g) birouri istoriilor de credit (conform anexei nr. 3⁵);

h) participanți profesioniști la piața asigurărilor (conform anexei nr. 4);

i) unități de schimb valutar (altele decât băncile) (conform anexei nr.5);

j) persoane care acordă asistență investițională sau fiduciară (conform anexei nr.6);

k) locatorii, persoane fizice sau juridice, ce practică activitate de întreprinzător și transmit, în condițiile contractului de leasing, locatarilor, la solicitarea acestora, pentru o anumită perioadă, dreptul de posesiune și de folosință asupra unui bun al cărui proprietar sînt, cu sau fără transmiterea dreptului de proprietate asupra bunului la expirarea contractului (conform anexei

nr.7).”

l) instituții care legitimează ori înregistrează dreptul de proprietate și agenți imobiliari (conform anexei nr.8);

m) cazinouri, localuri de odihnă dotate cu aparate pentru jocuri de noroc, instituții care organizează și desfășoară loterii sau jocuri de noroc (conform anexei nr.9);

n) dealeri de metale prețioase ori de pietre prețioase (conform anexei nr.10);

o) notari și alți liberi profesioniști (conform anexei nr.11);

p) avocați (conform anexei nr.12);

q) auditori, contabili independenți (conform anexei nr. 13);

r) organizații care au dreptul de a presta servicii legate de schimbul mandatelor poștale și telegrafice sau de transferul de bunuri (conform anexei nr.14).

[Pct.1 subpct.2) în redacția OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

2. La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă:

ordinul nr.152 din 15.12.2004 “Despre aprobarea Instrucțiunii cu privire la modul de completare și prezentare a formularului special privind operațiunile financiare” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 24 - 25, art. 69);

ordinul nr.193 din 15.12.2005 “Cu privire la modelele formularelor speciale privind operațiunile financiare și modalitatea de transmitere a acestora” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 55 - 58, art. 219);

ordinul nr. 97 din 28.07.2006 “Privind unele măsuri pentru executarea prevederilor Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 170 - 173, art.574);

ordinul nr. 204 din 28.11.2006 “Privind măsurile suplimentare de prevenire și combatere a finanțării terorismului” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 14 - 17, art. 75);

ordinul nr.187 din 01.12.2006 “Privind listele persoanelor suspecte de finanțare a terorismului” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 3 - 5, art. 28).

3. Interacțiunea cu entitățile raportoare, organele cu funcții de supraveghere a acestora și controlul asupra executării prezentului ordin îl exercită Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor din cadrul Centrului Național Anticorupție.

[Pct.3 modificat prin OCNA187 din 09.12.13, MO311/27.12.13 art.1913]

**DIRECTORUL CENTRULUI
PENTRU COMBATAREA CRIMELOR
ECONOMICE ȘI CORUPȚIRI**

Valentin MEJINSCHI

Nr. 117. Chișinău, 20 noiembrie 2007.

APROBAT

Centrul pentru Combaterea Crimelor
Economice și Corupției al Republicii Moldova
Director _____ Valentin MEJINSCHI
Nr. 117 din 20 noiembrie 2007

ÎNREGISTRAT

Ministerul Justiției
al Republicii Moldova
Ministru _____ Vitalie PÎRLOG
Nr. 577 din 14 decembrie 2007

Anexa nr. 1
la ordinul Directorului Centrului
pentru Combaterea Crimelor Economice și
Corupției nr. 117 din 20 noiembrie 2007

INSTRUCȚIUNI

**cu privire la modul de completare și transmitere a formularelor speciale
privind activitățile sau tranzacțiile care cad sub incidența Legii cu privire la
prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului
Secțiunea I. Dispoziții generale**

1. Prezenta Instrucțiune cu privire la modul de completare și prezentare a formularelor speciale privind activitățile sau tranzacțiile care cad sub incidența Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (în continuare - Instrucțiunea) este elaborată în temeiul art.8 al Legii nr.190-XVI din 26.07.2007 "Cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului" (în continuare - Legea nr. 190-XVI).

2. Cerințele prezentei Instrucțiuni se aplică entităților raportoare, menționate în art. 4 din Legea nr.190-XVI, obligate să prezinte formularele speciale.

3. În procesul stabilirii de către entitățile raportoare a unui sistem eficient de prezentare a informațiilor, se respectă cu strictețe prevederile Legii nr. 190-XVI, actelor normative emise în scopul implementării acesteia, recomandările organelor cu funcție de supraveghere sau de autoreglementare a profesiei, în special în domeniul identificării persoanelor fizice și juridice, a beneficiarului efectiv, realizării măsurilor de precauție sporită, păstrare a datelor, respectare a măsurilor asigurătorii.

4. În sensul prezentei Instrucțiuni se utilizează următoarele noțiuni:

ghidul activităților sau tranzacțiilor suspecte - act normativ aprobat de către Centrul Național Anticorupție, care stabilește regulile de determinare a caracterului a oricărei activități sau tranzacții pe care entitatea raportoare o consideră susceptibilă, prin natura sa, de a avea legătură cu spălarea banilor sau finanțarea terorismului, în proces de realizare sau realizată;

[Pct.4 alineat modificat prin OCNA187 din 09.12.13, MO311/27.12.13 art.1913]

client - persoana fizică sau juridică, asociație sau grup de persoane acționând în comun, înregistrate ca atare sau nu;

partener pe operațiune - persoana fizică sau juridică, desemnată în tranzacție să primească o anumită sumă de bani (sau alte active) sau, după caz, plătitorul unei sume către client;

tranzacție limitată - activitate sau tranzacție realizată prin virament, de către o persoană fizică sau juridică, inclusiv în numele acestora, printr-o operațiune cu o valoare ce echivalează sau depășește 500 de mii de lei;

[Pct.4 noțiunea în redacția OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

tranzacție cumulativă - exclusă prin OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

tranzacție în numerar - activitate sau tranzacție realizată în numerar, printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 100 de mii de lei (sau echivalentul acesteia), sau prin mai multe operațiuni în numerar care par a avea o legătură între ele.

[Pct.4 noțiune introdusă prin OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

Secțiunea II. Conținutul și modul de completare a formularului special

5. Formularul special se completează pentru fiecare activitate sau tranzacție suspectă de spălare a banilor sau finanțare a terorismului, care întrunește unul din indicii calificativi conform art. 6 al Legii nr. 190-XVI ori Ghidul activităților sau tranzacțiilor suspecte (în continuare - tranzacții suspecte), precum și în cazul tranzacțiilor limitate și în numerar.

[Pct.5 modificat prin OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

6. Formularul special este numerotat și datat de entitatea raportoare, iar în cazul tranzacțiilor în numerar efectuate prin mai multe operațiuni care par a avea o legătură între ele, se indică și perioada în care au fost realizate activitățile sau tranzacțiile financiare, care cuprinde o perioadă de 10 zile calendaristice începând cu prima zi a lunii de raportare și se finalizează cu ultima zi a lunii calendaristice.

[Pct.6 în redacția OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

7. La poziția "Criteriul L/S/N" din formulare se indică tipul operațiunii: limitată, suspectă sau în numerar, în dependență de care se va reflecta numărul tranzacțiilor și suma totală a acestora. În cazul tranzacțiilor în numerar se vor completa formularele pentru una sau mai multe operațiuni realizate.

[Pct.7 în redacția OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

8. La poziția "Motivul suspiciunii" va fi indicat motivul pentru care tranzacția este considerată suspectă, în corespundere cu prevederile Ghidului activităților sau tranzacțiilor suspecte și criteriilor stabilite conform propriilor programe și politici aprobate.

[Pct.8 în redacția OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

9. În cazul în care operațiunea se efectuează prin intermediul persoanelor împuternicite formularul se completează cu date despre reprezentanți.

Secțiunea III. Modul de transmitere și păstrare a formulelor speciale

10. Formularele speciale se remit Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor din cadrul Centrului Național Anticorupție sub forma documentului electronic, reglementat de Legea nr.264-XV din 15.07.2004 "Cu privire la documentul electronic și semnătura digitală", utilizând descrierea pozițiilor în format electronic (conform anexei), prin intermediul poștei electronice sau pe suport magnetic, în ambele cazuri cu elementele semnăturii digitale sau altă modalitate de identificare. Recepționarea informației transmise în acest mod va fi confirmată imediat de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor din cadrul Centrului Național Anticorupție, în formă electronică.

În cazul imposibilității expedierii formulelor prin poșta electronică, poate fi utilizată transmiterea acestora pe suport de hârtie sau pe suport magnetic în plic sigilat, confirmate prin semnătura persoanei responsabile de prezentarea informației cu aplicarea amprentei ștampilei entității raportoare, prin intermediul cancelariei Centrului.

[Pct.10 modificat prin OCNA187 din 09.12.13, MO311/27.12.13 art.1913]

11. Informația privind operațiunile financiare se va păstra în baza de date protejată a Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor din cadrul Centrului Național Anticorupție.

[Pct.11 modificat prin OCNA187 din 09.12.13, MO311/27.12.13 art.1913]

12. Serviciul prevenire și combaterea spălării banilor comunică entităților raportoare, ori de câte ori este posibil, rezultatele examinării informațiilor prezentate de ele.

OCCCECM118/2007
ID intern unic: 326448
[Версия на русском](#)

[Versiunea originala](#)
[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

CENTRUL PENTRU COMBATAREA CRIMELOR ECONOMICE ȘI CORUPȚIEI

ORDIN Nr. 118
din 20.11.2007

**privind aprobarea Ghidului activităților sau tranzacțiilor suspecte,
care cad sub incidența Legii cu privire la prevenirea și combaterea
spălării banilor și finanțării terorismului**

Publicat : 28.12.2007 în Monitorul Oficial Nr. 203-206 art Nr : 741

MODIFICAT

[OCNA187 din 09.12.13, MO311/27.12.13 art.1913](#)
[OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437](#)

NOTĂ:

În tot textul sintagma „Serviciul prevenire și combaterea spălării banilor” se substituie cu sintagma „Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor din cadrul Centrului Național Anticorupție” la orice formă gramaticală prin [OCNA187 din 09.12.13, MO311/27.12.13 art.1913](#)

În conformitate cu prevederile art.4, 6, 8 și 11 ale Legii nr. 190-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.141-145, art. 597),-

ORDON:

1. Se aprobă Ghidul activităților sau tranzacțiilor suspecte (se anexează).
2. În cazul apariției de noi tehnologii, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor din cadrul Centrului Național Anticorupție va înainta propuneri în vederea stabilirii altor criterii de determinare a activităților sau tranzacțiilor suspecte. Informația relevantă va fi plasată în rețeaua Internet, la adresa "www.spcsb.cna.md".

[Pct.2 modificat prin [OCNA187 din 09.12.13, MO311/27.12.13 art.1913](#)]

- 2¹. Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor din cadrul Centrului Național Anticorupție va monitoriza și va elabora propuneri privind modificarea și completarea anexelor nr. 1-5 la Ghidul activităților sau tranzacțiilor suspecte îndată ce vor fi identificați noi indici de suspiciune

[Pct.2¹ introdus prin [OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437](#)]

3. Interacțiunea cu entitățile raportoare, organele cu funcții de supraveghere a acestora îl exercită Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor din cadrul Centrului Național Anticorupție.

[Pct.3 modificat prin [OCNA187 din 09.12.13, MO311/27.12.13 art.1913](#)]

**DIRECTORUL CENTRULUI
PENTRU COMBATEREA CRIMELOR
ECONOMICE ȘI CORUPȚIEI**

Valentin MEJINSCHI

Nr. 118. Chișinău, 20 noiembrie 2007.

APROBAT

Centrul pentru Combaterea Crimelor
Economice și Corupției al Republicii Moldova
Director _____ Valentin MEJINSCHI
Nr. 118 din 20 noiembrie 2007

ÎNREGISTRAT

Ministerul Justiției
al Republicii Moldova
Ministru _____ Vitalie PÎRLOG
Nr. 526 din 14 decembrie 2007

Anexă
a ordinului Directorului Centrului
pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției
nr. 118 din 20 noiembrie 2007

**Ghidul
activităților sau tranzacțiilor suspecte
Capitolul I. Dispoziții generale**

1. Prezentul Ghid este elaborat în conformitate cu standardele internaționale în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, prevederile Legii nr. 190-XVI din 26 iulie 2007, în scopul stabilirii criteriilor și indiciilor posibilelor activități sau tranzacții suspecte de spălare a banilor și finanțare a terorismului (în continuare - tranzacții suspecte).

2. Caracterul suspect al activităților sau tranzacțiilor decurge din modul neobișnuit în care se efectuează, raportat la activitățile curente și/sau obișnuite, criteriile de eficiență economică și practica bancară ale unei persoane fizice sau juridice. Tranzacțiile suspecte de finanțarea terorismului sînt stabilite în baza criteriilor subiective și obiective în conformitate cu recomandările naționale și internaționale în domeniu, precum și în baza listelor persoanelor și entităților implicate în activități teroriste, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, de către Serviciul de Informații și Securitate.

[Pct.2 modificat prin OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

2¹. Entitățile raportoare vor califica operațiunile și/sau tranzacțiile suspecte în baza normelor expuse în Ghid, și în baza criteriilor stabilite conform propriilor programe și politici aprobate.

[Pct.2¹ introdus prin OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

2². Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor din cadrul Centrului Național Anticorupție, ori de cîte ori va fi necesar va sesiza organele de supraveghere a entităților raportoare privind țările care nu dispun de norme contra spălării banilor și finanțării terorismului sau dispun de norme inadecvate în acest sens, în vederea luării măsurilor conform prevederilor art. 10 alin. (2) și (3) al Legii 190-XVI din 26.07.2007 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

[Pct.2² introdus prin OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

3. Suspiciunea privind activitățile sau tranzacțiile este personală și subiectivă, generînd lipsă de încredere în persoana sau persoanele care le realizează, îndoială în ceea ce privește corectitudinea, legalitatea faptelor sau onestitatea intențiilor acestora.

4. Informațiile privind tranzacțiile și alte activități suspecte, inclusiv operațiunile financiare efectuate în /din regiunea transnistreană sînt prezentate Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor din cadrul Centrului Național Anticorupție în modul stabilit de legislație.

[Pct.4 în redacția OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

**Capitolul II
CRITERIILE ȘI INDICII TRANZACȚIILOR SUSPECTE ÎN
DOMENIILE BANCAR, DE ECONOMII ȘI ÎMPRUMUT,**

DE MICROFINANȚARE, CREDIT IPOTECAR ȘI ACTIVITĂȚII BIROURILOR ISTORIILOR DE CREDIT

[Capitolului II titlul în redacția OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

5. Criteriile generale ale tranzacțiilor suspecte sînt:

1) refuzul nemotivat a clientului de a prezenta informația, care nu este prevăzută de actele legislative, dar care se solicită în conformitate cu uzanțele și practica bancară, precum și preocuparea excesivă a clientului asupra confidențialității operațiunilor pe care le efectuează;

2) ignorarea de către client a condițiilor mai favorabile de acordare a serviciilor (mărirea comisionului, rata pe depozite la vedere și depozite pe termen etc.), precum și oferirea de către client a unui comision prea înalt sau unui comision care inițial diferă de cel ce se încasează de obicei la acordarea unor asemenea servicii;

3) operațiunile clientului nu au un sens economic evident, nu corespund caracterului activităților clientului și nu au ca scop dirijarea lichidității sau asigurarea riscurilor;

4) existența unor cereri de efectuare a decontărilor nestandarde sau dificile, care diferă de la practica obișnuită folosită de client sau de la practica de piață;

5) graba nejustificată din partea clientului la efectuarea operațiunilor;

6) introducerea de către client în schema operațiunii, care a fost coordonată în prealabil, a unor modificări esențiale nemijlocit la începerea efectuării acesteia, îndeosebi referitoare la direcția mișcării banilor sau altor bunuri;

7) transmiterea de către client a unei însărcinări despre efectuarea operațiunii prin reprezentant (intermediar), dacă reprezentantul (intermediarul) efectuează însărcinarea clientului fără intrarea în contactul direct (personal) cu entitatea raportoare;

8) înregistrarea în contul clientului, în baza aceluiași temei, de la unul sau mai mulți contraagenți a sumelor bănești, care separat nu depășesc 500 mii de lei, însă în urma cumulării depășesc suma menționată, cu ulteriorul transfer al mijloacelor bănești la contul clientului, deschis în altă instituție financiară, sau utilizarea mijloacelor bănești pentru cumpărarea valutei străine, valorilor mobiliare și altor active de lichiditate înaltă;

9) divizarea intenționată a sumelor bănești, transferate de către client unuia sau mai multor contraagenți în baza aceluiași temei, cu condiția că în urma adunării sumelor transferate acestea depășesc 500 mii de lei achitați prin virament sau 100 mii lei în numerar;

[Pct.5 subpct.9) în redacția OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

10) lipsa informației despre client (despre persoana juridică, inclusiv despre instituția financiară), precum și imposibilitatea contactării clientului la adresa și telefonul indicat de acesta;

11) lipsa informației despre client la instituțiile financiare care îl deservește (sau l-au deservit);

12) dificultățile care apar la entitatea raportoare în procesul efectuării verificării informației prezentate de către client în conformitate cu cerințele stabilite de legislație, prezentarea de către client a unei informații care nu poate fi verificată sau verificarea căreia este foarte costisitoare;

13) imposibilitatea stabilirii contraagenților clientului, a numelui / denumirii plătitorului pentru operațiunile de înscriere în conturile curente a mijloacelor bănești;

14) lipsa unei eventuale legături între caracterul și tipul activității clientului cu serviciile după care apelează la entitatea raportoare.

6. Criteriile tranzacțiilor suspecte la efectuarea operațiunilor în numerar sau fără numerar:

1) deschiderea în timp de 30 de zile pe numele aceluiași client a cîtorva depozite pe termen în sumă care nu depășește suma echivalentă de 500 mii de lei (în afara cazurilor cînd este cunoscut că clientul, reieșind din caracterul activității sale, regulat în timp de 30 de zile primește astfel de sume bănești), cu ulterioara trecere a sumelor bănești într-un singur cont după expirarea termenului depozitelor și (sau) ulteriorul transfer în altă entitate raportoare;

2) trecerea în contul clientului a unor plăți de la persoanele fizice în suma care depășește 500 mii de lei prin virament și/sau 100 mii de lei în numerar, inclusiv prin casa entității raportoare, în cazul cînd nu sînt operațiuni ordinare ale clientului;

[Pct.6 subpct.2) modificat prin OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

3) trecerea mijloacelor bănești în contul clientului - persoanei juridice, pe care operațiunile nu

s-au efectuat mai mult de șase luni sau au fost neesențiale pentru clientul dat, cu ulterioara scoatere de către client a acestor sume în numerar;

4) trecerea regulată în contul clientului a mijloacelor bănești în numerar, în urma vânzării entității raportoare sau încasarea cecurilor, emise în cadrul sistemelor internaționale de plată, care presupun ulteriorul accept, cu transferul toatei sume sau a părții majore din aceasta, chiar dacă suma este mai mică de 500 mii de lei, în decursul unei zile sau zilei următoare, pe contul clientului deschis în altă entitate raportoare sau în folosul unei persoane terțe, inclusiv nerezidentului;

5) transferul mijloacelor bănești pe un cont (depozit) anonim peste hotare și încasarea mijloacelor bănești din contul (depozitul) anonim din străinătate;

6) prezentarea regulată a cecurilor emise de către instituția financiară nerezidentă și andosate de către nerezident, la incaso, dacă caracterul respectiv al activității nu corespunde activității clientului;

7) majorarea neașteptată a soldului pe contul clientului, nelegată direct cu activitatea acestuia;

8) transferul mijloacelor bănești de pe contul clientului - persoanei juridice pe contul său deschis în altă instituție financiară, fără un motiv evident (spre exemplu, fără închiderea contului, nu în scopul achitării creditului, de la o altă instituție financiară, ratele egale sau mai joase la depozite sau condițiile de deservire egale sau mai rele într-o altă instituție raportoare), cu destinația plății "transferul mijloacelor proprii", cu excepția cazului când clientul transferă mijloacele financiare la contul său deschis în altă bancă;

9) utilizarea neregulată sau de o singură dată a contului de către client pentru încasarea mijloacelor bănești cu ulterioara scoatere a acestora în numerar în sumă mai mare de 100 mii de lei, cu ulterioara închidere a contului sau încetarea efectuării operațiunilor prin acesta.

[Pct.6 subpct.9) modificat prin OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

7. Criteriile tranzacțiilor suspecte la efectuarea operațiunilor cu contractele de credit:

1) acordarea creditului sub asigurarea executării obligațiunii de întoarcere a acestuia în formă de plasare a mijloacelor bănești în moneda creditului sau altă monedă sau valorile mobiliare la purtător pe cont, deschis în entitatea raportoare - creditor sau în altă entitate raportoare;

[Pct.7 subpct.1) modificat prin OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

2) stingerea datoriei expirate pe contractul de credit, dacă condițiile activității clientului și informația de care dispune entitatea raportoare nu permit identificarea sursei de finanțare a datoriei creditoare;

3) acordarea creditului sub gajarea pietrelor prețioase, importate pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv creditarea sub gajarea acestor lucruri de preț cu plasarea acestora în depozitul creditorului, cu excepția cazurilor de creditare întreprinderilor care efectuează prelucrarea pietrelor prețioase de producere străină;

4) acordarea creditului sub asigurarea în formă de garanții organizației de creditare - nerezidente în suma, care constituie un număr întreg (100 mii, 1 milion etc.), cu condiția lipsei unei legături evidente între locul activității clientului și contraagenților acestora și locul aflării garantului, îndeosebi dacă garanția se eliberează de către filiala entității raportoare - nerezidentă;

5) informația expusă în cererea clientului de acordarea creditului nu corespunde informației și documentelor primite în procesul efectuării tratativelor de la reprezentanții clientului;

6) pentru stingerea creditului clientului vin mijloacele bănești din sursele neindicate sau necunoscute;

7) acordarea sau primirea creditului (împrumutului) cu o rată, care esențial depășește rata medie pe credite pe piața internă / externă;

8) transferurile bănești regulate ale clientului, care în baza informației din cererea pentru transfer, reprezintă stingerea soldului prin trecerea în cont reciprocă, cu excepția cazurilor de participare a clientului în acordurile de clearing internaționale sau interguvernamentale sau în operațiunile trecerii în cont a pretențiilor reciproce între entitățile raportoare.

8. Criteriile tranzacțiilor suspecte la efectuarea decontărilor internaționale:

1) întoarcerea de către client - rezident a avansului achitat prealabil unui nerezident pe contractul de livrare a mărfii (efectuării lucrărilor, prestării serviciilor) în cazurile când operațiunea rezidentului cu nerezident poartă un caracter unic (nu se repetă în timp de șase luni)

și (sau) nu este legată cu activitatea de bază a clientului (în baza datelor despre activitatea clientului de care dispune entitatea raportoare);

2) achitarea nerezidentului de către rezident a unei clauze penale (amendă) pentru neexecutarea contractului de livrare a mărfii (efectuării lucrărilor, acordării serviciilor) sau pentru încălcarea condițiilor contractului, dacă mărimea clauzei penale depășește 10 la sută din suma mărfii care nu a fost livrată (lucrările neefectuate, serviciile neacordate);

3) utilizarea de către client a unor forme de decontare internațională, care nu corespund caracterului activității clientului (în baza datelor despre activitatea clientului de care dispune entitatea raportoare);

4) beneficiarul de mijloace bănești sau marfă (lucrări, servicii, produse ale activității intelectuale) este nerezident, care nu este parte pe contract, care prevede importul (exportul) de către rezident a mărfii (lucrări, servicii, produse ale activității intelectuale);

5) în contract sînt prevăzute exportul de către rezident ale mărfii (lucrărilor, serviciilor, produselor activității intelectuale) sau plățile de import ale mărfii (lucrări, servicii, produse ale activității intelectuale) în folosul nerezidenților, înregistrate în țările și/sau zonele off-shore;

6) întocmirea pe poziții comerciale a diferitelor denumiri în documentele primare de evidență, declarații vamale și contracte economice internaționale, în corespundere cu care în cadrul entității raportoare sînt întocmite declarații ale operațiunilor de export (import), spre exemplu, denumirea pozițiilor comerciale în corespundere cu Nomenclatorul mărfurilor, se divizează în documente primare de evidență și contracte economice internaționale;

7) documentele de evidență primară parvenite la entitatea raportoare, care răspunde de contractele economice internaționale, referitor la care au fost întocmite declarațiile operațiunilor de export (import), nu conțin o descriere exactă a mărfii, cu trimitere la Nomenclatorul mărfurilor, care constituie obiectul contractului economic internațional.

8) transferurile internaționale de mijloace bănești efectuate din diferite jurisdicții prin cel puțin 5 operațiuni către o persoană fizică autohtonă, care sînt ulterior ridicate în numerar.

[Pct.8 subpct.8) introdus prin OCCCECI14 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

9. Criteriile tranzacțiilor suspecte la efectuarea plăților prin carduri bancare:

1) transferul regulat de către client a mijloacelor bănești în sumă mai mare de 15 mii de lei unuia sau mai mulți contraagenți la procurarea (vînzarea) mărfurilor (lucrărilor, serviciilor) prin rețeaua Internet cu utilizarea cardurilor bancare cu acordarea dreptului de scădere a mijloacelor din contul clientului;

2) trecere în cont regulată de către client, care acordă servicii în sfera comerțului prin intermediul rețelei Internet a sumelor mai mari de 15 mii de lei, care parvin din conturile deținătorilor de carduri bancare care sînt clienți ai altor entități raportoare;

3) retragere regulată de către deținătorul cardului bancar a mijloacelor bănești în numerar la ghișeele entității raportoare sau prin bancomat în sumă mai mare de 15 mii de lei. Excepție constituie retragerea mijloacelor bănești, care au parvenit pe contul angajatului de la angajator și reprezintă achitarea de către angajator oricăror remunerări materiale.

10. Indicii care conduc la stabilirea caracterului suspect al tranzacțiilor sînt:

1) Comportamentul clientului:

a) un client care nu dorește să furnizeze informații despre activitățile anterioare, cînd deschide un cont sau cînd procură instrumente monetare peste o anumită valoare;

b) un potențial împrumutat refuză să specifice scopul împrumutului sau sursa returnării acestuia, sau furnizează un scop și/sau o sursă care nu corespunde realității;

c) schimbările de proprietar ale activității unui client sau activitățile noilor proprietari nu sînt conforme cu natura obiectului de activitate a clientului, sau noii proprietari sînt refractari în furnizarea informațiilor privind identitatea sau despre activitatea financiară din trecut;

d) un client care nu declară despre nici o înregistrare privind o angajare trecută sau prezentă, dar care realizează tranzacții frecvente cu sume mari;

e) un client insistent grăbește angajatul băncii să încheie o tranzacție rapid și nebirocratic, fără a se fi înțeles motivul unei astfel de precipitări (presat de timp);

f) un client anunță încasări de plăți, care ulterior nu sînt creditate în contul desemnat inițial;

g) un client evită contactul personal cu banca, comunicările avînd loc doar prin telefax sau

telex, în unele cazuri clientul va numi terțe părți (administratori) ca persoane împuternicite să dispună de cont în vederea evitării contactului;

h) un client nu dorește să primească extrasele de cont și/sau le ridică de la poștă sau de la bancă doar o dată sau de două ori pe an, sau niciodată;

i) un client nu dorește să indice banca la care a fost client sau altă bancă (bănci), la care acesta deține alte conturi personale.

2) Evitarea cerințelor de raportare sau de păstrare a înregistrărilor:

a) un client care este refractar în a furniza informații necesare pentru un raport obligatoriu, refuză să completeze raportul sau să efectueze o tranzacție după ce a fost informat că raportul trebuie completat;

b) orice persoană sau grup care constrânge sau încearcă să constrângă un angajat al băncii pentru a nu îndeosebi înregistrarea solicitată sau formularele de raportare.

3) Tranzacții în numerar:

a) schimbul de sume mari dintr-o monedă în alta, fără nici un scop economic evident, în special atunci când clientul face acest lucru în mod frecvent;

[Pct.10 subpct.3), lit.a) modificată prin OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

b) schimbul unor mari cantități de bancnote de valoare mică în bancnote de valoare mare;

c) creșterea substanțială de depuneri în numerar sau de tranzacții în valută străină ale unui client, fără motiv aparent, în special dacă asemenea sume sînt transferate ulterior, într-un interval scurt de timp, către o destinație care nu poate fi asociată în mod normal cu clientul;

[Pct.10 subpct.3), lit.c) modificată prin OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

d) depuneri și retrageri în numerar neobișnuit de mari;

e) o societate de vânzare cu amănuntul are cu totul diferite alte metode de depozitare a numerarului decît alte societăți din același domeniu într-o anumită zonă geografică;

f) un client anunță încasări de plăți, care ulterior nu sînt creditate în contul desemnat inițial;

g) un client nu dorește să primească extrasele de cont și/sau le ridică de la poștă sau de la bancă doar o dată sau de două ori pe an, sau niciodată;

h) un client nu dorește să indice banca la care a fost client sau altă bancă (bănci);

i) tranzacții efectuate în valută străină din afaceri din care în mod obișnuit nu se obține valută străină;

j) depuneri în numerar în mai multe conturi în așa fel încît fiecare sumă este mică (neglijabilă), dar totalul sumei este mare;

k) utilizarea unor instrumente monetare multiple în vederea plății unei singure organizații, în special, atunci când nici un scop de afaceri aparent ar necesita folosirea unor instrumente multiple;

l) clienți care deseori, împreună și simultan, folosesc ghișee diferite pentru a efectua tranzacții cu sume mari în numerar în lei sau în valută străină;

m) un client (de exemplu, un proprietar de magazin) care efectuează cîteva depuneri în aceeași zi la diferite case de casierie sau subdiviziunile bancare;

n) tranzacții în valută străină divizate sub o anumită limită (inclusiv într-o singură zi / mai multe zile) la aceeași bancă / diferite subdiviziuni, la diferite bănci (dacă acestea sînt cunoscute) sau depunerea / retragerea de valută străină din tranzacții efectuate înainte sau după termenul limită dat de o instituție financiară, astfel încît tranzacția combinată să fie considerată ca și cînd s-ar fi efectuat în două zile;

o) utilizarea unui volum imens de instrumente monetare de valoare mică în tranzacții comerciale obișnuite;

p) retrageri și depuneri în numerar a unor sume neobișnuit de mari din / în contul curent al unei persoane juridice, care nu utilizează în mod obișnuit metode de plată în numerar;

q) clienții care, în mod constant, realizează depuneri în numerar pentru acoperirea cambiilor, a transferurilor de bani sau a altor instrumente negociabile sau instrumente de plată ușor vînzabile;

r) transferuri mari de sume de bani în sau din străinătate cu instrucțiuni de plată în numerar;

s) depuneri frecvente în numerar efectuate în contul unui client de către terțe părți fără legătură

aparentă cu deținătorul contului;

ș) utilizarea căsuțelor de valori pe timp de noapte pentru depunerile unor sume mari în numerar;

t) depuneri de numerar ce conțin bancnote false sau instrumente contrafăcute.

4) Tranzacții prin conturi bancare:

a) contul (conturile) unei companii în care depunerile sau retragerile sînt realizate, mai mult în numerar decît prin cecuri;

b) retrageri mari de numerar dintr-un cont, inactiv anterior sau dintr-un cont din care tocmai s-a transferat, în mod neașteptat, o sumă mare din străinătate;

c) folosirea unui cont al unei companii care indică o activitate redusă sau neregulată din punct de vedere periodic, contul pare a fi utilizat, în primul rînd, ca depozit temporar de fonduri care, ulterior, sînt transferate în străinătate;

d) efectuarea de transferuri frecvente și substanțiale de fonduri (sau de depuneri de alte instrumente financiare) care nu pot fi identificate clar ca avînd o justificare economică;

e) creșterea substanțială, fără un motiv aparent, a cifrei de afaceri a unui client reflectată de activitatea conturilor sale;

f) combinarea de transferuri de sume mari cu sume retrase în numerar în aceeași zi sau în ziua precedentă, atunci cînd situația clientului nu justifică o astfel de activitate;

g) utilizarea unui cont doar ca depozit temporar de fonduri, care, eventual, va fi transferat în alte conturi în străinătate;

h) deschiderea de către un client a unui număr mare de conturi la subdiviziunile aceleiași bănci sau la bănci diferite și transferuri repetate a unor sume mari de bani între aceste conturi;

i) existența mai multor conturi ale unui client la mai multe bănci din aceeași localitate, în special cînd se constată un proces de alimentare a acestor conturi cu sume mari de bani, anterior cererii de transfer progresiv al fondurilor;

j) depuneri mici în numerar în contul unui client urmate de transferul imediat într-un cont la o altă bancă;

k) deschiderea și închiderea repetată de conturi în numele aceluiași client sau al unui membru al familiei sale, fără un motiv plauzibil;

l) primirea frecventă de către un client a unor sume mari de bani din țările în care poate avea loc fabricarea ilegală a substanțelor narcotice;

m) concordanța dintre creditările și debitările unui cont în aceeași zi sau în zilele anterioare;

n) un client efectuează depuneri mari și frecvente în numerar și păstrează un sold mare, neutilizînd însă alte servicii, cum ar fi împrumuturi, scrisori de credit etc.;

o) alimentarea contului prin cecuri emise de terțe părți în sume mari semnate în favoarea clientului;

p) mișcări suspecte de fonduri de la o bancă spre o altă bancă și înapoi către prima bancă. De exemplu, următoarea schemă: 1) procurarea de cecuri de la o bancă, 2) deschiderea unui cont la o altă bancă, 3) depozitarea cecurilor în cel de-al doilea cont și apoi 4) transferul electronic al fondurilor din al doilea cont în contul primei bănci care a emis inițial cecurile;

q) transferuri periodice din contul personal către țări cu grad ridicat de risc;

r) depunerea de sume în mai multe conturi, de obicei de valori sub limita legală de rapoarte, urmată de mutarea acestora, ulterior, într-un singur cont și de transferul sumei, de obicei în străinătate;

s) plăți sau încasări fără vreo legătură aparentă cu vreun contract comercial legal;

ș) transferuri de fonduri de mare valoare în numele unui client fără vreo motivație anume sau fără o explicație plauzibilă;

t) transferuri de fonduri din țări cu grad ridicat de risc, unde clientul nu are aparent vreo activitate comercială ori unde aceasta nu este în concordanță cu activitatea comercială a clientului sau cu istoricul său;

ț) transferul de sume identice de același ordonator, sume ce sînt retrase în aceeași zi în numerar;

u) transferuri de sume mari, sume retrase în aceeași zi sub formă de "restituire împrumut";

v) transferuri repetate de fonduri (de obicei aceleași sume) între aceleași societăți.

5) Transferuri electronice bancare:

a) transferuri frecvente din contul unei persoane juridice în contul unei persoane fizice fără vreo referire referitor la natura transferurilor;

b) transferul neobișnuit de fonduri între conturi conexe sau conturi care implică același administrator sau administratori care au legătura între ei;

c) transmiterea sau primirea frecventă a unor volume mari de transferuri electronice către și dinspre companiile off-shore;

d) un client păstrează conturi multiple, transferă banii între aceste conturi și folosește un cont colector din care transferă fondurile electronic inițial primite. (Un client depozitează fonduri în câteva conturi, în mod obișnuit în sume sub o anumită limită, iar fondurile sînt apoi consolidate într-un cont colector și transferate electronic în străinătate);

e) ordin dat băncii să transfere fondurile în străinătate și să aștepte o încasare echivalentă a unui transfer electronic din alte surse;

f) depozitarea sau retragerea cu regularitate a unor sume mari prin transferuri electronice către/din sau prin intermediul țărilor în care poate avea loc fabricarea ilegală a substanțelor narcotice sau ale căror legi privind secretul bancar facilitează spălarea banilor;

g) primirea transferurilor electronice și cumpărarea imediată a instrumentelor monetare realizate pentru plata unei terțe părți;

h) un client transmite și primește transferuri electronice (către/din zonele off-shore), în special dacă nu există un motiv aparent de afaceri pentru astfel de transferuri sau acestea sînt contradictorii cu activitatea desfășurată de client sau cu trecutul acestuia;

i) într-o activitate a clientului se efectuează sau se evidențiază o creștere bruscă a transferurilor electronice internaționale sau interne, prin transmiterea sau primirea unor sume mari de bani, iar astfel de transferuri sînt contradictorii cu trecutul clientului;

j) un cont în care se primesc multe încasări cu valoare mică prin transfer electronic sau se realizează depozite folosind cecuri sau ordine de plată, și aproape imediat se transferă electronic aproape tot soldul în alt oraș sau altă țară, atunci cînd o astfel de activitate este contradictorie cu activitatea desfășurată de client sau cu trecutul acestuia;

k) un client plătește pentru transferuri electronice în/din străinătate a unor valori mari folosind multiple instrumente monetare puse la dispoziție de instituțiile financiare;

l) un client primește sau realizează transferuri electronice implicînd sume în valută străină situate imediat sub o anumită limită sau folosește numeroase cecuri bancare sau de călătorie;

m) un client primește transferuri electronice conform instrucțiunilor băncii de "a plăti numai după identificarea clientului" sau de a transforma fondurile în cecuri și a le transmite prin poștă, atunci cînd 1) o sumă este foarte mare, 2) o sumă este imediat sub o anumită limită, 3) fondurile provin dintr-o altă țară sau 4) astfel de tranzacții se realizează în mod repetat;

n) un client realizează transferuri electronice mari în afara țării, care sînt plătite prin multiple cecuri sau alte instrumente de plată (aflate posibil imediat sub o anumită limită);

o) un client desfășoară o activitate intensă în transferuri electronice, deși anterior acesta nu desfășura, în mod obișnuit, o astfel de activitate;

p) instrucțiuni de transferuri de fonduri în străinătate fără un motiv plauzibil de plată;

q) transferuri către anumite instituții de credit fără a se specifica destinatarul;

r) mesajele care nu conțin toate datele de identificare referitoare la clientul ordonator, de exemplu, "unul dintre clienții băncii".

6) Operațiuni externe:

a) folosirea de linii de credit și alte metode de finanțare pentru efectuarea transferurilor externe cînd tranzacția nu justifică activitatea obișnuită a clientului;

b) constituirea de solduri mari, nepotrivite cu rulajul cunoscut al afacerii clientului, urmată de transferuri ulterioare către conturile din străinătate;

c) tranzacții care nu sînt justificate de activitatea clientului cu filialele instituțiilor financiare localizate în țările în care poate avea loc fabricarea ilegală a substanțelor narcotice sau în zone off-shore;

d) tranzacții mari efectuate de clienți recomandați de o instituție financiară din țările în care poate avea loc fabricarea ilegală a substanțelor narcotice;

- e) efectuarea de transferuri externe din disponibilitățile valutare proprii de către rezidenți a căror activitate normală nu justifică natura declarată a operațiunii valutare;
 - f) transferuri externe regulate și mari efectuate de persoane fizice;
 - g) neîndeplinirea de către un client a obligației de transfer sau repatriere în valută străină și/sau moneda națională a tuturor sumelor obținute din operațiuni cu străinătatea;
 - h) operațiuni valutare mari efectuate de clienți rezidenți (inexistența caracterului incidental);
 - i) efectuarea de plăți externe în avans pentru importuri pentru care nu s-a livrat marfa, nu s-a executat operațiunea, nu s-a prestat serviciul în termenul contractual prevăzut, neurmăte de restituirea avansului plătit, repatrierea sumelor, respectiv justificarea plăților în avans;
 - j) executarea unor ordine de introducere în numerar, plătite de diverse persoane, în locul executării acestora prin transferuri bancare;
 - k) transferuri externe repetate cu recomandarea de a i se plăti beneficiarului în numerar;
 - l) plăți externe efectuate către alți beneficiari decât cei menționați în declarațiile vamale de import și în facturile externe (plăți redirecționate);
 - m) transferuri externe care sînt efectuate în mod repetat către terțe persoane, nu către partenerul extern al clientului;
 - n) transferuri externe reprezentînd plata de import către alte firme sau persoane și nu către furnizorul mărfii;
 - o) transferuri externe avînd ca justificare cumpărarea de acțiuni la firme înregistrate în zonele off-shore.
 - p) în contractele de cesiune a creanței /preluare a datoriei nu sînt transparente tranzacțiile (creanțele /datoriile) conform cărora se preiau ori nu sînt prezentate contractele inițiale (creanțele /datoriile) conform cărora se cesionează /se preiau.
- 7) Operațiuni de credit:
- a) clienți care rambursează împrumuturile neașteptat de repede cu fonduri din surse necunoscute;
 - b) scopul declarat de client pentru împrumut nu este justificat și propune o garanție în numerar sau o menționează în momentul precizării scopului împrumutului;
 - c) clienți (persoane juridice) care solicită credite, deși din analiza documentelor economico-financiare nu rezultă necesitatea unui credit;
 - d) utilizarea sumelor unui împrumut într-o manieră care este contradictorie cu scopul specificat la acordarea împrumutului;
 - e) clienți care schimbă destinația împrumutului;
 - f) sumele împrumutului sînt transferate sau transmise, în mod neașteptat, la o bancă dintr-o zonă off-shore sau unei terțe părți;
 - g) cereri de împrumut însoțite de garanții de la terțe părți sau de la o bancă, dacă originea garanției nu este cunoscută sau dacă garanția nu este în conformitate cu statutul clientului;
 - h) prezentarea de garanții de către terțe părți necunoscute băncii, care nu au o relație strînsă cu clienții și care nu au un motiv plauzibil pentru a prezenta o astfel de garanție;
 - i) solicitarea de împrumut acompaniată de o garanție constînd într-un certificat de depozit emis de către o bancă străina sau de o societate de investiții;
 - j) clientul cumpără certificate de depozit, pe care le plasează ca o garanție la împrumut;
 - k) solicitări de acordare de împrumuturi companiilor off-shore sau de împrumuturi garantate de obligațiile băncilor off-shore;
 - l) tranzacții implicînd o bancă fictivă dintr-o țară și / sau zonă off-shore al cărei nume poate fi similar cu cel al unei instituții legitime importante;
 - m) plăți efectuate cu cecuri emise de terțe părți sau cu cecuri care au multiple semnături;
 - n) cereri de împrumut făcute de noi clienți, prin intermediarii de profesie (avocați, consultanți financiari, companii de intermediere);
 - o) promisiunea unor depozite de sume mari de valută străină în numerar în vederea acordării unui tratament favorabil privind solicitările de împrumut;
 - p) trageri din linii de credit în valută străină utilizate prin conversii în lei (moldovenești), pentru plăți curente în lanț, de aceeași valoare către diverse societăți comerciale, ultima dintre acestea efectuînd plăți externe în avans, prin conversie din lei (moldovenești) în valută străină;

q) rambursarea creditului acordat unei societăți de o altă societate (cu atât mai mult dacă este o societate off-shore).

8) Tranzacții legate de investiții:

a) achiziționarea de valori mobiliare care să fie păstrate în siguranță de către bănci, atunci când acest lucru nu este în concordanță cu activitatea clientului;

b) solicitări din partea clienților de a beneficia de administrarea investițiilor (fie în valută străină, fie în hîrtii de valoare) atunci când sursa fondurilor este neclară sau nu este în concordanță cu activitatea economică a clientului;

c) cumpărarea (tranzacționarea) sau vinderea de titluri de valoare pentru numerar sau în scopul procurării de alte titluri de valoare când tranzacția nu este efectuată prin intermediul contului curent al clientului;

d) vânzarea neobișnuită a unor titluri de valoare mare, care ulterior sînt retrase;

e) achiziționarea de valori mobiliare prin bancă, atunci când această achiziție nu este în conformitate cu activitatea obișnuită a clientului;

f) utilizarea numerarului pentru achiziționarea / vânzarea de valori mobiliare în locul decontărilor fără numerar (viramente), mai ales când se vehiculează sume mari;

g) solicitarea unui client pentru emiterea de către bancă a unui certificat de garanție pentru titluri a căror autenticitate nu poate fi verificată.

9) Documentația de credit și garanții:

a) solicitantul sau beneficiarul (trăgătorul) indicați sînt companii cu adrese necunoscute;

b) numele beneficiarului garanției nu este menționat;

c) scrisori de credit, documentație de credit sau garanții privind furnizarea de bunuri (în special, materii prime) către țări care în mod obișnuit nu au astfel de solicitări sau din țări care anterior nu au efectuat exporturi pentru astfel de produse;

d) indicația faptului că garanția este divizibilă, incluzînd adesea un addendum, transferabil și divizibil fără plata unui onorariu la transfer;

e) utilizarea termenului de "Prime Bank Guarantee" sau "PBG";

f) clientul furnizează o documentație neobișnuită și incompletă sau folosește nume asemănătoare cu cele ale unor binecunoscute instituții legitime și /sau utilizează un limbaj ambiguu sau termeni pseudoexperti.

10) Țara de origine sau destinație a tranzacției:

a) țările în care poate avea loc fabricarea substanțelor narcotice (conform anexei nr. 1);

b) țările care reprezintă un risc sporit datorită nivelului înalt de infracționalitate și de corupție (conform anexei nr. 2);

c) țările și/sau zonele off-shore (conform anexei nr. 3);

d) țările care nu dispun de norme contra spălării banilor și finanțării terorismului sau dispun de norme inadecvate în acest sens (conform anexei nr. 4).

Capitolul III

INDICII TRANZACȚIILOR SUSPECTE ÎN DOMENIUL VALUTAR ȘI ÎN DOMENIUL NONBANCAR

[Capitolului III titlul în redacția OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

11. Indicii care conduc la stabilirea caracterului suspect al tranzacțiilor în domeniul schimbului valutar sînt:

1) solicitări repetate pentru schimbul valutar al sumelor situate aproape de pragul obligației de raportare, într-o perioadă de timp scurtă, de asemenea efectuarea schimbului la subdiviziuni diferite;

2) cumpărarea sau vânzarea unor cantități mari de valută străină contra monedei naționale sau altă valută străină;

[Pct.11 subpct.2) modificat prin OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

3) schimbul unei cantități neobișnuit de mari de bancnote de valoare mică în bancnote de valoare mai mare.

12. Indicii care conduc la stabilirea caracterului suspect al tranzacțiilor în domeniul nonbancar sînt:

1) clienți care își achită împrumuturile în mod neașteptat, foarte repede, cu fonduri a căror

sursă este necunoscută;

2) scopul împrumutului declarat de către client nu este justificat și clientul propune drept garanție o sumă în numerar a cărei origine nu este cunoscută și pe care o menționează atunci când se specifică scopul împrumutului;

3) clienți (persoane juridice) solicită împrumuturi, deși analizele economice și financiare privind statutul lor nu evidențiază necesitatea împrumutului;

4) tranzacții în care activele sînt retrase imediat după ce au fost depozitate, în afara cazului când activitatea economică a clientului furnizează un motiv plauzibil pentru retragerea imediată a acestora;

5) sumele împrumutului sînt transferate imediat sau expediate prin poștă către o banca off-shore sau o terță parte;

6) tranzacții efectuate în contradicție cu activitățile obișnuite ale clientului (de exemplu, utilizarea de scrisori de credit/alte metode de finanțare a comerțului prin care se transferă fondurile între țări unde astfel de comerț nu este în conformitate cu activitățile economice obișnuite ale clientului);

7) utilizarea sumelor unui împrumut într-o manieră care este în contradicție cu scopul specificat la acordarea împrumutului;

8) clienți care schimbă destinația împrumutului;

9) furnizarea unei garanții personale sau indemnizații drept garanție pentru împrumuturi între terțe părți care nu sînt în conformitate cu condițiile de piață;

10) împrumuturi spate-în-spate fără nici un scop identificabil sau legal admisibil;

11) plata de cecuri la un număr mare de terțe părți, semnate în favoarea clientului;

12) cereri de împrumut însoțite de garanții emise de la terțe părți sau de o bancă, dacă originea acelei garanții este necunoscută sau dacă nu este în conformitate cu statutul clientului;

13) garanții depuse de terțe părți care nu sînt cunoscute de bancă și care nu au relații cu clientul, neexistînd un motiv plauzibil de a garanta un asemenea activ;

14) solicitări de împrumuturi de la companii off-shore sau împrumuturi asigurate prin obligațiile băncilor off-shore;

15) tranzacții implicînd o bancă off-shore al cărei nume poate fi asemănător cu cel al unei instituții legitime importante;

16) încasări de plăți sub denumirea "facilități de credit" sau "împrumut", sau "avans", în special, cînd plățile vin din afara țării, creditorul indicat fiind casa-postală, o persoană sau o întreprindere care nu are nici o relație de afaceri cu clientul;

17) cereri de împrumut făcute de clienți noi, prin intermediul unor intermediari de profesie (avocați, consultanți financiari, companii de intermediere);

18) promisiunea unor depuneri de sume mari de valută străină în numerar în vederea acordării unui tratament favorabil privind solicitările de împrumut.

Capitolul IV.

INDICII TRANZACȚIILOR SUSPECTE ÎN DOMENIUL VALORILOR MOBILIARE

13. Indicii care conduc la stabilirea caracterului suspect al tranzacțiilor sînt:

1) comercializarea valorilor mobiliare cu transferul sumelor încasate către o instituție financiară, alta decît cea specificată în contract;

2) comercializarea valorilor mobiliare nedistribuite într-o gamă largă publicului care se repetă la intervale scurte de timp și/sau implică sume mari, în special dacă partenerii sînt situați în țările de risc ridicat;

3) transferuri de fonduri spre instituțiile financiar-bancare altele decît cele de unde au fost direcționate inițial fondurile (în special, dacă sînt localizate în diferite țări);

4) implicarea în achiziționarea și vînzarea de valori mobiliare de aceeași valoare ("spălare prin tranzacționare") creînd iluzia unui comerț;

5) tranzacții implicînd jurisdicții străine:

a) un client prezentat de către subdiviziunea unei bănci străine sau un alt client atunci cînd și clientul, și cel care l-a prezentat sînt situați în țările în care poate avea loc fabricarea ilegală a substanțelor narcotice;

- b) un număr mare de tranzacții cu valori mobiliare care traversează mai multe jurisdicții;
- 6) tranzacții implicând părți neidentificate:
 - a) un client (persoană fizică) care își dovedește identitatea cu dificultate și care este refractar în furnizarea detaliilor privind tranzacțiile pe care le efectuează;
 - b) un client (persoană juridică) la care există dificultăți și întârzieri în obținerea documentelor privind identitatea societății, conturile bancare etc.;
 - c) încasări efectuate cu cecuri emise de terțe părți sau cu cecuri care au semnături multiple;
 - d) clientul este preocupat în mod neobișnuit față de modul de respectare a obligațiilor de raportare de către intermediarul financiar și față de politica de combatere a spălării banilor adoptată și structurează tranzacțiile pentru a se evita limita de raportare de 500 mii de lei;
 - e) clientul este interesat să plătească comisioane mai mari intermediarului financiar în schimbul păstrării ca secrete a unor informații;
 - f) în momentul în care clientul deschide un cont, el arată, în mod intenționat, o lipsă de interes față de riscurile angajate, comisioanele aplicate și alte costuri;
 - g) clientul deține conturi într-o țară identificată ca fiind necooperantă, conform listei emise de Grupul de Acțiune Financiară Internațională (FATF);
 - h) tranzacțiile între/cu companiile off-shore sau conturi ale unor persoane rezidente ale zonei off-shore;
 - i) clientul (sau o persoană asociată în mod public cu clientul) are un istoric îndoielnic sau este prezentat ca având legătură cu posibile încălcări ale prevederilor legii penale;
 - j) clientul pare să acționeze ca agent în numele unui ordonator a cărui identitate nu este cunoscută și declină sau este reticent, fără a avea motive întemeiate, să furnizeze informații sau este evaziv în ceea ce privește acea persoană sau entitate;
 - k) clientul cere ca tranzacția să fie procesată astfel încât să evite cerințele de documentare obișnuite.

Capitolul V **INDICII TRANZACȚIILOR SUSPECTE ÎN** **DOMENIUL ASIGURĂRILOR.**

14. Indicii care conduc la stabilirea caracterului suspect al tranzacțiilor sînt:

- 1) operațiunile efectuate în/din regiunea transnistreană;
- 2) oricare tranzacții în care beneficiarul plății/clientului este înregistrat în unele din țările prevăzute în anexele nr.1-5 al prezentului Ordin;
- 3) oricare operațiune cu brokerii de asigurare/reasigurare naționali al căror fondatori sînt în zonele off-shore;
- 4) asiguratul sau intermediarul este o instituție situată în zona off-shore;
- 5) încasarea primelor de asigurare/achitarea despăgubirilor de asigurare de la/către proprii angajați a companiei de asigurare, ori a brokerilor de asigurare;
- 6) încasarea primelor de asigurare/achitarea despăgubirilor de asigurare ca urmare a încheierii contractelor de asigurare a riscurilor financiare unde valoarea creditelor și garanțiilor depășește 500 mii lei;
- 7) acordarea de împrumuturi și avansuri sub orice formă care depășește suma de 10 mii lei;
- 8) orice tranzacție ce implică cesiuni de creanțe sau preluarea datoriei;
- 9) la încheierea contractului de asigurare clientul acceptă condiții nefavorabile pentru sine;
- 10) suma de asigurare indicată în polița de asigurare cu o valoare care aparent este incompatibilă cu necesitățile de asigurare ale clientului;
- 11) orice tranzacție care implică o parte care nu poate fi identificată;
- 12) transferul despăgubirii către o parte terță aparent fără conexiuni cu deținătorul poliței;
- 13) schimbul beneficiarului anterior stabilit, inclusiv substituirea pe parcursul contractului de asigurare de viață a ultimului beneficiar cu o persoană aparent fără conexiuni cu deținătorul poliței;
- 14) orice contract de asigurare încheiat de către asigurator și asigurați care au o adresă juridică înafara jurisdicției organului de supraveghere național și care nu pot fi identificați la aceste adrese;
- 15) oricare solicitare din partea asiguratului de a returna prima de asigurare pînă la scadența

contractului de asigurare;

16) tranzacțiile care implică operațiuni frecvente din/spre alte țări care aparent nu au o justificare cu activitatea clientului;

17) prime de asigurare achitate care depășesc aparent posibilitățile financiare ale asiguratului;

18) clientul nu cunoaște ce exact dorește să asigure (este disponibil să asigure orice riscuri);

19) clientul încheie câteva contracte puțin sub limita de 15 mii lei;

20) comportament anormal al clientului (stare nervoasă, îngrijorare etc.);

21) clientul este însoțit și îndrumat de o terță persoană necunoscută;

22) clientul, în cazul asigurării de viață, solicită o perioadă mai scurtă a contractului decât cea propusă de compania sau brokerul de asigurare;

23) clientul manifestă o atenție exagerată vis-a-vis de politica internă a companiei în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului;

24) la etapa stabilirii relației de afaceri și/sau la etapa încheierii unui contract de asigurare cu persoanele juridice din lista restanțierilor la buget publicată pe pagina web: www.fisc.md;

25) tranzacțiile prin care o companie procură mai multe polițe de asigurare de viață decât numărul real de angajați existenți;

26) procurarea poliței de asigurare de viață pentru angajați al cărei beneficiar este angajatorul;

27) contractarea de către angajator a contractelor de asigurare de viață pentru angajați al căror beneficiari sînt terțe persoane;

28) asiguratorul devine beneficiar al poliței de asigurare de viață ca urmare a acordării împrumutului asiguratului;

29) procurarea poliței de asigurare de viață de către o companie (persoană juridică) pentru o persoană fizică care nu este angajat al acestei companii;

30) implicarea unuia sau mai multor intermediari necesari (fictivi, care nu prestează real careva servicii);

31) prima achitată de pe un cont bancar deschis într-o altă jurisdicție decât domiciliul asiguratului;

32) prima de asigurare este achitată de către o a treia parte neidentificată sau nu este cunoscută sursa sau originea mijloacelor bănești utilizate la achitare;

33) utilizarea mai multor surse de plată la achitarea primei de asigurare;

34) una sau mai multe supraplăți la plata primei de asigurare care se solicită de a fi transferate unor terțe plăți;

35) clientul se identifică ca o persoană autorizată ce reprezintă asiguratul (despăgubitul) și dorește, fără just temei, reprezentarea intereselor acestuia;

36) solicitarea de a primi despăgubirea doar în numerar în sumă mai mare de 10 mii lei;

37) solicitarea de plată către persoane care sînt sau au fost subiecți ai investigațiilor sau urmării penale de către organele de drept;

38) rambursările în altă monedă decât cu cea care a fost achitată prima de asigurare;

39) tranzacții care sînt realizate prin furnizarea cu intenție a unor informații esențiale neadevărate sau inexacte;

40) solicitări pentru utilizarea polițelor de asigurare în vederea obținerii împrumuturilor sau garanțiilor”

[Capitolului V în redacția OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

Capitolul V¹

INDICII TRANZACȚIILOR SUSPECTE ÎN DOMENIUL ACTIVITĂȚII FONDURILOR NESTATALE DE PENSII

15¹. Indicii care conduc la stabilirea caracterului suspect al tranzacțiilor sînt:

1) sume ce depășesc 500 mii lei depozitate în diverse planuri propuse de fondurile nestatale de pensii, în particular urmate de extrageri substanțiale de fonduri;

2) transferul activelor în planul de capitalizare de la terță persoană necunoscută (neidentificată);

3) achitarea în numerar a contribuțiilor din partea unei terțe persoane necunoscute în numele membrului planului de pensie;

4) o persoană fără loc de muncă achită contribuția pentru un plan de pensie aferent persoanelor

angajate;

5) fondurile sau alte active depuse în cadrul unui plan de pensie sînt incompatibile cu profilul membrului fondului;

6) mărimea contribuțiilor la un fond de pensii facultative cu sume ce echivalează sau depășesc 500 mii lei prin virament sau 100 mii lei în numerar

[Capitolului V¹ introdus prin OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

Capitolul V²

INDICII TRANZACȚIILOR SUSPECTE ÎN DOMENIUL ACTIVITĂȚII DE LEASING

15². Indicii care conduc la stabilirea caracterului suspect al tranzacțiilor sînt:

1) bănuieli rezonabile privind veridicitatea documentelor prezentate referitor la starea financiară a locatarului;

2) acceptarea de către locatar a condițiilor contractuale care depășesc aparent posibilitățile financiare ale acestuia și capacitatea de a achita rata de leasing;

3) încasări frecvente care sînt transferate după o scurtă perioadă de timp, pe căi care nu au legătură cu activitatea curentă a clientului, în special dacă originea este în străinătate;

4) transferuri ordonate de client plătite lui însuși din diferite țări;

5) tranzacții semnificative care par a fi neobișnuite în comparație cu tranzacțiile anterioare ale clientului sau pentru care nu pare a exista un motiv plauzibil din punct de vedere economic sau financiar (de exemplu: tranzacții cu sume mari efectuate în numele companiei de către directori sau persoane aflate în legătură cu aceștia, care atrag resurse fără legătură cu activitatea companiei, în special dacă aceste tranzacții sînt efectuate în numerar);

6) tranzacții aranjate într-o manieră illogică, în special dacă sînt dezavantajoase pentru client din punct de vedere economic sau financiar;

7) tranzacții efectuate de către terțe părți în numele sau în favoarea clientului fără a avea un motiv plauzibil;

8) tranzacții efectuate cu detalii inexacte sau incomplete, care sugerează intenția de a ascunde informații referitor la părțile implicate în proces;

9) tranzacții care implică contrapartide situate în centre off-shore sau în țările în care poate avea loc fabricarea ilegală a substanțelor narcotice;

10) încheierea simultană a contractelor de leasing pentru același obiect cu mai multe societăți comerciale;

11) achiziționare de bunuri de valoare mare, vîndute ulterior, după o perioadă scurtă de timp, chiar cu un preț mic

[Capitolului V² introdus prin OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

Capitolul VI.

INDICII TRANZACȚIILOR SUSPECTE ÎN DOMENIUL CAZINOURILOR ȘI JOCURILOR DE NOROC

15. Indicii care conduc la stabilirea caracterului suspect al tranzacțiilor sînt:

1) clienți care efectuează tranzacții în valută străină la cazinou;

2) doi sau mai mulți clienți cumpără fișe (în sume care sînt puțin mai mici decît pragul impus de obligația de raportare), apoi se angajează în pariuri minime. Ulterior, ei își adună fișele la un loc, iar unul dintre ei se duce la casă și le schimbă contra unei sume care depășește pragul impus de obligația de raportare;

[Pct.15 subpct.2) modificat prin OCCCEC114 din 22.08.11, MO156-159/23.09.11 art.1437]

3) un client solicită unui angajat al cazinoului să-i monitorizeze pariurile și să-l atenționeze atunci cînd nivelul acestora se apropie de pragul impus de obligația de raportare. Odată înștiințat de acest lucru, clientul încheie jocurile în locul respectiv, se mută la o altă masă și desfășoară tranzacții în numerar suplimentare;

4) folosirea altor persoane pentru efectuarea tranzacțiilor în numerar la cazinouri;

5) un client care a cîștigat o sumă mare delegă un alt client să încaseze o parte din fișe pentru a evita să fie subiectul obligației de raportare;

6) un client (altul decît un "junk operator" (tour operator) care e implicat în organizarea excursiilor pentru turnee de jocuri de noroc) este observat în mod direct că furnizează sume mari

de valută străină unor persoane fizice, care apoi folosesc această valută pentru achiziționarea de fișe sau pentru schimbul valutar;

7) clienți care se angajează în pariuri minime, fără o explicație rezonabilă;

8) un client cumpără cu numerar un număr mare de fișe, se angajează în pariuri minime la o masă de joc, apoi merge la casă și schimbă fișele;

9) clienți sau "junker operator" care furnizează informații/date de identificare false;

10) clienți necorespunzători care încearcă să mituiască, să influențeze sau să conspire cu un angajat al cazinoului în scopul de a evita obligațiile de raportare (de exemplu, prin solicitarea de a structura plățile recuperate sau prin înregistrarea tranzacțiilor în numerar pe numele altor persoane fizice);

11) activități anormale de jocuri de noroc, menite de a reduce la minimum riscul de joc;

12) o pereche de pariuri acoperă, în mod frecvent, ambele posibilități ale unui pariu cu variante alternative (de exemplu, pariază atât pe roșu, cât și pe negru sau atât pe par, cât și pe impar la ruletă sau pariază atât cu "banc", cât și împotriva, la baccarat);

13) un client cumpără fișe cu numerar, pariază cu șanse minime de a pierde (de exemplu, pariază atât pe roșu, cât și pe negru la ruletă) și efectuează tranzacții similare, iar mai târziu se duce la casă și încasează fișele în bancnote de valori mari;

14) cumpărarea de fișe cu bancnote de valoare mică, angajarea de pariuri minimale sau nedeșășurarea de activități de pariare, urmate de încasarea fișelor rămase în numerar, solicitând bancnote de valoare mare.

Capitolul VII.

INDICII TRANZACȚIILOR SUSPECTE ÎN DOMENIUL DE ACTIVITATE A LIBERILOR PROFESIONIȘTI

16. Indicii care conduc la stabilirea caracterului suspect al tranzacțiilor sînt:

1) operațiuni frecvente de cumpărare și cesiune de firme, întreprinderi sau societăți, care nu sînt justificate prin natura activității desfășurate sau prin caracteristicile economice ale părților interesate;

2) cedarea de acțiuni sau plăți către firme, întreprinderi sau societăți s-a realizat prin metode sau prin intermediul unor entități, care par a nu coincide cu profilul economic al clientului sau cu obiectul de activitate declarat al firmelor, întreprinderilor sau societăților care au încasat plățile respective;

3) cedarea de acțiuni sau plăți către firme, întreprinderi sau societăți prin terțe părți care sînt în mod vădit străine de operațiunile efectuate;

4) crearea unor instrumente financiare bancare destinate corporațiilor sau stabilirea unor structuri legale complexe (de exemplu, holding-uri), a căror complexitate și articulație, privită prin prisma listei acționarilor și a reprezentanțelor din străinătate ale uneia sau mai multor societăți, par să aibă scopul sau intenția de eludare, ascundere sau creare de obstacole cu privire la identificarea provenienței fondurilor implicate și a persoanelor care le-au disponibilizat;

5) înființarea unor societăți de investiții în domeniul imobiliar necomerciale, utilizate pentru achiziționarea de bunuri imobiliare, și care au drept scop ascunderea originii fondurilor implicate în tranzacții;

6) acordarea de promovări sau avansări de poziții cu responsabilitate în firme, întreprinderi sau societăți unor persoane care, în mod vădit, nu au capacitățile necesare și prin care se intenționează, în mod clar, separarea puterii de decizie de persoanele care dețin oficial funcții de conducere în firma respectiva;

7) operațiuni contabile menite să tăinuiască sau să ascundă sursele veniturilor de natura sau proveniența acestora, de exemplu, prin metode de supraevaluare sau subevaluare a bunurilor;

8) solicitări de consultanță financiară și fiscală. Persoanele care doresc să investească sume mari de bani, se pot prezenta ele însele drept persoane fizice care doresc să-și reducă obligațiile fiscale sau care vor să plaseze bunurile deținute în așa fel încît să nu poată fi atinse, în scopul evitării unor obligații fiscale viitoare;

9) căutarea de fonduri sau finanțări pe bază de garanții, reprezentate de bunuri sau certificate, care atestă existența unor depozite în bănci din străinătate, în special dacă aceste depozite se află în bănci străine cu locație în țări necooperante, conform listei Grupului de Acțiune Financiară

Internațională (FATF) sau țările și/sau zonele off-shore, fără a exista vreo justificare adecvată;

10) activitatea ce ține de consultanță și intermediere la transferul de mijloace și înstrăinare de active, ce trezesc suspiciune vis-a-vis de transparență, legalitate și oportunitate.

Capitolul VIII.

INDICII TRANZACȚIILOR SUSPECTE ÎN DOMENIUL DE ACTIVITATE A ALTOR INSTITUȚII (oficii poștale, agenții imobiliare etc.)

17. Indicii care conduc la stabilirea caracterului suspect al tranzacțiilor sînt:

1) transferuri ordonate de client plătibile lui însuși sau aceleiași persoane fizice în țări diferite, într-o perioadă de timp scurtă;

2) tranzacții de același tip repetate, nejustificate de activitatea clientului și care par a fi efectuate în scopuri de disimulare:

a) încasări frecvente de fonduri care sînt transferate, după o scurtă perioadă de timp, pe căi sau spre destinații care nu au legătură cu activitatea curentă a clientului, în special dacă originea sau destinația sînt în străinătate;

b) încasări sub formă de instrumente de plată (numerar, instrumente de credit, transferuri de credite) care nu sînt în concordanță cu activitatea obișnuită a clientului;

3) recurgerea la tranzacții repetate cu sume mici de bani, care par a servi la evitarea obligațiilor de identificare și de raportare (de exemplu: tranzacții frecvente cu sume situate imediat sub pragul obligației de raportare, în special în numerar sau efectuate prin subunități diferite ale aceleiași organizații raportoare, acolo unde acestea nu sînt justificate de activitatea clientului);

4) tranzacții semnificative care par a fi neobișnuite în comparație cu tranzacții anterioare ale clientului sau pentru care nu pare a exista un motiv plauzibil din punct de vedere economic sau financiar (de exemplu: tranzacții cu sume mari efectuate în numele companiei de către directori sau persoane aflate în legătură cu aceștia, care atrag resurse fără legătură cu activitatea companiei, în special dacă aceste tranzacții sînt efectuate în numerar);

5) tranzacții aranjate într-o manieră illogică, în special dacă sînt dezavantajoase pentru client din punct de vedere economic sau financiar;

6) tranzacții efectuate în mod frecvent de către un client în numele sau în favoarea unei terțe părți, atunci cînd astfel de relații de afaceri nu par a fi justificate;

7) tranzacții efectuate de către terțe părți în numele sau în favoarea clientului fără a avea un motiv plauzibil;

8) tranzacții solicitate intenționat cu detalii inexacte sau incomplete, care sugerează intenția de a ascunde informații esențiale, în special referitoare la părțile implicate în tranzacție;

9) tranzacții care implică contrapartide situate în cente off-shore sau în țările în care poate avea loc fabricarea ilegală a substanțelor narcotice, tranzacții care nu sînt justificate de activitatea economică a clientului sau de alte circumstanțe;

10) tranzacții cu sume mari de bani, care nu sînt în concordanță cu profilul economic al clientului;

11) solicitări ale clienților sau reprezentanților acestora de a efectua tranzacții cu sume mari de bani prin folosirea nejustificată a numerarului sau a unor instrumente de plată incompatibile cu practica uzuală și cu natura operațiunii;

12) reprezentanți ce se opun în a dezvălui numele persoanelor în numele cărora acționează, care renunță să finalizeze efectuarea tranzacției în momentul cînd li se cere prezentarea unor documente informative cu privire la clienții lor sau care indică drept cumpărător final un subiect diferit de cel indicat anterior;

13) achiziționarea de bunuri de valoare mare, vîndute ulterior, după o perioadă scurtă de timp, chiar cu un preț mai mic;

14) tranzacții cu sume mari de bani realizate de către (sau în interesul) persoanelor fizice sau juridice avînd domiciliu în țări cunoscute ca desfășurînd activități ilegale sau off-shore.

Republica Moldova

PARLAMENTUL

COD Nr. 218
din 24.10.2008

(extras)

contravențional al Republicii Moldova*

Publicat : 17.03.2017 în Monitorul Oficial Nr. 78-84 art Nr : 100

Articolul 291². Neidentificarea clienților de către entitățile raportoare

(1) Neaplicarea de către entitățile raportoare a măsurilor de identificare a persoanelor fizice sau juridice, precum și a beneficiarului efectiv, și/sau neaplicarea de către entitățile raportoare a măsurilor de precauție sporită, prevăzute de legislația în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului,

se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Nerespectarea de către entitățile raportoare a cerințelor legislației în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului privind nedeschiderea conturilor bancare, nestabilirea relațiilor de afaceri, neefectuarea tranzacțiilor cu persoane fizice sau juridice, încetarea relațiilor de afaceri existente în cazul în care nu este posibilă identificarea persoanelor fizice sau juridice, precum și a beneficiarului efectiv, sau în cazul în care informația obținută la identificarea și verificarea acestora este neautentică sau neveridică

se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 291³. Neidentificarea persoanei expuse politic și neaplicarea procedurilor în funcție de risc

(1) Neaprobarea sau neaplicarea de către entitățile raportoare a procedurilor în funcție de risc de stabilire a persoanei expuse politic și/sau neefectuarea unei monitorizări sporite și permanente a relației de afaceri a persoanei expuse politic, prevăzute de legislația în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului,

se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Stabilirea sau continuarea unor relații de afaceri de către entitățile raportoare cu persoana expusă politic fără obținerea aprobării conducerii superioare

se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu

amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(3) Neluarea de măsuri de către entitățile raportoare pentru stabilirea sursei bunurilor implicate în relația de afaceri sau în tranzacția persoanei expuse politic

se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 291⁴. Omiterea păstrării datelor despre tranzacțiile persoanelor fizice și juridice și ale beneficiarului efectiv

(1) Neținerea de către entitățile raportoare a evidenței informației și a documentelor persoanelor fizice și juridice, ale beneficiarului efectiv, a arhivei conturilor și a documentelor primare, inclusiv a corespondenței de afaceri, în decursul a cel puțin 5 ani pentru perioada activă a relației de afaceri și la terminarea acesteia sau la închiderea contului bancar, prevăzută de legislația în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului,

se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 60 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Neținerea de către entitățile raportoare a evidenței tuturor tranzacțiilor în decursul a cel puțin 5 ani după finalizarea acestora sau cel puțin până la termenul extins indicat de către organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, prevăzută de legislația în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului,

se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 60 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 291⁵. Neraportarea activităților sau a tranzacțiilor

Neraportarea de către entitățile raportoare a activităților sau a tranzacțiilor suspecte care cad sub incidența legislației în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, manifestată prin:

1) neinformarea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în termenele stabilite despre orice activitate sau despre orice tranzacție suspectă de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în curs de pregătire, de realizare sau deja realizată,

se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în toate cazurile, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an;

2) neinformarea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în termenele stabilite despre activitățile sau tranzacțiile realizate în numerar, printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 100 de mii de lei (sau echivalentul acesteia) ori prin mai multe operațiuni în numerar care pot avea o legătură între ele,

se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice;

3) neinformarea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în termenele stabilite despre activitățile sau tranzacțiile realizate prin virament, printr-o operațiune cu o valoare ce echivalează sau depășește 500 de mii de lei,

se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice;

4) necomunicarea de către Serviciul Vamal în termenele stabilite sau comunicarea neconformă cu cerințele legislației în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor a tuturor informațiilor privind valorile valutare (cu excepția cardurilor) declarate de către persoanele fizice și juridice în conformitate cu legislația, precum și a informațiilor referitoare la cazurile identificate de introducere și/sau scoatere ilegală în/din țară a valorilor valutare (cu excepția cardurilor),

se sancționează cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere;

5) necompletarea sau completarea neconformă cu cerințele legislației în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului a formularului special care conține informații cu privire la activitățile sau tranzacțiile ce cad sub incidența legislației în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului,

se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 291⁶. Neasigurarea confidențialității

(1) Comunicarea de către entitățile raportoare sau de către angajații acestora persoanelor fizice sau juridice care efectuează tranzacția sau activitatea ori persoanelor terțe despre transmiterea informațiilor la Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor

se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Neasigurarea de către entitățile raportoare a păstrării secretului comercial, bancar sau profesional în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului

se sancționează cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(3) Neasigurarea de către angajații organelor cu funcții de supraveghere a păstrării secretului comercial, bancar sau profesional în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului

se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

Articolul 291⁷. Neprezentarea informației de către entitățile raportoare

Neprezentarea de către entitățile raportoare, la solicitarea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, în termenele stabilite, a informației disponibile privind relațiile lor de afaceri și natura acestor relații

se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în toate cazurile, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

Republica Moldova

PARLAMENTUL

COD Nr. 985
din 18.04.2002

(extras)

CODUL PENAL
al Republicii Moldova*

Publicat : 14.04.2009 în Monitorul Oficial Nr. 72-74 art Nr : 195

Articolul 243. Spălarea banilor

(1) Spălarea banilor săvârșită prin:

a) convertirea sau transferul bunurilor de către o persoană care știe ori trebuia să știe că acestea constituie venituri ilicite, în scopul de a tăinui sau de a deghiza originea ilicită a bunurilor sau de a ajuta orice persoană, implicată în comiterea infracțiunii principale, de a se sustrage de la consecințele juridice ale acestor acțiuni;

b) tăinuirea sau deghizarea naturii, originii, amplasării, dispunerii, transiterii, deplasării proprietății reale a bunurilor ori a drepturilor aferente de către o persoană care știe sau trebuia să știe că acestea constituie venituri ilicite;

c) dobândirea, deținerea sau utilizarea bunurilor de către o persoană care știe ori trebuia să știe că acestea constituie venituri ilicite;

[Art.243 al.(1), lit.c) modificată prin LP60 din 07.04.16, MO123-127/06.05.16 art.246]

d) participarea la orice asociere, înțelegere, complicitate prin acordarea de asistență, ajutor sau sfaturi în vederea comiterii acțiunilor prevăzute la lit.a)-c)

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, de la 8000 la 11000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

[Art.243 al.(1), sancțiunea modificată prin LP207 din 29.07.16, MO369-378/28.10.16 art.751; în vigoare 07.11.16]

(2) Aceleași acțiuni săvârșite:

a) - exclusă

b) de două sau mai multe persoane;

c) cu folosirea situației de serviciu

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 2350 la 5350 unități convenționale sau cu închisoare de la 4 la 7 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 10000 la 13000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita anumite activități sau cu lichidarea persoanei juridice.

[Art.243 al.(2), sancțiunea modificată prin LP207 din 29.07.16, MO369-378/28.10.16 art.751; în vigoare 07.11.16]

[Art.243 al.(2), sancțiunea modificată prin LP60 din 07.04.16, MO123-127/06.05.16 art.246]

(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2), săvârșite:

a) de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală;

b) în proporții deosebit de mari,

se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 10 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 13000 la 16000 de unități convenționale sau cu lichidarea persoanei juridice.

[Art.243 al.(3) sancțiunea modificată prin LP60 din 07.04.16, MO123-127/06.05.16 art.246]

(4) Acțiuni ilicite constituie și faptele comise în afara teritoriului țării dacă acestea conțin elementele constitutive ale unei infracțiuni în statul în care au fost comise și pot constitui elementele constitutive ale unei infracțiuni comise pe teritoriul Republicii Moldova.

LPM235/2006
ID intern unic: 316998
[Версия на русском](#)

[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 235
din 20.07.2006

**cu privire la principiile de bază de reglementare
a activității de întreprinzător**

Publicat : 11.08.2006 în Monitorul Oficial Nr. 126-130 art Nr : 627 Data intrării in vigoare : 11.08.2007

MODIFICAT

[LP53 din 03.04.14, MO99-102/25.04.14 art.253](#)
[LP115-XVI din 22.05.08, MO106/17.06.08 art.407](#)
[LP279-XVI din 14.12.07, MO51-54/14.03.08 art.157](#)
[LP182-XVI din 20.07.07, MO112-116/03.08.07 art.516](#)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul legii

Obiectul prezentei legi îl constituie stabilirea principiilor de bază de reglementare a activității de întreprinzător, procedura de revizuire a actelor normative potrivit acestor principii. Prezenta lege nu se referă la activitatea de întreprinzător din domeniul financiar (bancar și nebanancar).

[Art.1 modificat prin LP279-XVI din 14.12.07, MO51-54/14.03.08 art.157]

Articolul 2. Scopul legii

Scopul prezentei legi constă în crearea unui cadru juridic favorabil mediului de afaceri și climatului investițional pentru dezvoltare social-economică.

Articolul 3. Reglementarea activității de întreprinzător

În sensul prezentei legi, reglementare a activității de întreprinzător semnifică stabilirea drepturilor, obligațiilor, cerințelor și interdicțiilor pentru întreprinzători pe toată durata activității (de la inițierea pînă la lichidarea afacerii), precum și reglementarea relațiilor dintre autoritățile administrației publice, alte instituții abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control și întreprinzători.

[Art.3 în redacția LP279-XVI din 14.12.07, MO51-54/14.03.08 art.157]

Articolul 4. Principiile de bază de reglementare a
activității de întreprinzător

În sensul prezentei legi, reglementarea activității de întreprinzător are loc pe următoarele principii de bază:

- a) previzibilitatea reglementării activității de întreprinzător;
- b) transparența decizională și transparența reglementării activității de întreprinzător;
- c) analiza impactului de reglementare;
- d) reglementarea materială și procedurală a inițierii, desfășurării și lichidării afacerii prin acte legislative;
- e) echitabilitatea (proportionalitatea) în raporturile dintre stat și întreprinzător.

Capitolul II **PRINCIPIILE DE REGLEMENTARE A ACTIVITĂȚII** **DE ÎNTREPRINZĂTOR**

Secțiunea 1 **PRINCIPIUL PREVIZIBILITĂȚII**

Articolul 5. Previzibilitatea reglementării activității de întreprinzător

(1) Reglementarea activității de întreprinzător se efectuează prin legi, hotărâri/ordonanțe ale Guvernului și acte normative ale autorităților administrației publice (în continuare - acte normative).

(2) Legile stabilesc, pentru fiecare caz aparte, limitele de reglementare pentru Guvern și/sau pentru autoritățile administrației publice. Actele normative ale acestor autorități nu pot fi invocate în cazul în care nu corespund prevederilor prezentei legi.

Articolul 6. Previzibilitatea cheltuielilor

Plățile pentru serviciile prestate și actele eliberate întreprinzătorilor de către autoritățile administrației publice și alte instituții cu funcții de reglementare și control se stabilesc prin legi, cu indicarea serviciului, a actului, a mărimii taxei pentru aceste servicii și acte.

Articolul 7. Previzibilitatea documentelor normativ-tehnice

Condițiile tehnice, sanitare, standardele, alte documente similare (în continuare - documente normativ-tehnice) sînt obligatorii în cazul în care sînt stabilite prin legi.

Secțiunea a 2-a **PRINCIPIUL TRANSPARENȚEI DECIZIONALE** **ȘI A REGLEMENTĂRII**

Articolul 8. Transparența decizională

Autoritățile administrației publice sînt obligate să informeze asupra proiectelor de acte normative și să asigure transparența în activitatea lor decizională prin implicarea sectorului privat, a societății civile și a persoanelor fizice în elaborarea de acte normative și în procesul luării deciziilor.

Articolul 9. Transparența reglementării

(1) Autoritățile administrației publice asigură transparența reglementării prin accesul liber la proiectele de acte normative și prin publicarea acestora conform legislației.

(2) Actele normative se înscriu în Registrul de stat al actelor juridice (în continuare - registru) după publicarea lor în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, conform legislației. Registrul este ținut de Ministerul Justiției.

(3) Accesul la registru prin internet este gratuit.

Articolul 10. Transparența actelor necesare inițierii și/sau desfășurării afacerii

(1) Inițierea și/sau desfășurarea afacerii are loc în bază de autorizare, în cazul în care legea prevede acest lucru.

(2) Autorizarea este o acțiune prin care autoritatea administrației publice sau instituția abilitată prin lege cu funcții de reglementare și de control îi permite solicitantului să inițieze și/sau să desfășoare o afacere, eliberîndu-i un act cu caracter permisiv, sub formă de licență - pentru genurile de activitate prevăzute de Legea privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător nr.451-XV din 30 iulie 2001 și/sau sub formă de autorizație - pentru confirmarea unor cerințe tehnice, unor norme separate sub un anumit aspect, stabilite de lege.

(3) Noțiunea de autorizație include: autorizațiile, permisele, certificatele, avizele, aprobările, coordonările, brevetele, atestatele de calificare emise de autoritățile administrației publice sau de

instituțiile abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control.

[Art.10 modificat prin LP279-XVI din 14.12.07, MO51-54/14.03.08 art.157]

Articolul 11. Aprobarea tacită a inițierii și/sau desfășurării afacerii

(1) Licența/autorizația se consideră acordată sau, după caz, reînnoită dacă autoritatea administrației publice și/sau altă instituție abilitată prin lege cu funcții de reglementare și de control nu răspunde solicitantului în termenul prevăzut de lege pentru emiterea sau reînnoirea ei.

(2) După expirarea termenului stabilit de lege pentru emiterea licenței/autorizației și în lipsa unei comunicări scrise din partea autorității administrației publice și/sau altă instituție abilitată prin lege cu funcții de reglementare și de control, solicitantul poate desfășura activitatea pentru care a solicitat licența/autorizația

(3) Procedura aprobării tacite se aplică tuturor licențelor/autorizațiilor emise de autoritatea administrației publice și/sau altă instituție abilitată prin lege cu funcții de reglementare și de control, cu excepția celor emise în domeniul care vizează activitățile nucleare și radiologice, regimul armelor de foc, munițiilor și explozibililor, regimul substanțelor narcotice și al altor substanțe psihotrope.

[Art.11 al.(3) modificat prin LP115-XVI din 22.05.08, MO106/17.06.08 art.407]

(4) Răspunsul negativ al autorității administrației publice și/sau altă instituție abilitată prin lege cu funcții de reglementare și de control competente dat în termenul prevăzut de lege pentru emiterea licenței/autorizației nu echivalează cu aprobarea tacită.

(5) În cazul în care constată o neregularitate a documentației depuse, autoritatea administrației publice și/sau altă instituție abilitată prin lege cu funcții de reglementare și de control va notifica acest fapt solicitantului licenței/autorizației cu cel puțin 10 zile înainte de expirarea termenului prevăzut de lege pentru emiterea respectivei licențe/autorizații dacă acest termen este mai mare de 15 zile sau cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea termenului prevăzut de lege pentru emiterea licenței/autorizației dacă acest termen este mai mic de 15 zile. Autoritatea administrației publice și/sau altă instituție abilitată prin lege cu funcții de reglementare și de control va preciza totodată și modul de remediere a neregularității constatate.

(6) În cazul în care, după obținerea documentului oficial prin care se permite inițierea și/sau desfășurarea unei afaceri, autoritatea administrației publice și/sau altă instituție abilitată prin lege cu funcții de reglementare și de control constată neîndeplinirea unor condiții importante prevăzute pentru eliberarea licenței/autorizației, nu va putea anula documentul, ci va notifica titularului, în cel mult 3 luni de la data expirării termenului legal pentru emiterea licenței/autorizației, neregularitățile constatate, modul de remediere a tuturor deficiențelor identificate, termenul în care titularul trebuie să respecte această obligație și care nu poate fi mai mic de 30 de zile.

(7) Autoritatea administrației publice și/sau altă instituție abilitată prin lege cu funcții de reglementare și de control va anula documentul oficial prin care se permite inițierea și/sau desfășurarea unei afaceri, acordat conform prezentei legi, dacă va constata neîndeplinirea unor condiții care aduc o gravă atingere interesului public, securității naționale, ordinii sau sănătății publice și care nu pot fi remediate sau dacă deficiențele identificate nu au fost remediate în termenul stabilit la alin. (6).

[Art.11 modificat prin LP279-XVI din 14.12.07, MO51-54/14.03.08 art.157]

Articolul 12. Transparența documentelor normativ-tehnice

(1) Documentele normativ-tehnice obligatorii sînt accesibile publicului, legea respectivă stabilind autoritatea administrației publice responsabilă de eliberarea lor.

(2) Documentele normativ-tehnice și copiile de pe ele se eliberează gratuit, fiind acoperite doar cheltuielile de imprimare și copiere.

Secțiunea a 3-a

PRINCIPIUL ANALIZEI IMPACTULUI DE REGLEMENTARE

Articolul 13. Analiza impactului de reglementare

(1) Analiza impactului de reglementare reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra

activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului, precum și corespunderea actului scopurilor politicii de reglementare și principiilor prezentei legi.

(2) Actul de analiză a impactului de reglementare este parte integrantă a notei informative a proiectului de act normativ.

Secțiunea a 4-a

PRINCIPIUL REGLEMENTĂRII MATERIALE ȘI PROCEDURALE A ÎNȚIERII, DESFĂȘURĂRII ȘI LICHIDĂRII AFACERII PRIN ACTE LEGISLATIVE

Articolul 14. Reglementarea materială și procedurală

(1) Normele materiale și procedurale de inițiere, desfășurare și lichidare a afacerii, precum și de control asupra afacerii, se stabilesc prin legi.

(2) Autoritățile administrației publice nu sînt în drept să adopte norme primare pentru reglementarea inițierii, desfășurării și lichidării afacerii.

(3) Persoanele fizice și juridice sînt obligate să se înregistreze la organele de stat sau să solicite actele permise pentru practicarea unei activități doar în cazurile în care aceasta este prevăzut expres de lege.

[Art.14 al.(3) introdus prin LP53 din 03.04.14, MO99-102/25.04.14 art.253]

Secțiunea a 5-a

PRINCIPIUL ECHITABILITĂȚII (PROPOȚIONALITĂȚII) ÎN RAPORTURILE DINTRE STAT ȘI ÎNȚIERINZĂTOR

Articolul 15. Noțiuni generale

Activitatea autorității administrației publice și/sau altă instituție abilitată prin lege cu funcții de reglementare și de control în relațiile cu întreprinzătorii trebuie să fie proporțională asigurării intereselor societății și protecției drepturilor întreprinzătorilor. Autoritățile administrației publice nu vor întreprinde acțiuni în exces necesităților atingerii scopurilor societății.

[Art.15 modificat prin LP279-XVI din 14.12.07, MO51-54/14.03.08 art.157]

Articolul 16. Principiul echitabilității (proporționalității)

în efectuarea controlului asupra activității
de întreprinzător

(1) Autoritatea administrației publice și/sau altă instituție abilitată prin lege cu funcții de reglementare și de control exercită, prin intermediul reprezentanților, controlul asupra activității de întreprinzător (în continuare - control) în limitele și în conformitate cu competențele stabilite de lege.

(2) Autoritățile administrației publice și/sau altă instituție abilitată prin lege cu funcții de reglementare și de control competente au obligația de a controla modul de desfășurare a activităților care se efectuează pe baza aprobării tacite.

(3) Controlul activității de întreprinzător, cu excepția celui financiar și fiscal, poartă un caracter consultativ.

(4) Controlul poate avea loc doar în cazurile stabilite de lege, cu stipularea expresă a autorității publice împuternicite să efectueze controlul, a genurilor de activitate și a categoriilor de întreprinzători supuse controlului.

(5) Se interzice aplicarea oricărei sancțiuni fără a se verifica corectitudinea ei de către conducătorul organului de control și fără a se acorda întreprinzătorului posibilitatea de a o contesta.

(6) La efectuarea controlului, organele de control vor ține cont de următoarele principii:

- a) legalitatea și respectarea competenței stabilite de lege;
- b) neadmiterea aplicării sancțiunilor care nu sînt stabilite de legi;
- c) tratarea dubiilor apărute la aplicarea legislației în favoarea întreprinzătorului;
- d) efectuarea cheltuielilor de control din contul statului;
- e) prescrierea recomandărilor pentru înlăturarea încălcărilor constatate în urma controlului;
- f) dreptul de a ataca acțiunile organului de control.

[Art.16 modificat prin LP279-XVI din 14.12.07, MO51-54/14.03.08 art.157]

Articolul 17. Principiul echitabilității (proporționalității)

(2) În termen de 15 zile după expirarea termenului indicat la alin.(1), autoritățile remit comisiei proiectele și notele informative spre avizare, prezintă concomitent Parlamentului un raport privind rezultatele revizuirii actelor normative la această etapă.

(3) În termen de 3 luni după expirarea termenului indicat la alin.(2), comisia examinează proiectele remise și expediază avizul ei autorităților. Comisia prezintă Parlamentului un raport privind revizuirea actelor normative.

(4) În termen de 2 luni după expirarea termenului indicat la alin. (3), autoritățile elaborează, în baza avizului comisiei, versiunile finale ale proiectelor și notelor informative, le adoptă ori le transmit spre a fi adoptate conform legislației.

(5) Revizuirea și adoptarea actelor normative în temeiul prezentei legi se încheie la 30 noiembrie 2007.

[Art.20 al.(5) introdus prin LP182-XVI din 20.07.07, MO112-116/03.08.07 art.516]

Articolul 21. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2008, cu excepția prevederilor art. 19, 20 și ale prezentului articol, care intră în vigoare la data publicării prezentei legi.

[Art.21 al.(1) modificat prin LP182-XVI din 20.07.07, MO112-116/03.08.07 art.516]

(2) Guvernul va adopta, în termen de 4 luni, metodologia de analiză a impactului de reglementare și de monitorizare a eficienței actului de reglementare, conform criteriilor și principiilor prevăzute de prezenta lege.

**PREȘEDINTELE
PARLAMENTULUI**

Marian Lupu

**Chișinău, 20 iulie 2006.
Nr.235-XVI.**

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 845
din 03.01.1992

(extras)

cu privire la antreprenoriat și întreprinderi

Publicat : 28.02.1994 în Monitorul Parlamentului Nr. 2 art Nr : 33

NOTĂ:

În textul legii, sintagmele „Camera de Licențiere”, „Camera Înregistrării de Stat a Ministerului Dezvoltării Informaționale” și „Camera Înregistrării de Stat”, la orice formă gramaticală, se substituie cu sintagma „Agenția Servicii Publice” la forma gramaticală corespunzătoare prin *LP80 din 05.05.17, MO162-170/26.05.17 art.284*

În cuprinsul Legii sintagma "Camera Înregistrării de Stat a Departamentului Tehnologii Informaționale" se substituie prin sintagma "Camera Înregistrării de Stat a Ministerului Dezvoltării Informaționale" prin *LP372-XVI din 29.12.05, MO16-19/27.01.06 art.70*

În textul legii, sintagma "Registrul de stat al comerțului" se înlocuiește cu sintagma "Registrul de stat al întreprinderilor" prin *LP768 din 27.12.01, MO21/05.02.02 art.92*

sintagma "Camera Înregistrării de Stat de pe lângă Ministerul Justiției" se înlocuiește cu sintagma "Camera Înregistrării de Stat a Departamentului Tehnologii Informaționale", prin *LP417 din 26.07.01, MO108/06.09.01 art.824*

În textul Legii sintagma "Ministerul Privatizării și Administrării Proprietății de Stat" se înlocuiește cu sintagma "Departamentul Privatizării și Administrării Proprietății de Stat pe lângă Ministerul Economiei și Reformelor" prin *LP358 din 15.04.99, MO55/28.05.99*

În textul legii, cuvintele "organe ale puterii de stat și ale administrației de stat", "organe de stat" se înlocuiesc cu cuvintele "autorități ale administrației publice" la cazul respectiv, cuvintele "organe de autoadministrare locală" se înlocuiesc cu cuvintele "autorități ale administrației publice locale" la cazul respectiv prin *LP1167 din 30.04.97, MO63/25.09.97 art.526*

Vezi HP846-XII din 01.04.92 "Pentru punerea în aplicare a Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi"

Prezenta Lege stabilește agenții economice care au dreptul, în numele lor (firmelor lor), să desfășoare activitate de antreprenoriat în Republica Moldova și determină principiile juridice, organizatorice și economice ale acestei activități.

Prezenta Lege nu se extinde asupra persoanelor juridice și asupra persoanelor fizice care desfășoară o altă activitate decât cea de antreprenariat.

Capitolul I

PRINCIPII GENERALE

Articolul 1. Antreprenariatul

1. Antreprenariat este activitatea de fabricare a producției, executare a lucrărilor și prestare a serviciilor, desfășurată de cetățeni și de asociațiile acestora în mod independent, din proprie inițiativă, în numele lor, pe riscul propriu și sub răspunderea lor patrimonială cu scopul de a-și asigura o sursă permanentă de venituri.

2. Munca efectuată conform contractului (acordului) de muncă încheiat nu este considerată antreprenariat.

3. Antreprenariatul în legătură cu crearea și utilizarea inovațiilor raționalizărilor, descoperirilor științifice, operelor literare, de artă și a altor obiecte ale proprietății intelectuale este reglementată atât de prezenta Lege, cât și de o legislație specială.

Articolul 2. Antreprenorii

[Art.2 titlul modificat prin LP1167 din 30.04.97, MO63/25.09.97]

1. Antreprenor poate fi:

orice cetățean al Republicii Moldova care nu este îngrădit în drepturi, în modul stabilit de prezenta Lege și de alte acte legislative;

orice cetățean străin sau apatrid, în conformitate cu legislația în vigoare;

un grup de cetățeni sau de apatrizi (un grup de parteneri) din care se constituie antreprenorul colectiv;

orice persoană juridică sau fizică în conformitate cu scopurile sale principale și cu legislația.

Statul și autoritățile administrației publice locale sînt antreprenori speciali. Atribuțiile de antreprenor la întreprinderile de stat (municipale) le execută managerul-șef de întreprindere pe baza contractului încheiat cu acesta.

[Art.2 pct.1) modificat prin LP1167 din 30.04.97, MO63/25.09.97]

[Art.2 pct.1) modificat prin LP672 din 28.11.95, MO7/01.02.96]

2. Nu au dreptul de a practica antreprenariatul șefii și specialiștii din autorități ale administrație publice, în a căror atribuție intră hotărîrea problemelor legate de desfășurarea activității de antreprenariat sau controlul asupra unei asemenea activități.

[Art.2 pct.3) abrogat prin LP1167 din 30.04.97, MO63/25.09.97]

Articolul 3. Întreprinderea

1. Forma organizatorico-juridică a activității de antreprenariat este întreprinderea.

2. Întreprinderea constituie un agent economic cu firmă (titlatură) proprie înființată de antreprenor în modul stabilit de legislație.

3. Întreprinderea are dreptul de persoană juridică sau de persoană fizică, în conformitate cu prezenta Lege.

Întreprinderea-persoană juridică și întreprinderea-persoană fizică au aceleași drepturi și obligații, cu excepția răspunderii patrimoniale pentru obligațiile lor.

4. Întreprinderea devine subiect de drept din momentul înregistrării de stat.

[Art.3 pct.4) introdus prin LP1167 din 30.04.97, MO63/25.09.97]

5. Întreprinderile și întreprinzătorii nu sînt obligați să dețină și să aplice ștampila proprie pe înscrisuri de orice natură. În cazul în care legislația prevede necesitatea aplicării ștampilei întreprinderii sau întreprinzătorului, cerința se consideră îndeplinită dacă

înscrisul este semnat de persoana împuternicită de întreprindere sau de către întreprinzător.

[Art.3 pct.5) introdus prin LP160 din 07.07.16, MO306-313/16.09.16 art.647]

Articolul 4. Managerul-șef de întreprindere

1. Titularul patrimoniului (antreprenorul) este în drept de a transmite, pe bază de contract, o parte sau toate atribuțiile de efectuare a activității de antreprenariat managerului-șef de întreprindere.

Contractul dintre titularul patrimoniului și managerul-șef de întreprindere determină drepturile și obligațiile reciproce ale părților inclusiv limitarea drepturilor de folosință și de dispoziție asupra patrimoniului și de desfășurare a unor genuri de activitate, relațiile lor reciproce de ordin financiar, răspunderea pentru neexecutarea sau executarea nesatisfăcătoare a obligațiilor asumate, precum și termenul valabilității, condițiile de reziliere (modificare) a contractului.

În contract pot fi incluse și alte prevederi care nu contravin legislației în vigoare.

2. Managerul-șef de întreprindere poartă răspundere materială pentru obligațiile întreprinderii pe care o conduce, precum și pentru neexecutarea sau executarea nesatisfăcătoare a obligațiilor stipulate în contract.

Contractul poate să prevadă răspunderea managerului-șef de întreprindere pentru obligațiile respective cu întreg patrimoniul său, exceptându-se acele bunuri care, în conformitate cu legislația în vigoare, nu fac obiectul urmăririi.

3. Titularul patrimoniului și orice terț nu au dreptul să se amestece în activitatea managerului-șef de întreprindere în decursul termenului de valabilitate a contractului, cu excepția cazurilor prevăzute de condițiile contractului sau de legislația în vigoare.

Articolul 5. Legislația privind antreprenariatul

1. Relațiile în legătură cu antreprenariatul, indiferent de forma de proprietate și genul de activitate, sînt reglementate de prezenta Lege, de legislația civilă și de alte legi.

2. Particularitățile activității de antreprenariat practicate de persoane juridice și persoane fizice străine sînt reglementate de asemenea de legislația privind investițiile străine.

3. Relațiile în care una dintre părți este persoană juridică sau persoană fizică străină se reglementează de condițiile acordului internațional, dacă acestea se deosebesc de normele stabilite în legislația privind antreprenariatul.

Capitolul II

BAZELE ANTREPRENORIATULUI

Articolul 6. Drepturile întreprinderii

[Art.6 titlul modificat prin LP1167 din 30.04.97, MO63/25.09.97]

Întreprinderea, în conformitate cu legislația în vigoare, are dreptul:

să practice, sub firmă proprie, activitate de antreprenariat;

să procure (să atragă) de la alte persoane juridice și persoane fizice bunuri și drepturi patrimoniale (inclusiv asupra proprietății intelectuale) în scopul practicării activității de antreprenariat;

să participe cu patrimoniul său la activitatea altor agenți economici;

să utilizeze, în cadrul activității sale, orice resurse, inclusiv naturale, informative și intelectuale;

să-și stabilească, în mod independent, genurile de activitate, să-și formeze programul de producție, să-și aleagă furnizorii și beneficiarii producției fabricate (lucrărilor și serviciilor prestate), să execute, pe bază de contract, lucrări la comanda statului;

să stabilească, prețurile și tarifele la producția fabricată (lucrările și serviciile prestate);
să deschidă conturi la bancă în scopul efectuării tuturor genurilor de operațiuni de decontare, creditare, încasare etc.;
să angajeze lucrători pe bază de contract (acord) și în alte condiții și să concedieze lucrătorii încadrați;
să stabilească, în mod independent, formele, cuantumul retribuirii muncii și alte tipuri de venituri ale persoanelor angajate;
să fie agent al relațiilor economice externe;

să efectueze operațiuni valutare;
să dispună liber de beneficiul (venitul) obținut de pe urma activității de antreprenariat, care rămâne după achitarea impozitelor și a altor plăți obligatorii;
să beneficieze de orice venit personal;
să se folosească de serviciile sistemului asistenței sociale de stat al asigurării medicale și sociale;
să atace în instanța judecătorească competentă acțiunile autorităților ale administrației publice și ale altor organe care îi lezează drepturile sau interesele legitime.

[Art.6 alineat modificat prin LP1322 din 25.09.97, MO69/23.10.97]

[Art.6 alineat modificat prin LP1167 din 30.04.97, MO63/25.09.97]

[Art.6 alineat modificat prin LP672 din 28.11.95, MO7/01.02.96]

Articolul 7. Obligațiile întreprinderii

[Art.7 titlul modificat prin LP1167 din 30.04.97, MO63/25.09.97]

Întreprinderea în conformitate cu legislația în vigoare, este obligată:
să respecte regulile de comportament pe piață în condițiile concurenței libere, drepturile și interesele legitime ale consumatorilor să asigure calitatea cuvenită a mărfurilor fabricate (a lucrărilor și serviciilor prestate);
să obțină licențe pentru genurile de activitate care se desfășoară în bază de licență;
să încheie contracte (acorduri) de muncă cu cetățenii pe care îi angajează la lucru, după caz, și contracte colective cu sindicatele care reprezintă interesele colectivelor de muncă. Întreprinderea nu are dreptul de a se opune asocierii în sindicate a lucrătorilor angajați pentru a-și apăra drepturile și interesele social-economice;
să păstreze mijloacele bănești în instituții financiare și să se achite cu bugetul public național, angajații, creditorii, precum și să onoreze celelalte obligații de plată prin sistemul financiar-bancar, în modul stabilit de actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei;
să remunereze lucrătorii angajați la un nivel care să nu fie inferior salariului minim stabilit pe republică;
să asigure în conformitate cu contractele (acordurile) de muncă încheiate, crearea unor condiții normale de muncă, respectarea tehnicii securității, normelor de producție și sanitare, ale securității antiincendiară, precum și protecția mediului înconjurător;
să efectueze asigurarea socială și alte tipuri de asigurare obligatorie a lucrătorilor angajați;
să păstreze, conform termenelor stabilite, documentele create în procesul activității sale, iar în caz de încetare a activității, să transmită în arhiva de stat documentele ce fac parte din Fondul Arhivistic al Republicii Moldova și documentele privind personalul scriptic.

[Art.7 modificat prin LP333 din 24.07.03, MO200/19.09.03, art.773]

[Art.7 modificat prin LP690 din 29.11.01, MO161/31.12.01 art.1303]

[Art.7 modificat prin LP183 din 28.10.98, MO105/26.11.98]

[Art.7 modificat prin LP1167 din 30.04.97, MO63/25.09.97]

Articolul 7¹. Obligația privind instalarea terminalelor POS

1. Începînd cu 1 iulie 2012, agenții economici (cu excepția asociațiilor de economii și împrumut și organizațiilor de microfinanțare) al căror volum de vânzări din comerțul cu ridicata și/sau cu amănuntul și/sau din prestarea de servicii a depășit 2 milioane de lei pe parcursul anului calendaristic precedent sînt obligați, în termen de pînă la 1 iulie a anului imediat următor, să instaleze terminale POS și să asigure posibilitatea de achitare a plăților prin intermediul acestora în subdiviziunile (cu excepția rețelelor de comerț ambulant) în care, în aceeași perioadă, volumul de vânzări a depășit suma de 500000 de lei.

[Art.7¹ pct.1) modificat prin LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14]

[Art.7¹ pct.1) modificat prin LP178 din 11.07.12, MO190-192/14.09.12 art.644; în vigoare 14.09.12]

2. Prin derogare de la prevederile punctului 1, agenții economici al căror volum de vânzări din comerțul cu ridicata și/sau cu amănuntul și/sau din prestarea de servicii a depășit 2 milioane de lei pe parcursul anului calendaristic precedent nu sînt obligați să instaleze terminale POS pînă la 1 iulie a anului imediat următor, inclusiv în subdiviziunile în care, în aceeași perioadă, volumul de vânzări a depășit suma de 500000 de lei, în cazul în care:

– achitarea plăților a fost efectuată exclusiv fără numerar, cu excepția celor efectuate de băncile comerciale;

– activitățile menționate se desfășoară în sate (comune), cu excepția celor aflate în componența municipiilor și orașelor.

[Art.7¹ introdus prin LP267 din 23.12.11, MO13-14/13.01.12 art.32; în vigoare 13.01.12]

Articolul 8. Statul și întreprinderea

[Art.8 titlul modificat prin LP1167 din 30.04.97, MO63/25.09.97]

1. Statul creează tuturor întreprinderilor condiții juridice și economice egale de gospodărire, garantează respectarea drepturilor și intereselor lor legitime, contribuie la dezvoltarea concurenței libere, conștiincioase între aceștia, le asigură posibilități egale de a folosi resurse tehnico-materiale, naturale, de muncă, financiare și informative neadmițînd monopolizarea piețelor acestor resurse, și reglementează activitatea de antreprenariat în baza legislației în vigoare.

[Art.8 pct.1) modificat prin LP1167 din 30.04.97, MO63/25.09.97]

2. Guvernul, autoritățile administrației publice, precum și autoritățile administrației publice locale pot da dispoziții întreprinderilor numai în limitele competenței lor, stabilite de legislație.

Dacă, drept urmare a emiterii de către autoritățile administrației publice sau de către un alt organ a unui act ce nu corespunde competenței lui sau legislației se încalcă drepturile întreprinderii, aceasta este în drept să apeleze la instanța judecătorească competentă pentru a se anula actul respectiv.

Pagubele, inclusiv profitul ratat, suportate de întreprindere ca urmare a îndeplinirii unor dispoziții date de autoritățile administrației publice și de alte organe sau de persoane cu funcții de răspundere ale acestor organe, care au încălcat drepturile întreprinderilor, precum și ca urmare a neîndeplinirii la nivelul convenit, de către aceste organe sau persoane cu funcții de răspundere, a obligațiilor lor față de întreprindere, prevăzute de legislația în vigoare, urmează a fi reparate din buget, din ale cărui mijloace organele

menționate se întrețin, sau din mijloacele proprii, dacă acestea nu sînt finanțate de la bugetul public național. Repararea prejudiciului nu poate fi condiționată de acordul conducătorului organizației debitoare sau de structura devizului de cheltuieli al acestei organizații.

Litigiile privind recuperarea pagubelor menționate se soluționează de către instanța judecătorească competentă.

[Art.8 pct.2), alineat modificat prin LP1163 din 27.06.02, MO100/11.07.02 art.747]

[Art.8 pct.2), alineat modificat prin LP1322 din 25.09.97, MO69/23.10.97]

[Art.8 pct.2), alineat modificat prin LP1167 din 30.04.97, MO63/25.09.97]

3. În cazul instituirii, în conformitate cu legislația, a stării excepționale sau declarării unui anumit teritoriu drept zonă a calamității naturale, întreprinderile sînt obligate să îndeplinească dispozițiile autorităților administrației publice și cele ale autorităților administrației publice locale.

[Art.8 pct.3) modificat prin LP1167 din 30.04.97, MO63/25.09.97]

Articolul 9¹. Activități financiare ilegale

(1) Se interzice desfășurarea de activități, altele decît cele înregistrate și autorizate în modul prevăzut de legislație, prin care se propune persoanelor, prin ofertă publică, să depună ori să colecteze mijloace financiare rambursabile, indiferent cum se realizează această colectare.

(2) Se interzice desfășurarea de activități, altele decît cele înregistrate și autorizate în modul prevăzut de legislație, prin care se propune persoanelor, prin ofertă publică, să depună ori să colecteze mijloace financiare sau să se înscrie pe liste cu promisiunea câștigurilor financiare rezultate din creșterea numărului de persoane recrutate sau înscrise, indiferent cum se realizează această colectare sau înscriere pe liste.

[Art.9¹ introdus prin LP128 din 08.06.12, MO143-148/13.07.12 art.473]

Articolul 10. Reglementarea activității de antreprenoriat

1. Întreprinderea este în drept să practice orice genuri de activitate, cu excepția celor interzise de lege.

[Art.10 pct.1) în redacția LP672 din 28.11.95, MO7/01.02.96]

2. Întreprinderea are dreptul să practice anumite genuri de activitate, determinate de legislație, numai după ce a obținut licența pentru genul respectiv de activitate. Licențele se eliberează de Agenția Servicii Publice și de autoritățile administrației publice investite cu acest drept.

Lista genurilor de activitate menționate și modul de eliberare a licențelor se stabilesc de legislație. Licența va fi eliberată în termen de 15 de zile de la data depunerii cererii de către întreprindere.

În cazul refuzului de a elibera licență trebuie să se dea un răspuns argumentat. Refuzul de a elibera licență nu poate fi motivat prin inutilitatea practicării genului respectiv de activitate.

[Art.10 pct.2) modificat prin LP333 din 24.07.03, MO200/19.09.03, art.773]

[Art.10 pct.3) exclus prin LP672 din 28.11.95, MO7/01.02.96; pct.4 devine pct.3]

3. Exclusiv întreprinderilor de stat li se permite:

supravegherea și tratamentul bolnavilor care suferă de narcomanie, boli contagioase periculoase și deosebit de periculoase, inclusiv de boli dermatovenerice infecțioase precum și de boli psihice în forme agresive și eliberarea avizelor corespunzătoare;

efectuarea expertizei pentru determinarea pierderii temporare sau stabile a capacității de muncă, precum și a examenelor și controalelor medicale periodice și preventive decretate ale cetățenilor;

tratamentul animalelor ce suferă de boli deosebit de periculoase;
confeccionarea ordinelor și medaliilor;
producerea emblemelor ce confirmă achitarea impozitelor și taxelor de stat;
prestarea serviciilor poștale (cu excepția poștei exprese), confeccionarea timbrelor poștale;

producerea și comercializarea tehnicii militare speciale și de luptă, a substanțelor explozive (cu excepția prafului de pușcă), precum și producerea oricăror feluri de arme;

evidența de stat, înregistrarea de stat și inventarierea tehnică (inclusiv pașaportizarea) a bunurilor imobile, restabilirea documentelor pentru dreptul de proprietate și administrarea acestor bunuri;

imprimarea bancnotelor și baterea monedelor metalice, imprimarea valorilor mobiliare de stat;

efectuarea lucrărilor astrono-geodezice, gravimetrice, a lucrărilor în domeniul hidrometeorologiei;

efectuarea activității particulare de pază la obiectivele de depozitare și păstrare a armelor, munițiilor, materialelor explozibile ce aparțin autorităților publice, la obiectivele de depozitare și păstrare a substanțelor toxice, radioactive și periculoase, precum și a substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor (cu excepția instituțiilor medicale și a farmaciilor private); efectuarea activității particulare de pază la Banca Națională a Moldovei.

[Art.10 pct.3) modificat prin LP164 din 20.07.17, MO277-288/04.08.17 art.485]

[Art.10 pct.3) modificat prin LP232 din 10.12.15, MO2-12/15.01.16 art.23]

[Art.10 pct.3) modificat prin LP33 din 06.05.12, MO99-102/25.05.12 art.330]

[Art.10 pct.3) modificat prin LP110 din 04.06.10, MO103-104/22.06.10 art.307]

[Art.10 pct.3) modificat prin LP333 din 24.07.03, MO200/19.09.03 art.773]

[Art.10 pct.3) modificat prin LP1307 din 25.07.02, MO12405.09.02 art.993]

[Art.10 pct.3) modificat prin LP746 din 27.12.01, MO23/12.02.02 art.108]

[Art.10 pct.3) modificat prin LP237 din 23.12.98, MO39/22.04.99]

[Art.10 pct.4) modificat prin LP672 din 28.11.95, MO7/01.02.96]

4. Pentru desfășurarea activității fără licență sau a activităților interzise pe teritoriul Republicii Moldova, precum și a celor permise în mod exclusiv întreprinderilor de stat, Serviciul Fiscal de Stat, Agenția Servicii Publice sau alt organ abilitat cu atribuția de eliberare a licenței aplică amendă în mărimea venitului brut din realizarea obținută în urma activităților menționate.

[Art.10 pct.4) modificat prin LP178 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.537]

[Art.10 pct.4) în redacția LP267 din 23.12.11, MO13-14/13.01.12 art.32; în vigoare 13.01.12]

[Art.10 pct.4) modificat prin LP154 din 21.07.05, MO126/23.09.05 art.611]

[Art.10 pct.4) modificat prin LP333 din 24.07.03, MO200/19.09.03, art.773]

5. Față de întreprinderi și organizații, indiferent de tipul lor de proprietate și forma de organizare juridică, care efectuează decontări în numerar în sumă ce depășește cumulativ 100 de mii de lei lunar, în baza obligațiilor lor financiare, încălcând modul stabilit de decontare prin virament, precum și care efectuează decontări în numerar și prin virament prin intermediari, indiferent de suma decontării efectuate, Serviciul Fiscal de Stat, aplică sancțiuni pecuniare în proporție de 10 la sută din sumele plătite, iar sumele amenzilor se fac venit la bugetul de stat.

Sancțiunile menționate nu se aplică la efectuarea decontărilor cu cetățenii, gospodăriile țărănești (de fermier), titularii de patente de întreprinzător și cu bugetul public național, la efectuarea decontărilor de către persoanele indicate cu bugetul public național, cu

întreprinderile și organizațiile, precum și la efectuarea decontărilor de către întreprinderile și organizațiile ale căror drepturi la acest capitol se reglementează în Legea nr.62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară, în actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei, cu excepția cazurilor efectuării decontărilor prin intermediari.

În sensul prezentului punct, cuvântul "intermediar" semnifică persoana căreia o altă persoană i-a plătit o sumă de bani, în numerar sau prin virament, neavând către aceasta obligații financiare directe.

Termenul de prezentare a raportului referitor la utilizarea numerarului primit pentru achiziționarea producției agricole, ambalajului și bunurilor de la populație, precum și pentru cheltuielile de deplasare, nu va depăși 30 de zile calendaristice de la data primirii acestuia. Numerarul neutilizat trebuie să fie restituit în casa întreprinderii cel târziu în 5 zile de la expirarea termenului de prezentare a raportului referitor la utilizarea numerarului.

Pentru utilizarea numerarului în alt scop decât cel pentru care a fost destinat și/sau nerestituirea în termen a numerarului în casa întreprinderii, Serviciul Fiscal de Stat, aplică o sancțiune în mărime de 10 % din suma numerarului utilizată în alte scopuri și/sau din suma numerarului nerestituită în termen în casa întreprinderii.

[Art.10 pct.5) modificat prin LP178 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.537]

[Art.10 pct.5) modificat prin LP120 din 25.05.12, MO103/29.05.12 art.353; în vigoare 01.10.12]

[Art.10 pct.5) modificat prin LP33 din 06.05.12, MO99-102/25.05.12 art.330]

[Art.10 pct.5) modificat prin LP110 din 04.06.10, MO103-104/22.06.10 art.307]

[Art.10 pct.5) modificat prin LP113-XVI din 22.05.08, MO103-105/13.06.08 art.395]

[Art.10 pct.5) modificat prin LP379-XV din 18.11.04, MO218/03.12.04 art.970]

[Art.10 pct.5) modificat prin LP1440 din 08.11.02, MO178/27.12.02 art.1354]

[Art.10 pct.5) modificat prin LP1163 din 27.06.02, MO100/11.07.02 art.747]

[Art.10 pct.5) introdus prin LP690 din 29.11.01, MO161/31.12.01 art.1303]

5¹. Nerespectarea prevederilor art. 7¹ din prezenta lege se sancționează cu amendă de 6000 de lei pentru fiecare caz. În cazul în care agentul economic nu s-a conformat prevederilor art. 7¹ în termen de 30 de zile de la data aplicării amenzii, i se va aplica o amendă în mărime de 18000 de lei. Controlul și aplicarea sancțiunilor se efectuează de către Serviciul Fiscal de Stat.

[Art.10 pct.5¹) modificat prin LP178 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.537]

[Art.10 pct.5¹) introdus prin LP267 din 23.12.11, MO13-14/13.01.12 art.32; în vigoare 13.01.12]

6. Veniturile ilicite obținute de agenții economici prin exagerarea costului producției, prețului de vânzare al mărfii, al bunurilor, rentabilității, adaosului comercial, volumului de lucrări efectuate în construcții și tarifelor la serviciile prestate, nerespectându-se astfel actele normative care reglementează formarea și aplicarea prețurilor, precum și amenzile aplicate în quantum echivalent acestor venituri se percep la bugetul de stat în baza deciziei adoptate de Curtea de Conturi, de Inspekția financiară din subordinea Ministerului Finanțelor, prin înaintarea ordinelor incaso, în termen de 30 de zile de la data înmînării deciziei de către organul ce a adoptat-o.

[Art.10 pct.6) modificat prin LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14]

[Art.10 pct.6) modificat prin LP241 din 02.11.12, MO242-244/23.11.12 art.777]

[Art.10 pct.6) modificat prin LP178 din 11.07.12, MO190-192/14.09.12 art.644; în vigoare 14.09.12]

[Art.10 pct.6) modificat prin LP120 din 25.05.12, MO103/29.05.12 art.353; în vigoare 01.10.12]

[Art.10 pct.6) în redacția LP267 din 23.12.11, MO13-14/13.01.12 art.32; în vigoare

13.01.12]

[Art.10 pct.6) modificat prin LP63 din 23.04.10, MO75-77/18.05.10 art.213]

[Art.10 pct.6) modificat prin LP154 din 21.07.05, MO126/23.09.05 art.611]

[Art.10 pct.6) modificat prin LP224-XV din 01.07.04, MO132-137/06.08.04 art.700; în vigoare 01.01.05]

[Art.10 pct.6) introdus prin LP430 din 31.10.03, MO239-242/05.12.03 art.956]

[Art.10 în redacția LP1167 din 30.04.97, MO63/25.09.97]

7. Agenții economici care au fost sancționați în conformitate cu prevederile punctului 6 al prezentului articol de către Inspekția financiară beneficiază de o reducere de 50% din suma amenzii dacă, în termen de 3 zile lucrătoare din momentul înmînării deciziei de sancționare, achită suma integrală a venitului ilicit obținut și 50% din suma amenzii.

[Art.10 pct.7) modificat prin LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14]

[Art.10 pct.7) modificat prin LP241 din 02.11.12, MO242-244/23.11.12 art.777]

[Art.10 pct.7) introdus prin LP267 din 23.12.11, MO13-14/13.01.12 art.32; în vigoare 13.01.12]

8. Neindicarea sau indicarea incorectă de către agentul economic furnizor în factură/faktură fiscală a prețului de livrare pentru o unitate, fixat de agentul economic producător al mărfurilor produse pe teritoriul țării, și a mărimii adaosului comercial cumulativ sau a prețului de achiziție pentru o unitate la mărfurile importate și a mărimii adaosului comercial cumulativ, în cazul livrării mărfurilor social importante, a căror listă este aprobată de Guvern, se sancționează cu amendă în mărime de 10% din valoarea tranzacției cu mărfuri social importante, dar nu mai puțin de 500 de lei pentru fiecare factură/faktură fiscală. În cazul în care amenda stabilită este achitată în termen de 3 zile lucrătoare de la data înmînării deciziei asupra cazului de încălcare, agentul economic furnizor beneficiază de o reducere de 50% din suma amenzii stabilite. Amenda stabilită conform prezentului punct se percepe la bugetul de stat prin decizia adoptată de către Serviciul Fiscal de Stat și Inspekția financiară din subordinea Ministerului Finanțelor.

[Art.10 pct.8) modificat prin LP178 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.537]

[Art.10 pct.8) modificat prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170; în vigoare 01.05.15]

[Art.10 pct.8) modificat prin LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14]

[Art.10 pct.8) modificat prin LP241 din 02.11.12, MO242-244/23.11.12 art.777]

[Art.10 pct.8) introdus prin LP267 din 23.12.11, MO13-14/13.01.12 art.32; în vigoare 13.01.12]

Articolul 11. Activitatea de antreprenoriat a cetățenilor străini și a apatrizilor

Cetățenii străini și apatrizii care practică activități de antreprenoriat pe teritoriul Republicii Moldova au aceleași drepturi ca și cetățenii Republicii Moldova, în cazul în care legislația în vigoare nu stabilește altfel.

Articolul 12. Controlul asupra activității de antreprenoriat

1. Întreprinderea, indiferent de forma juridică de organizare, asigură evidența contabilă și statistică în modul stabilit de legislația în vigoare.

[Art.12 pct.1) în redacția LP1167 din 30.04.97, MO63/25.09.97]

2. Întreprinderea, în conformitate cu legislația, pune la dispoziția autorităților administrației publice informația necesară pentru stabilirea impozitelor și funcționarea sistemului republican de acumulare și prelucrare a informației.

[Art.12 pct.2) modificat prin LP1167 din 30.04.97, MO63/25.09.97]

3. Întreprinderea este în drept să nu prezinte date ce constituie secret comercial autorităților administrației publice, cu excepția organelor de drept și celor de control, cărora aceste date se prezintă în limitele împuternicirilor lor. Lista datelor ce constituie secret comercial o determină întreprinderea. Lista datelor care pot constitui secret comercial este stabilită de Legea cu privire la secretul comercial.

[Art.12 pct.3) modificat prin LP690 din 29.11.01, MO161/31.12.01 art.1303]

[Art.12 pct.3) modificat prin LP1167 din 30.04.97, MO63/25.09.97]

[Art.12 pct.3) modificat prin LP672 din 28.11.95, MO7/01.02.96]

4. Organele de control, Serviciul Fiscal de Stat, organele de ocrotire a naturii, organele antimonopoliste și alte autorități ale administrației publice cărora li se atribue controlul asupra activității întreprinderii efectuează acest control în limitele competenței lor și în modul stabilit de legislație.

Rezultatul controlului efectuat se comunică întreprinderii.

[Art.12 pct.4) modificat prin LP178 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.537]

[Art.12 pct.4) modificat prin LP1167 din 30.04.97, MO63/25.09.97]

5. La solicitarea organelor de drept, în baza ordonanțelor emise în cadrul desfășurării urmăririi penale, Inspekția financiară efectuează controlul economico-financiar la persoanele juridice de drept public, la persoanele juridice de drept privat și la persoanele fizice care practică activitate de întreprinzător, pe tematica prevăzută în ordonanțele organelor de drept.

[Art.12 pct.5) introdus prin LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14]

Capitolul VII

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 37. Răspunderea pentru încălcarea legilor ce reglementează activitatea de antreprenoriat

Antreprenorii și persoanele cu funcții de răspundere din întreprinderi, persoanele cu funcții de răspundere din autoritățile administrației publice, din autoritățile administrației publice locale sînt sancționate pe cale juridică pentru încălcarea prezentei Legi sau a altor legi ce reglementează antreprenorului, înființarea de întreprinderi sau activitatea acestora, în modul prevăzut de prezenta Lege și de alte acte legislative.

PREȘEDINTELE

REPUBLICII MOLDOVA

Chișinău, 3 ianuarie 1992,

Nr. 845-XII.

Mircea SNEGUR

Republica Moldova

PARLAMENTUL

COD Nr. 154
din 28.03.2003

(extras)

CODUL MUNCII
AL REPUBLICII MOLDOVA

Publicat : 29.07.2003 în Monitorul Oficial Nr. 159-162 art Nr : 648

Articolul 9. Drepturile și obligațiile de bază ale salariatului

(1) Salariatul are dreptul:

a) la încheierea, modificarea, suspendarea și desfacerea contractului individual de muncă, în modul stabilit de prezentul cod;

b) la muncă, conform clauzelor contractului individual de muncă;

c) la un loc de muncă, în condițiile prevăzute de standardele de stat privind organizarea, securitatea și sănătatea în muncă, de contractul colectiv de muncă și de convențiile colective;

d) la achitarea la timp și integrală a salariului, în corespundere cu calificarea sa, cu complexitatea, cantitatea și calitatea lucrului efectuat;

e) la odihnă, asigurată prin stabilirea duratei normale a timpului de muncă, prin reducerea timpului de muncă pentru unele profesii și categorii de salariați, prin acordarea zilelor de repaus și de sărbătoare nelucrătoare, a concediilor anuale plătite;

f) la informarea deplină și veridică privind condițiile de activitate, anterior angajării sau transferării într-o altă funcție;

[Art.9 al.(1), lit.f) în redacția LP155 din 20.07.17, MO316-321/25.08.17 art.548]

f¹) la informarea și consultarea privind situația economică a unității, securitatea și sănătatea în muncă și privind alte chestiuni ce țin de funcționarea unității, în conformitate cu prevederile prezentului cod;

[Art.9 al.(1), lit.f¹) introdusă prin LP155 din 20.07.17, MO316-321/25.08.17 art.548]

g) la adresare către angajator, patronate, sindicate, organele administrației publice centrale și locale, organele de jurisdicție a muncii;

g¹) să informeze de îndată angajatorul sau conducătorul nemijlocit despre imposibilitatea de a se prezenta la serviciu și să prezinte, în termen de 5 zile lucrătoare după reluarea activității de muncă, documentele care justifică absența;

[Art.9 al.(1), lit.f¹) introdusă prin LP188 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.622]

h) la formare profesională, reciclare și perfecționare, în conformitate cu prezentul cod și cu alte acte normative;

i) la libera asociere în sindicate, inclusiv la constituirea de organizații sindicale și aderarea la acestea pentru apărarea drepturilor sale de muncă, a libertăților și intereselor sale legitime;

j) la participare în administrarea unității, în conformitate cu prezentul cod și cu contractul colectiv de muncă;

k) la purtare de negocieri colective și încheiere a contractului colectiv de muncă și a convențiilor colective, prin reprezentanții săi, la informare privind executarea contractelor și convențiilor respective;

l) la apărare, prin metode neinterzise de lege, a drepturilor sale de muncă, a libertăților și intereselor sale legitime;

m) la soluționarea litigiilor individuale de muncă și a conflictelor colective de muncă, inclusiv dreptul la grevă, în modul stabilit de prezentul cod și de alte acte normative;

n) la repararea prejudiciului material și a celui moral cauzat în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de muncă, în modul stabilit de prezentul cod și de alte acte normative;

o) la asigurarea socială și medicală obligatorie, în modul prevăzut de legislația în vigoare.

[Art.9 al.(1), lit.o) modificată prin LP8-XVI din 09.02.06, MO83-86/02.06.06 art.362]

(1¹) Salariații nu pot renunța la drepturile ce le sînt recunoscute prin prezentul cod. Orice înțelegere prin care se urmărește renunțarea salariatului la drepturile sale de muncă sau limitarea acestora este nulă.

[Art.9 al.(1¹) introdus prin LP155 din 20.07.17, MO316-321/25.08.17 art.548]

(2) Salariatul este obligat:

a) să-și îndeplinească conștiincios obligațiile de muncă prevăzute de contractul individual de muncă;

b) să îndeplinească normele de muncă stabilite;

c) să respecte cerințele regulamentului intern al unității și să poarte în permanență asupra sa permisul nominal de acces la locul de muncă, acordat de angajator;

[Art.9 al.(1), lit.c) în redacția LP254 din 09.12.11, MO25-28/03.02.12 art.79]

d) să respecte disciplina muncii;

d¹) să manifeste un comportament nediscriminatoriu în raport cu ceilalți salariați și cu angajatorul;

[Art.9 al.(1), lit.d¹) introdusă prin LP168 din 09.07.10, MO160-162/07.09.10 art.586]

d²) să respecte dreptul la demnitate în muncă al celorlalți salariați;

[Art.9 al.(1), lit.d²) introdusă prin LP168 din 09.07.10, MO160-162/07.09.10 art.586]

e) să respecte cerințele de securitate și sănătate în muncă;

f) să manifeste o atitudine gospodărească față de bunurile angajatorului și ale altor salariați;

g) să informeze de îndată angajatorul sau conducătorul nemijlocit despre orice situație care prezintă pericol pentru viața și sănătatea oamenilor sau pentru integritatea patrimoniului angajatorului.

h) să achite contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în modul stabilit;

[Art.9 al.(2), lit.h) introdusă prin LP60-XVI din 21.03.08, MO115-116/01.07.08 art.441]

i) să îndeplinească alte obligații prevăzute de legislația în vigoare, de contractul colectiv de muncă și de convențiile colective.

[Art.9 al.(2), lit.i) introdusă prin LP60-XVI din 21.03.08, MO115-116/01.07.08 art.441]

Articolul 10. Drepturile și obligațiile angajatorului

(1) Angajatorul are dreptul :

a) să încheie, să modifice, să suspende și să desfacă contractele individuale de muncă cu salariații în modul și în condițiile stabilite de prezentul cod și de alte acte normative;

b) să ceară salariaților îndeplinirea obligațiilor de muncă și manifestarea unei atitudini gospodărești față de bunurile angajatorului;

c) să stimuleze salariații pentru munca eficientă și conștiincioasă;

d) să tragă salariații la răspundere disciplinară și materială în modul stabilit de prezentul cod și de alte acte normative;

[Art.10 al.(1), lit.d) modificată prin RMO204 din 26.09.03, MO204/26.09.03 pag.6]

- e) să emită acte normative la nivel de unitate;
- f) să creeze patronate pentru reprezentarea și apărarea intereselor sale și să adere la ele.

(2) Angajatorul este obligat:

a) să respecte legile și alte acte normative, clauzele contractului colectiv de muncă și ale convențiilor colective;

b) să respecte clauzele contractelor individuale de muncă;

c) să aprobe, în decurs de o lună de la începerea activității unității, iar ulterior – pe parcursul primei luni a fiecărui an calendaristic, statele de personal ale unității;

[Art.10 al.(2), lit.c) în redacția LP188 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.622]

[Art.10 al.(2), lit.c) abrogată prin LP123 din 07.07.17, MO252/19.07.17 art.410; în vigoare 01.01.19]

[Art.10 al.(2), lit.(c) modificată prin LP139 din 14.06.13, MO152-158/19.07.13 art.477]

[Art.10 al.(2), lit.c) în redacția LP254 din 09.12.11, MO25-28/03.02.12 art.79]

d) să ofere salariaților munca prevăzută de contractul individual de muncă;

[Art.10 al.(2), lit.d) în redacția LP188 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.622]

[Art.10 al.(2), lit.d) în redacția LP254 din 09.12.11, MO25-28/03.02.12 art.79]

e) să asigure salariaților condițiile de muncă corespunzătoare cerințelor de securitate și sănătate în muncă;

f) să asigure salariații cu utilaj, instrumente, documentație tehnică și alte mijloace necesare pentru îndeplinirea obligațiilor lor de muncă;

f¹) să asigure egalitatea de șanse și de tratament tuturor persoanelor la angajare potrivit profesiei, la orientare și formare profesională, la promovare în serviciu, fără nici un fel de discriminare;

[Art.10 al.(2), lit.f¹) introdusă prin LP168 din 09.07.10, MO160-162/07.09.10 art.586]

f²) să aplice aceleași criterii de evaluare a calității muncii, de sancționare și de concediere;

[Art.10 al.(2), lit.f²) introdusă prin LP168 din 09.07.10, MO160-162/07.09.10 art.586]

f³) să întreprindă măsuri de prevenire a hărțuirii sexuale la locul de muncă, precum și măsuri de prevenire a persecutării pentru depunere în organul competent a plîngerilor privind discriminarea;

[Art.10 al.(2), lit.f³) introdusă prin LP168 din 09.07.10, MO160-162/07.09.10 art.586]

f⁴) să asigure condiții egale, pentru femei și bărbați, de îmbinare a obligațiilor de serviciu cu cele familiale;

[Art.10 al.(2), lit.f⁴) introdusă prin LP168 din 09.07.10, MO160-162/07.09.10 art.586]

f⁵) să introducă în regulamentul intern al unității dispoziții privind interzicerea discriminărilor după oricare criteriu și a hărțuirii sexuale;

[Art.10 al.(2), lit.f⁵) introdusă prin LP168 din 09.07.10, MO160-162/07.09.10 art.586]

f⁶) să asigure respectarea demnității în muncă a salariaților;

[Art.10 al.(2), lit.f⁶) introdusă prin LP168 din 09.07.10, MO160-162/07.09.10 art.586]

g) să asigure o plată egală pentru o muncă de valoare egală;

h) să plătească integral salariul în termenele stabilite de prezentul cod, de contractul colectiv de muncă și de contractele individuale de muncă;

i) să poarte negocieri colective și să încheie contractul colectiv de muncă, furnizînd reprezentanților salariaților informația completă și veridică necesară în acest scop, precum și informația necesară controlului asupra executării contractului;

[Art.9 al.(2), lit.i) în redacția LP155 din 20.07.17, MO316-321/25.08.17 art.548]

j) să informeze și să consulte salariații referitor la situația economică a unității, la securitatea și sănătatea în muncă și la alte chestiuni ce țin de funcționarea unității, în conformitate cu prevederile prezentului cod;

[Art.9 al.(2), lit.j) în redacția LP155 din 20.07.17, MO316-321/25.08.17 art.548]

k) să îndeplinească la timp prescripțiile organelor de stat de supraveghere și control, să plătească

amenzile aplicate pentru încălcarea actelor legislative și altor acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii;

l) să examineze sesizările salariaților și ale reprezentanților lor privind încălcările actelor legislative și ale altor acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii, să ia măsuri pentru înlăturarea lor, informând despre aceasta persoanele menționate în termenele stabilite de lege;

m) să creeze condiții pentru participarea salariaților la administrarea unității în modul stabilit de prezentul cod și de alte acte normative;

n) să asigure salariaților condițiile social-sanitare necesare pentru îndeplinirea obligațiilor lor de muncă;

o) să efectueze asigurarea socială și medicală obligatorie a salariaților în modul prevăzut de legislația în vigoare;

[Art.10 al.(2), lit.o) modificată prin LP8-XVI din 09.02.06, MO83-86/02.06.06 art.362]

p) să repare prejudiciul material și cel moral cauzat salariaților în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de muncă, în modul stabilit de prezentul cod și de alte acte normative;

r) să îndeplinească alte obligații stabilite de prezentul cod, de alte acte normative, de convențiile colective, de contractul colectiv și de cel individual de muncă.

Republica Moldova

PARLAMENTUL

COD Nr. 1163
din 24.04.1997
(extras)

**COD FISCAL
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Publicat : 25.03.2005 în Monitorul Oficial Nr. ed. spec.

Articolul 8. Drepturile și obligațiile contribuabilului

(1) Contribuabilul are dreptul:

a) să obțină pe gratis de la Serviciul Fiscal de Stat și serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale informații despre impozitele și taxele în vigoare, precum și despre actele normative care reglementează modul și condițiile de achitare a acestora;

b) să se bucure de o atitudine corectă din partea organelor cu atribuții de administrare fiscală și a persoanelor cu funcții de răspundere ale acestora;

c) să-și reprezinte interesele în organele cu atribuții de administrare fiscală personal sau prin intermediul reprezentantului său;

d) să direcționeze anual un quantum procentual de 2% din suma impozitului pe venit calculat anual la buget către beneficiarii desemnării procentuale potrivit art.15² dacă nu are datorii la impozitul pe venit pentru perioadele fiscale anterioare;

[Art.8 al.(1), lit.d) în redacția LP177 din 21.07.16, MO256-264/12.08.16 art.561]

[Art.8 al.(1), lit.d) introdusă prin LP158 din 18.07.14, MO238-246/15.08.14 art.547; în vigoare 15.08.14]

[Art.8 al.(1), lit.d) exclusă prin LP177-XVI din 20.07.07, MO117-126/10.08.07 art.537]

e) să obțină amânarea, eșalonarea, trecerea în cont a impozitelor în modul și în condițiile prevăzute de prezentul cod;

e¹) să solicite și să obțină de la Serviciul Fiscal de Stat soluția fiscală individuală anticipată în modul și în condițiile prevăzute de prezentul cod;

[Art.8 al.(1), lit.e¹) introdusă prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

f) să prezinte organelor cu atribuții de administrare fiscală și persoanelor cu funcții de răspundere ale acestora explicații referitoare la calcularea și achitarea impozitelor și taxelor;

g) să conteste, în modul stabilit de legislație, deciziile, acțiunile sau inacțiunea organelor cu atribuții de administrare fiscală și ale persoanelor cu funcții de răspundere ale acestora;

h) să beneficieze de alte drepturi stabilite de legislația fiscală;

i) să beneficieze de facilitățile fiscale, la care are dreptul conform legislației fiscale, pe perioada fiscală în care a întrunit toate condițiile stabilite.

(2) Contribuabilul este obligat:

a) să respecte modul stabilit de înregistrare (reînregistrare) de stat și de desfășurare a activității de întreprinzător;

b) să se pună la evidență la subdiviziunea Serviciului Fiscal de Stat în a cărei rază își are sediul stabilit în documentele de constituire (înregistrare) și să primească certificatul de atribuire a codului fiscal. Aceste prevederi nu se aplică persoanelor al căror număr de identificare de stat reprezintă codul fiscal, cu excepția contribuabililor pentru care codul fiscal este cel atribuit în conformitate cu art. 5 pct. 28) lit. a), b), c), d) și e). Contribuabilii care sînt înregistrați de către organele abilitate cu dreptul de înregistrare de stat se iau la evidența subdiviziunii respective a Serviciului Fiscal de Stat conform informației prezentate de către aceste organe;

[Art.8 al.(2), lit.b) modificată prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

[Art.8 al.(2), lit.b) modificată prin LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577]

[Art.8 al.(2), lit.b) în redacția LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14]

c) să țină contabilitatea conform formelor și modului stabilit de legislație, să întocmească și să prezinte Serviciului Fiscal de Stat și serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale dările de seamă fiscale prevăzute de legislație, să asigure integritatea documentelor de evidență în conformitate cu cerințele legislației, să efectueze încasările bănești în numerar prin intermediul dispozitivelor și sistemelor pentru înregistrarea operațiunilor cu numerar, respectînd reglementările aprobate de Guvern, inclusiv Lista genurilor de activitate al căror specific permite efectuarea încasărilor bănești în numerar fără aplicarea mașinilor de casă și de control;

[Art.8 al.(2), lit.c) modificată prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

c¹) să utilizeze sisteme informaționale computerizate, softuri pentru mașini de casă și control, certificate la Comisia de certificare a Ministerului Finanțelor, în modul stabilit de Guvern;

[Art.8 al.(2), lit.c¹) introdusă prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170]

c²) în cazul agentului economic care livrează sisteme informaționale computerizate, softuri pentru mașini de casă și control, să certifice aceste sisteme informaționale computerizate, softuri pentru mașini de casă și control la Comisia de certificare a Ministerului Finanțelor, în modul stabilit de Guvern;

[Legea 71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170 abrogată prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

[Art.8 al.(2), lit.c¹) introdusă prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170]

d) să prezinte informații veridice despre veniturile rezultate din orice activitate de întreprinzător, precum și despre alte obiecte ale impunerii;

e) să achite la buget, la timp și integral, ținînd cont de prevederile art.7 alin.(5), sumele calculate ale impozitelor și taxelor, asigurînd exactitatea și veridicitatea dărilor de seamă fiscale prezentate;

f) în caz de control al respectării legislației fiscale, să prezinte, la prima cerere, persoanelor cu funcții de răspundere ale organelor cu atribuții de administrare fiscală documentele de evidență, dările de seamă fiscale și alte documente și informații privind desfășurarea activității de întreprinzător, calcularea și achitarea la buget a impozitelor și taxelor și acordarea facilităților, să permită accesul, în cazul ținerii evidenței computerizate, la sistemul electronic de contabilitate;

[Art.8 al.(2), lit.f) modificată prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

f¹) în caz de solicitare a soluției fiscale individuale anticipate, să prezinte Serviciului Fiscal de Stat, la prima cerere, informații veridice, documente, explicații și/sau probe suplimentare privind activitatea desfășurată, privind situațiile și/sau tranzacțiile viitoare;

[Art.8 al.(2), lit.f¹) introdusă prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

g) în caz de control al respectării legislației fiscale, să asigure persoanelor cu funcții de răspundere ale organelor cu atribuții de administrare fiscală accesul liber în spațiile de producție, în depozite, în localurile de comerț, în alte încăperi și locuri (cu excepția încăperilor utilizate exclusiv ca spațiu locativ) pentru inspectarea lor în scopul verificării autenticității datelor din documentele contabile, din dările de seamă, din declarațiile fiscale, din calcule, precum și a verificării îndeplinirii obligațiilor față de buget;

h) să asiste la efectuarea controlului privind respectarea legislației fiscale, să semneze actele privind rezultatul controlului, să dea explicații în scris sau oral;

i) în caz de calculare greșită și determinare incorectă de către Serviciul Fiscal de Stat a sumei impozitului, penalității, dobânzii sau amenzii, să dovedească acest lucru prin documente justificative;

[Art.8 al.(2), lit.i) modificată prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

j) să îndeplinească deciziile adoptate de organele cu atribuții de administrare fiscală și alte organe învestite cu funcții de control pe marginea rezultatelor controalelor efectuate, respectând cerințele legislației fiscale;

k) să îndeplinească alte obligații prevăzute de legislația fiscală.

(3) În caz de absență a conducătorului întreprinderii, obligațiile prevăzute la alin.(2) lit.f) și g) sînt îndeplinite de alte persoane cu funcții de răspundere, gestionare ale subiectului impunerii, în limitele competenței lor.

[Art.8 modificat prin LP235 din 26.10.12, MO248-251/07.12.12 art.812]

[Art.8 modificat prin LP178 din 11.07.12, MO190-192/14.09.12 art.644; în vigoare 14.09.12]

[Art.8 modificat prin LP267 din 23.12.11, MO13-14/13.01.12 art.32; în vigoare 13.01.12]

[Art.8 modificat prin LP48 din 26.03.11, MO53/04.04.01 art.114; în vigoare 04.04.11]

[Art.8 modificat prin LP108-XVI din 16.05.08, MO99-101/06.06.08 art.368]

[Art.8 modificat prin LP113-XVI din 22.05.08, MO103-105/13.06.08 art.395]

Articolul 11. Apărarea drepturilor și intereselor contribuabilului

(1) Apărarea drepturilor și intereselor contribuabilului se face pe cale judiciară sau pe alte căi prevăzute de prezentul cod și de alte acte ale legislației. **Toate îndoielile apărute la aplicarea legislației fiscale se vor interpreta în favoarea contribuabilului.**

(2) Pagubele pricinuite contribuabilului ca urmare a îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de către organul cu atribuții de administrare fiscală și persoanele cu funcții de răspundere ale acestuia se recuperează în conformitate cu legislația.

(3) Serviciul Fiscal de Stat perfectează materialele pentru a restitui contribuabilului suma plătită în plus și dobînda calculată la această sumă (inclusiv mijloacele decontate ilicit de pe conturile contribuabilului conform dispozițiilor Serviciului Fiscal de Stat), în modul stabilit.

[Art.11 al.(3) modificat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

Articolul 129. Noțiuni

10) *Documente de evidență* – documente privitoare la operațiuni, la efectuarea plăților aferente acestor operațiuni, inclusiv documente confirmative, orice alte documente prevăzute, conform actelor normative, pentru activitatea contribuabilului. În categoria documentelor de evidență intră documentele de contabilitate (prevăzute în legislația privind contabilitatea), situațiile financiare, informațiile, registrele contabile, titlurile de creanță, datele contabile (sub orice formă, inclusiv computerizată) etc.

[Art.129 pct.10) modificat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

[Art.129 pct.10) modificat prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170]

12) **Încălcarea fiscală** – acțiune sau inacțiune, exprimată prin neîndeplinire sau îndeplinire neadecvată a prevederilor legislației fiscale, prin încălcarea drepturilor și intereselor legitime ale participanților la raporturile fiscale.

[Art.129 pct.12) modificat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

Articolul 132⁴. Funcțiile de bază ale Serviciului Fiscal de Stat

Serviciul Fiscal de Stat îndeplinește următoarele funcții:

1) elaborarea strategiilor și organizarea sistemului de management în domeniul administrării fiscale;

2) administrarea, conform legii, a impozitelor, taxelor și altor venituri la bugetul public național date în competența sa, inclusiv expunerea poziției oficiale a Serviciului Fiscal de Stat referitoare la aplicarea legislației fiscale;

3) acordarea de servicii pentru contribuabili;

4) prevenirea și combaterea încălcărilor fiscale, inclusiv a evaziunii fiscale;

5) controlul fiscal;

6) constatarea contravențiilor;

7) constatarea infracțiunilor prevăzute la art. 241–242, 244, 244¹, 250–253 și 335¹ din Codul penal;

8) executarea silită a restanțelor și altor plăți neachitate în termen la bugetul public național;

9) examinarea contestațiilor;

10) emiterea actelor normative care reglementează aplicarea legislației fiscale în limitele competenței acordate prin actele legislative;

11) coordonarea, îndrumarea și controlul aplicării reglementărilor legale în domeniul de activitate, precum și funcționarea subdiviziunilor sale;

12) managementul resurselor umane, financiare și materiale, susținerea activităților specifice prin intermediul tehnologiei informațiilor și comunicațiilor, reprezentarea juridică, auditul intern, precum și comunicarea internă și externă;

13) cooperarea internațională în domeniul administrării fiscale.

[Art.132⁴ introdus prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

Articolul 133. Atribuțiile Serviciului Fiscal de Stat

(3) În realizarea funcțiilor sale, Serviciul Fiscal de Stat are următoarele atribuții în domeniul prevenirii și constatării contravențiilor:

1) elaborează și întreprinde măsuri de prevenire și constatare a contravențiilor date în competența sa, conform legislației;

2) asigură reacționarea promptă la sesizările și comunicările despre contravenții, conform competenței sale de examinare;

3) constată cauzele și condițiile ce pot genera sau contribui la săvârșirea contravențiilor date în competența Serviciului Fiscal de Stat, cu sesizarea, în condițiile legii, a organului competent sau a persoanei cu funcție de răspundere cu privire la necesitatea de întreprindere a măsurilor de înlăturare a acestor cauze și condiții;

4) constată și sancționează faptele ce constituie contravenții potrivit reglementărilor în vigoare și reține, în vederea confiscării, mărfurile care fac obiectul contravenției.

(4) În realizarea funcțiilor sale, Serviciul Fiscal de Stat are următoarele atribuții în domeniul constatării infracțiunilor:

1) reține făptuitorul;
2) ridică corpurile delictive;
3) solicită informațiile și documentele necesare pentru constatarea infracțiunilor;
4) citează persoane și obține de la ele declarații;
5) procedează la evaluarea pagubei;
6) efectuează orice alte acțiuni care nu suferă amânare, cu întocmirea proceselor-verbale în care se consemnează acțiunile efectuate și circumstanțele elucidate în vederea constatării infracțiunilor, în limitele normelor de procedură penală;

7) cooperează cu instituțiile cu atribuții similare din alte state, în baza tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte sau pe bază de reciprocitate, precum și cu organismele internaționale, în scopul constatării infracțiunilor în limitele competenței sale;

8) verifică legalitatea activităților desfășurate, existența și autenticitatea documentelor justificative în activitățile de producție și prestări de servicii ori pe durata transportului, depozitării și comercializării bunurilor și aplică sigilii pentru asigurarea integrității bunurilor;

9) constituie și utilizează baze de date necesare pentru constatarea infracțiunilor economico-financiare și altor fapte ilicite în domeniul fiscal;

10) primește și înregistrează declarații, comunicări și alte informații privind infracțiunile și le verifică conform legislației;

11) solicită, în condițiile legii, date sau, după caz, documente de la orice entitate privată și/sau publică în scopul instrumentării și fundamentării constatărilor cu privire la săvârșirea unor fapte care contravin legislației;

12) stabilește identitatea administratorilor unităților controlate, precum și a oricăror persoane implicate în săvârșirea infracțiunilor constatate, și solicită acestora explicații scrise, după caz;

13) ridică documente, dispozitive și sisteme pentru înregistrarea operațiunilor în numerar, precum și sisteme informaționale/computerizate de evidență, în condițiile prezentului cod și ale Codului de procedură penală, solicită copii certificate de pe documentele originale, prelevează probe, eșantioane, mostre și alte asemenea specimene, solicită efectuarea expertizelor tehnice necesare finalizării acțiunilor de administrare fiscală;

14) participă, cu personal propriu sau în colaborare cu organele de specialitate ale altor ministere și instituții specializate, la acțiuni de constatare a activităților ilicite care generează fenomene de evitare a plăților către bugetul public național.

[Art.133 în redacția LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

[Art.133 modificat prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

[Art.133 modificat prin LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14]

[Art.133 modificat prin LP178 din 11.07.12, MO190-192/14.09.12 art.644; în vigoare 14.09.12]

[Art.133 modificat prin LP267 din 23.12.11, MO13-14/13.01.12 art.32; în vigoare 13.01.12]

[Art.133 modificat prin LP48 din 26.03.11, MO53/04.04.11 art.114; în vigoare 04.04.11]

[Art.133 modificat prin LP144-XVI din 27.07.08, MO127-130/18.07.08 art.498; în vigoare 01.01.09]

[Art.133 modificat prin LP108-XVI din 16.05.08, MO99-101/06.06.08 art.368]

Articolul 136¹. Soluția fiscală individuală anticipată

(1) Soluția fiscală individuală anticipată se emite la cererea persoanelor fizice și juridice care desfășoară activitate de întreprinzător, în modul stabilit de către Guvern.

(2) Cererea pentru emiterea soluției fiscale individuale anticipate trebuie să fie însoțită de documente relevante pentru emitere, precum și de dovada plății taxei de emitere.

(3) În scopul soluționării cererii, Serviciul Fiscal de Stat poate solicita informații, clarificări, explicații, documente și alte probe suplimentare cu privire la cerere și/sau la documentele depuse.

(4) Cererea pentru emiterea soluției fiscale individuale anticipate poate fi respinsă de Serviciul Fiscal de Stat în modul stabilit de Ministerul Finanțelor.

(5) Soluția fiscală individuală anticipată se emite contra plată, după cum urmează:

a) pentru contribuabilii deserviți de Direcția generală administrarea marilor contribuabili – 60000 de lei;

b) pentru celelalte categorii de contribuabili – 30000 de lei.

(6) Persoanele fizice și juridice solicitante au dreptul la restituirea taxei achitate în cazul în care Serviciul Fiscal de Stat respinge cererea lor de emitere a soluției fiscale individuale anticipate.

(7) Soluția fiscală individuală anticipată se comunică doar persoanei fizice sau juridice căreia îi este destinată și este obligatorie pentru Serviciul Fiscal de Stat și alte organe cu atribuții de administrare fiscale.

(8) Soluția fiscală individuală anticipată este obligatorie numai dacă termenele și condițiile acesteia au fost respectate de persoana fizică sau juridică în privința căreia a fost emisă.

(9) Soluția fiscală individuală anticipată nu mai este valabilă dacă prevederile legislației fiscale în baza căreia a fost emisă se modifică. Serviciul Fiscal de Stat are obligația să comunice persoanei fizice sau juridice respective modificarea legislației și faptul că soluția fiscală individuală anticipată emisă nu mai este aplicabilă pe viitor, stabilind și termenul exact de încetare a efectelor acesteia.

(10) Odată cu anularea soluției fiscale individuale anticipate, ca urmare a modificărilor normelor materiale, conform alin. (9), persoanei fizice sau juridice respective i se acordă o perioadă de 60 de zile de la data efectuării comunicării prevăzute la alin. (9) pentru a lua toate măsurile necesare ajustării tratamentului fiscal la noua interpretare.

(11) Serviciul Fiscal de Stat are obligația să țină registrul soluțiilor fiscale individuale anticipate.

(12) Termenul pentru emiterea soluției fiscale individuale anticipate este de până la 90 de zile de la data recepționării cererii respective din partea persoanelor fizice și juridice care

desfășoară activitate de întreprinzător. În cazul necesității obținerii unor documente, informații, explicații și/sau probe suplimentare, curgerea termenului de 90 de zile se suspendă de la momentul solicitării acestor documente, informații, explicații și/sau probe suplimentare. După încetarea condițiilor care au generat suspendarea, curgerea termenului va fi reluată.

(13) Procedura de emitere a soluției fiscale individuale anticipate se stabilește de către Ministerul Finanțelor.

[Art.136¹ introdus prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

[Art.137-143 excluse prin LP1146-XV din 20.06.02, MO96-99/05.07.02 art.707]

[Art.144 exclus prin LP144-XVI din 27.07.08, MO127-130/18.07.08 art.498; în vigoare 01.01.09]

Capitolul 6

RESPONSABILITATEA DE STINGEREA OBLIGAȚIEI FISCALE

Articolul 181. Responsabilitatea persoanei cu funcție de răspundere de stingerea obligației fiscale a contribuabilului

(1) Persoana cu funcție de răspundere responsabilă de stingerea obligației fiscale a contribuabilului este conducătorul lui sau o altă persoană a acestuia care, în virtutea obligațiilor de serviciu, era/este obligată să stingă obligația fiscală în modul și în termenele stabilite. În cazul în care contribuabilul nu are persoană cu funcție de răspundere, responsabil de stingerea obligației fiscale este el însuși.

(2) Persoana cu funcție de răspundere este responsabilă de toate obligațiile fiscale ale contribuabilului, indiferent de data apariției lor.

(3) Obligațiile fiscale ale contribuabilului de care persoana cu funcție de răspundere este responsabilă în conformitate cu prezentul articol rămân obligații ale acestuia până la stingerea lor deplină.

(4) Pentru neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de prezentul articol și a altor obligații prevăzute de legislația fiscală, persoana cu funcție de răspundere a contribuabilului poartă răspundere în conformitate cu legislația.

Articolul 182. Responsabilitatea persoanei cu funcție de răspundere a contribuabilului obligat să rețină sau să perceapă de la o altă persoană impozitele, taxele, majorările de întârziere (penalitățile) și/sau amenzile și să le verse la buget

(1) Persoana cu funcție de răspundere a contribuabilului obligat, conform legislației fiscale, să rețină sau să perceapă de la o altă persoană impozitele, taxele, majorările de întârziere (penalitățile) și/sau amenzile și să le verse la buget este responsabilă de plata impozitelor și taxelor, majorărilor de întârziere și/sau amenzilor nereținute, nepercepute și netransferate în modul stabilit la buget dacă:

a) reținerea, perceperea sau transferul intră în atribuțiile ei;

b) ea a știut sau trebuia să știe că impozitele, taxele, majorările de întârziere (penalitățile) și/sau amenzile nu au fost reținute, percepute sau transferate de contribuabil.

(2) Obligația de a reține sau percepe impozite, taxe, majorări de întârziere (penalități) și/sau amenzi rămâne a fi a contribuabilului a cărei persoană cu funcție de răspundere este obligată să le rețină sau să le perceapă de la o altă persoană și să le transfere până când impozitele, taxele, majorările de întârziere (penalitățile) și/sau amenzile vor fi declarate sau trebuiau să fie declarate de persoana de la care trebuia să fie reținute sau percepute ori până la stingerea lor totală în celelalte cazuri.

(3) Obligațiile fiscale ale contribuabilului pentru care persoana lui cu funcție de răspundere este responsabilă în conformitate cu prezentul articol rămân obligații ale contribuabilului pînă la stingerea lor deplină în cazul reținerii sau perceperii impozitelor, taxelor, majorărilor de întârziere și/sau amenzilor de la alte persoane.

(4) Pentru neîndeplinire a obligațiilor prevăzute de prezentul articol și a altor obligații prevăzute de legislația fiscală, persoana cu funcție de răspundere a contribuabilului poartă răspundere în conformitate cu legislația.

Capitolul 13

DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCĂRI FISCALE

Articolul 231. Noțiunea și temeiurile tragerii la răspundere pentru încălcare fiscală

(1) În sensul prezentului cod, tragerea la răspundere pentru încălcare fiscală înseamnă aplicarea de către Serviciul Fiscal de Stat, în condițiile prevăzute de legislația fiscală, a unor sancțiuni față de persoanele care au săvârșit încălcări fiscale.

(2) Temeiul tragerii la răspundere pentru încălcare fiscală este însăși încălcarea fiscală.

(3) Încălcările fiscale se califică după cum urmează:

a) încălcare fiscală nesemnificativă;

b) încălcare fiscală semnificativă.

[Art.231 al.(3) introdus prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170]

(4) Se consideră nesemnificativă încălcarea fiscală dacă suma impozitului sau taxei constituie pînă la 100 de lei pentru persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător și pînă la 1000 de lei pentru persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător și persoanele juridice, inclusiv pentru fiecare perioadă fiscală în parte – în cazul nedeclarării, declarării tardive sau diminuării impozitului sau taxei.

[Art.231 al.(4) în redacția LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

[Art.231 al.(4) introdus prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170]

(5) Se consideră semnificativă încălcarea fiscală care nu cade sub incidența alin. (4).

[Art.231 al.(5) în redacția LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

[Art.231 al.(5) introdus prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170]

Articolul 232. Persoanele pasibile de răspundere pentru încălcare fiscală

Este tras la răspundere pentru încălcare fiscală:

a) contribuabilul persoană juridică a cărei persoană cu funcție de răspundere a săvârșit o încălcare fiscală;

b) contribuabilul persoană fizică, care nu practică activitate de întreprinzător, ce a săvârșit o încălcare fiscală. În cazul în care acesta este lipsit de capacitate de exercițiu sau are capacitate de exercițiu restrînsă, pentru încălcarea fiscală săvârșită de el reprezentantul său legal (părintii, înfietorii, tutorele, curatorul) poartă răspundere în funcție de obiectul impozabil, de obligația fiscală și de bunurile contribuabilului;

c) contribuabilul persoană fizică care practică activitate de întreprinzător ce a săvârșit o încălcare fiscală sau a cărei persoană cu funcție de răspundere a săvârșit o încălcare fiscală.

[Art.232 lit.c) în redacția LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

Articolul 233. Condiții generale de tragere la răspundere pentru încălcare fiscală

(1) Tragerea la răspundere pentru încălcare fiscală se face în temeiul legislației fiscale în vigoare în timpul și la locul săvârșirii încălcării, cu excepția situațiilor când legea nouă prevede sancțiuni mai blânde, cu condiția că încălcarea fiscală, prin caracterul ei, nu atrage după sine, în condițiile legii, răspunderea penală.

(2) Procedura de tragere la răspundere pentru încălcarea fiscală se aplică în conformitate cu legislația în vigoare în timpul și în locul examinării cazului de încălcare fiscală.

(3) Tragerea la răspundere pentru încălcări fiscale conform prezentului titlu sau la o altă răspundere juridică pentru încălcarea legislației fiscale nu exonerează persoana sancționată de obligația plății impozitului, taxei și/sau majorării de întârziere (penalității), stabilite de legislație. Tragerea la răspundere pentru încălcare fiscală a contribuabililor specificați la art.232 nu eliberează persoanele cu funcție de răspundere ale acestora, dacă există temeiurile respective, de răspundere contravențională, penală sau de altă răspundere prevăzută de legislație.

[Art.229 al.(3) modificat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

[Art.233 modificat prin LP178 din 11.07.12, MO190-192/14.09.12 art.644; în vigoare 14.09.12]

Articolul 234. Absolvirea de răspundere pentru încălcare fiscală

(1) Sancțiunea fiscală nu se aplică, în întregime sau parțial, iar în cazul în care a fost deja stabilită se anulează, în întregime sau parțial, dacă se prezintă dovezi ce confirmă legalitatea tuturor acțiunilor (inacțiunilor) sau a unor acțiuni (inacțiuni) considerate anterior ilegale. Veridicitatea și autenticitatea dovezilor prezentate pot fi verificate de Serviciul Fiscal de Stat la sursă sau la alte persoane. Documentele prezentate cu încălcarea termenelor stabilite de Serviciul Fiscal de Stat sau după efectuarea controlului fiscal sînt verificate în mod obligatoriu.

(1¹) Amenzile prevăzute la art. 260 alin. (1), (2) și (3) nu se aplică în cazul în care nu apar obligații suplimentare privind impozite și/sau taxe.

[Art.234 al.(1¹) în redacția LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14]

(1²) Impozitele, taxele și majorările de întârziere (penalitățile) nu se recalculează, sancțiunea fiscală nu se aplică în întregime sau, în cazul în care a fost deja stabilită, se anulează în întregime dacă contribuabilul a acționat în conformitate cu soluția fiscală individuală anticipată emisă în adresa sa potrivit prezentului cod.

[Art.234 al.(1²) introdus prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

(2) Persoana trasă la răspundere pentru încălcare fiscală beneficiază de o reducere cu 50% a amenzilor aplicate dacă respectă strict următoarele condiții:

a) nu are restanțe la data adoptării deciziei asupra cazului de încălcare fiscală sau le stinge concomitent cu acțiunile prevăzute la lit.b);

b) în termen de 3 zile lucrătoare de la data înmînării deciziei asupra cazului de încălcare fiscală, stinge sumele impozitelor, taxelor, majorărilor de întârziere (penalităților) și/sau 50% din amenzile indicate în decizie sau stinge obligația fiscală prin compensare conform art. 175.

În cazul în care datele din sistemul informațional al Serviciului Fiscal de Stat atestă executarea cerințelor prevăzute la lit. a) și b), autoritatea abilitată să examineze cazurile privind încălcările fiscale, de sine stătător, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare din data expirării termenului prevăzut la lit. b), adoptă o decizie privind reducerea amenzilor în cauză cu 50%.

[Art.234 al.(2), lit.b) în redacția LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14]

c) în cazul în care datele din sistemul informațional al Serviciului Fiscal de Stat nu atestă executarea cerințelor prevăzute la lit.a) și b), prezintă, în termenul prevăzut pentru executarea

benevolă a deciziei asupra cazului de încălcare fiscală, documentele ce confirmă stingerea sumelor prevăzute la lit.a) și b).

În baza documentelor prezentate conform lit.c), autoritatea abilitată să examineze cazurile privind încălcările fiscale, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare de la data prezentării documentelor, va adopta o decizie privind reducerea amenzilor în cauză cu 50%. În cazul în care, după adoptarea deciziei privind reducerea amenzilor, se constată nerespectarea cel puțin a uneia din condițiile prevăzute la lit.a) și b), autoritatea respectivă își va anula decizia, iar persoana nu va beneficia de reducerea cu 50% a amenzilor.

[Art.234 al.(2), lit.c) modificată prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170]

(3) Insolvabilitatea sau absența temporară din țară a persoanei fizice sau a persoanei cu funcție de răspundere a persoanei juridice, precum și iminența unor evenimente pe care persoana ce a săvârșit încălcarea fiscală putea să le prevadă, dar nu le-a prevăzut nu constituie temei pentru neaplicarea sau anularea sancțiunii fiscale.

(4) Persoanele scutite de impozite și/sau taxe, precum și cele care au calculat greșit impozitul și/sau taxa din cauza explicațiilor greșite, prezentate în scris de Serviciul Fiscal de Stat, sînt absolvite de răspundere pentru diminuarea, calcularea incorectă sau neplata acestora.

(5) Persoanele care au calculat greșit impozitul și/sau taxa, dacă acest fapt nu a fost depistat în cadrul controlului fiscal anterior, la efectuarea repetată a controlului fiscal în condițiile reglementate la art.214 alin.(8), sînt absolvite de aplicarea amenzilor și penalităților pentru încălcările fiscale depistate aferente perioadelor supuse controlului repetat.

[Art.234 modificat prin LP267 din 23.12.11, MO13-14/13.01.12 art.32; în vigoare 13.01.12]

Articolul 235. Scopul și forma sancțiunilor fiscale

(1) Sancțiunea fiscală este o măsură cu caracter punitiv și se aplică pentru a se preveni săvârșirea, de către delincvent sau de către alte persoane, a unor noi încălcări, pentru educarea lor în spiritul respectării legii.

(1¹) Avertizarea se aplică pentru încălcarea fiscală nesemnificativă.

[Art.235 al.(1¹) introdus prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170]

(2) Pentru încălcarea fiscală poate fi aplicată sancțiunea fiscală sub formă de avertizare sau amendă.

[Art.235 al.(2) modificat prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170]

Articolul 236. Amendă

(1) Amendă este o sancțiune fiscală care constă în obligarea persoanei ce a săvârșit o încălcare fiscală de a plăti o sumă de bani. Amendă se aplică indiferent de faptul dacă au fost aplicate sau nu alte sancțiuni fiscale ori plătite impozite, taxe, majorări de întârziere (penalități) calculate suplimentar la cele declarate sau nedeclarate.

(2) Amendă reprezintă o parte a obligației fiscale și se percepe în modul stabilit pentru impunerea fiscală.

(3) În cazul în care contribuabilul descoperă că darea de seamă fiscală prezentată anterior conține greșeli sau omisiuni și prezintă darea de seamă corectată, precum și în cazul în care contribuabilul nu are obligația prezentării dării de seamă, dar descoperă că au fost efectuate greșit calculul și plata impozitelor și taxelor, iar în urma acestora apar obligații fiscale suplimentare și acestea sînt achitate pînă la anunțarea unui control fiscal, amendă nu se aplică.

[Art.236 modificat prin LP267 din 23.12.11, MO13-14/13.01.12 art.32; în vigoare 13.01.12]

[Art.237 exclus prin LP1163-XV din 27.06.02, MO100-101/11.07.02 art.474]

Articolul 238. Regulile generale de aplicare a sancțiunii fiscale

(1) Sancțiunea fiscală se aplică în limitele stabilite de articolul respectiv din prezentul cod, în strictă conformitate cu legislația fiscală.

(1¹) Amendă se aplică în cazurile de încălcare fiscală semnificativă.

[\[Art.238 al.\(1¹\) introdus prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170\]](#)

(2) În cazul în care o persoană a săvârșit două sau mai multe încălcări fiscale, sancțiunea fiscală se aplică pentru fiecare încălcare fiscală și pentru fiecare perioadă fiscală în parte, cu excepția cazurilor prevăzute la art.188 alin.(2).

Articolul 242. Drepturile și obligațiile persoanei trase la răspundere pentru încălcare fiscală

Persoana trasă la răspundere pentru încălcare fiscală are dreptul să ia cunoștință de dosarul său, să dea explicații, să prezinte probe, să formuleze cereri, să conteste decizia asupra cazului. Ea poate beneficia de asistența unui avocat căruia îi încredințează exercitarea, în numele său, a drepturilor menționate.

Articolul 251. Propunerile de lichidare a cauzelor și condițiilor săvârșirii încălcării fiscale

(1) Stabilind cauzele și condițiile săvârșirii încălcării fiscale, Serviciul Fiscal de Stat poate prezenta propuneri de lichidare a acestor cauze și condiții.

[\[Art.251 al.\(1\) modificat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17\]](#)

(2) Dacă în procesul examinării cazurilor de încălcare fiscală au fost constatate indicii de infracțiune, materialele se remit spre urmărire penală organelor de urmărire penală conform competenței.

[\[Art.251 modificat prin LP120 din 25.05.12, MO103/29.05.12 art.353; în vigoare 01.10.12\]](#)

Capitolul 15
TIPURILE DE ÎNCĂLCĂRI FISCALE ȘI RĂSPUNDEREA
PENTRU ELE

Articolul 253. Împiedicarea activității Serviciului Fiscal de Stat

(1) Împiedicarea controlului fiscal prin neasigurarea accesului în încăperile de producție, în depozite, în locurile de păstrare a bunurilor, în spațiile comerciale și în spațiile cu o altă destinație, prin neprezentarea de explicații, date, informații și documente, necesare Serviciului Fiscal de Stat, asupra problemelor care apar în timpul controlului, prin alte acțiuni sau inacțiuni se sancționează cu amendă de 5000 de lei.

[\[Art.253 al.\(1\) modificat prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170\]](#)

(1¹) Neprezentarea, prezentarea tardivă a informației și/sau prezentarea informației neautentice conform prevederilor art.197 alin.(3²) și art.229 alin.(2²) se sancționează cu amendă de 3000 de lei.

[\[Art.253 al.\(2\)-\(3\) excluse prin LP177-XVI din 20.07.07, MO117-126/10.08.07 art.537\]](#)

(4) Neexecutarea deciziei organului cu atribuții de administrare fiscală de suspendare a operațiunilor la conturile bancare ale contribuabilului se sancționează cu amendă în proporție de 30% din suma trecută la scăderi în perioada de nesuspendare a operațiunilor.

(4¹) Neexecutarea sau executarea neconformă a prevederilor art.197 alin.(3²) și (3³) și ale art.229 alin.(2²) se sancționează, pentru fiecare încălcare, cu amendă în proporție de 30% din suma încasată sau ce urma a fi încasată de la contribuabil în contul stingerii obligației fiscale.

(5) Pentru neexecutarea cerințelor din citația Serviciului Fiscal de Stat, persoanele fizice se sancționează cu o amendă în mărime de 500 de lei, persoanele juridice – în mărime de 5000 de lei, iar neexecutarea cerințelor din citația bancară se sancționează cu amendă de 10000 de lei.

[Art.253 al.(5) modificat prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170]

(5¹) Amenzile prevăzute la alin.(5) nu se aplică în cazul în care persoanele prezintă documente justificative în partea ce ține de imposibilitatea prezentării acestora la Serviciul Fiscal de Stat.

[Art.253 al.(5¹) introdus prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170]

6) Prezentarea tardivă a informației prevăzute la art. 226¹¹ alin. (5) de către persoanele indicate la art. 226¹¹ alin. (2) se sancționează cu amendă în mărime de 2% din suma indicată în informația prezentată tardiv, dar nu mai mult de 25 mii de lei.

[Art.253 al.(6) în redacția LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

[Art.253 al.(6) introdus prin LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14]

(7) Prezentarea informației prevăzute la art. 226¹¹ alin. (5) neautentice de către persoanele indicate la art. 226¹¹ alin. (2) se sancționează cu amendă în mărime de 10% din diferența dintre suma care urma să fie indicată și cea indicată în informație, dar nu mai mult de 50 mii de lei.

[Art.253 al.(7) în redacția LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

[Art.253 al.(7) introdus prin LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14]

(8) Neprezentarea informației prevăzute la art. 226¹¹ alin. (5) de către persoanele indicate la art. 226¹¹ alin. (2) se sancționează cu amendă în mărime de 50% din suma care urma să fie indicată în informație, dar nu mai mult de 150 mii de lei.

[Art.253 al.(8) în redacția LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

[Art.253 al.(8) introdus prin LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14]

(9) Neexecutarea de către persoana fizică a condițiilor prevăzute la art. 226¹⁵ alin. (2) se sancționează cu amendă în mărime de 3000 de lei.

[Art.253 al.(9) introdus prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

[Art.253 modificat prin LP267 din 23.12.11, MO13-14/13.01.12 art.32; în vigoare 13.01.12]

[Art.253 modificat prin LP177-XVI din 20.07.07, MO117-126/10.08.07 art.537]

Articolul 255. Neprezentarea informației despre sediu

Neprezentarea, prezentarea cu întârziere sau prezentarea Serviciului Fiscal de Stat a unor informații neveridice despre sediul sau despre schimbarea sediului contribuabilului, al subdiviziunilor lui se sancționează cu amenda de 4000 de lei. Sînt pasibile de amendă subdiviziunile care corespund noțiunii indicate la art.5 pct.29).

[Art.255 modificat prin LP267 din 23.12.11, MO13-14/13.01.12 art.32; în vigoare 13.01.12]

[Art.255 în redacția LP177-XVI din 20.07.07, MO117-126/10.08.07 art.537]

Articolul 257. Încălcarea regulilor de ținere a contabilității și a evidenței în scopuri fiscale

[Art.257 denumirea articolului modificată prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

[\[Art.257 al.\(1\) exclus prin LP178 din 11.07.12, MO190-192/14.09.12 art.644; în vigoare 14.09.12\]](#)

(2) Folosirea formularelor tipizate de documente primare cu regim special de un alt model decât cel stabilit prin act normativ în vigoare, precum și folosirea formularelor tipizate de documente primare cu regim special plastografiate sau străine se sancționează cu amendă egală cu suma operațiunilor economice înscrise în astfel de documente.

[\[Art.257 al.\(2\) în redacția LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17\]](#)

[\[Art.257 al.\(3\)-\(4\) exclude prin LP177-XVI din 20.07.07, MO117-126/10.08.07 art.537\]](#)

(5) Neasigurarea păstrării dărilor de seamă fiscale și/sau a documentelor de evidență și/sau a benzilor de control (benzilor de control pe suport electronic specializat) și/sau lipsa totală ori parțială a contabilității, ceea ce face imposibilă efectuarea controlului fiscal, se sancționează cu amendă de 50000 de lei, cu calcularea impozitelor și taxelor respective conform art.189 alin.(2) din prezentul cod.

[\[Art.257 al.\(5\) modificat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17\]](#)

[\[Art.257 al.\(5\) modificat prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170\]](#)

(7) Prin derogare de la alin. (2) și (5), prevederile respective nu se aplică entităților care țin contabilitatea și întocmesc situațiile financiare în baza IFRS, pe o perioadă de până la 2 ani de la data implementării standardelor menționate.

[\[Art.257 al.\(7\) modificat prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170\]](#)

[\[Art.257 al.\(7\) modificat prin LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14\]](#)

(8) Efectuarea de către agentul economic, la care este instituit post fiscal și care a fost înștiințat despre aceasta conform prevederilor legislației în vigoare, a intrărilor/ieșirilor de mărfuri/servicii fără informarea despre aceasta a inspectorului sau a subdiviziunii Serviciului Fiscal de Stat responsabile de activitatea postului fiscal se sancționează cu amendă egală cu suma operațiunilor economice respective.

[\[Art.257 al.\(8\) modificat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17\]](#)

[\[Art.257 al.\(8\) introdus prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170\]](#)

[\[Art.257 modificat prin LP267 din 23.12.11, MO13-14/13.01.12 art.32; în vigoare 13.01.12\]](#)

[\[Art.257 modificat prin LP108-XVI din 16.05.08, MO99-101/06.06.08 art.368\]](#)

[\[Art.257 modificat prin LP177-XVI din 20.07.07, MO117-126/10.08.07 art.537\]](#)

Articolul 260. Nerespectarea modului de întocmire, de prezentare a dării de seamă fiscale și a facturii fiscale, precum și neînregistrarea facturii fiscale în Registrul general electronic al facturilor fiscale

[\[Art.260 denumirea modificată prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170\]](#)

[\[Art.260 denumirea modificată prin LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14\]](#)

(1) Neprezentarea dării de seamă fiscale se sancționează cu o amendă în mărime de 1000 lei pentru fiecare dare de seamă fiscală neprezentată, dar nu mai mult de 10000 lei pentru toate dările de seamă fiscale neprezentate.

(2) Prezentarea tardivă a dării de seamă fiscale se sancționează cu o amendă în mărime de 200 lei pentru fiecare dare de seamă fiscală prezentată tardiv, dar nu mai mult de 2000 lei pentru toate dările de seamă fiscale prezentate tardiv.

(3) Prezentarea dării de seamă fiscale care conține informație neautentică se sancționează cu o amendă în mărime de 1000 lei pentru fiecare dare de seamă fiscală prezentată care conține informație neautentică, dar nu mai mult de 7000 lei pentru toate dările de seamă fiscale prezentate care conțin informații neautentice.

[Art.260 al.(3) modificat prin LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14]

(4) Ne prezentarea facturii fiscale în termenele prevăzute la art.117 și 117¹ se sancționează cu o amendă în mărime de 3600 lei pentru fiecare factură fiscală neprezentată, dar nu mai mult de 72000 lei pentru toate facturile fiscale neprezentate în termenele stabilite.

[Art.260 al.(4) modificat prin LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14]

(4¹) Neînregistrarea facturii fiscale în Registrul general electronic al facturilor fiscale se sancționează cu o amendă în mărime de 3600 lei pentru fiecare factură fiscală neînregistrată, dar nu mai mult de 72000 lei pentru toate facturile fiscale neînregistrate în termenele stabilite.

[Art.260 al.(4¹) modificat prin LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14]

Articolul 261. Încălcarea regulilor de calculare și de plată a impozitelor și taxelor

[Art.261 al.(1) exclus prin LP111 -XVI din 27.04.07, MO64-66/11.05.07 art.300]

[Art.261 al.(2)-(3) excluse prin LP177-XVI din 20.07.07, MO117-126/10.08.07 art.537]

(4) Diminuarea impozitelor, taxelor prin prezentarea către Serviciul Fiscal de Stat a unei dări de seamă fiscale cu informații sau date neveridice se sancționează cu amendă egală cu 30% din suma diminuării.

(4¹) Prevederile alin.(4) nu se aplică în cazul în care contribuabilul depune de sine stătător darea de seamă corectată în conformitate cu art.188, cu condiția ca aceasta să nu conțină informații și date neveridice.

(5) Eschivarea de la calculul și de la plata impozitelor, taxelor se sancționează cu o amendă în mărimea impozitului, taxei nedeclarate.

(6) Neplata sau plata incompletă a impozitului pe venit în rate se sancționează cu amendă în quantum calculat, în modul stabilit la art.228 alin.(3), unei perioade cuprinse între data stabilită pentru plata acestui impozit și data de prezentare a declarației fiscale. Suma neplătită a impozitului pe venit se determină ca diferență dintre impozitul calculat și plătit de contribuabil și impozitul pe care acesta era obligat să-l plătească. Impozitul pe venit care urmează a fi plătit reprezintă cea mai mică mărime din impozitul calculat care urma să fie plătit în anul precedent sau 80% din suma definitivă a impozitului din perioada fiscală curentă, scăzându-se trecerile în cont (cu excepția impozitului plătit în rate). Sancțiunea nu se aplică în cazul în care impozitul pe venit ce urmează a fi plătit este mai mic de 1000 de lei. Amenda nu se aplică contribuabililor menționați la art.228 alin.(5) în ceea ce privește obligațiile fiscale și perioadele fiscale pentru care nu se aplică (nu se calculează) majorări de întârziere (penalități).

[Art.261 al.(6) modificat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

[Art.261 modificat prin LP178 din 11.07.12, MO190-192/14.09.12 art.644; în vigoare 14.09.12]

[Art.261 modificat prin LP267 din 23.12.11, MO13-14/13.01.12 art.32; în vigoare 13.01.12]

OIFPSM396/2015
ID intern unic: 359335
[Версия на русском](#)

[Versiunea originala](#)
[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

INSPECTORATUL FISCAL PRINCIPAL DE STAT

ORDIN Nr. 396
din 06.05.2015

(extras)

**despre aprobarea Regulamentului cu privire la
stimularea morală (nonfinanciară) a contribuabililor onești**

Publicat : 19.06.2015 în Monitorul Oficial Nr. 150-159 art Nr : 1058 Data intrării în vigoare : 19.06.2015

MODIFICAT

[OIFPS406 din 20.03.17, MO92-102/31.03.17 art.677; în vigoare 01.04.17](#)

NOTĂ:

în tot textul Regulamentului, sintagmele „Inspectoratul Fiscal Principal de Stat”, „IFPS” la orice formă gramaticală, se substituie cu sintagmele „Serviciul Fiscal de Stat”, „SFS” la forma gramaticală corespunzătoare;

în tot textul Regulamentului, sintagma „IFS teritoriale” se substituie cu sintagma „Direcțiile generale administrare fiscală”, iar sintagmele „Direcția generală administrarea marilor contribuabili”, „DGAMC” se substituie cu sintagmele „Direcția generală administrare contribuabili mari”, „DGACM” la forma gramaticală corespunzătoare prin [OIFPS406 din 20.03.17, MO92-102/31.03.17 art.677; în vigoare 01.04.17](#)

Întru continuarea bunei tradiții de stabilire și menținere a unor relații de încredere cu contribuabilii, în scopul stimulării contribuabililor care își achită integral și în termen obligațiile fiscale, în temeiul art. 133 alin (1) lit. c) din Codul fiscal,

ORDON:

1. A aproba **Regulamentul cu privire la stimularea morală (nonfinanciară) a contribuabililor onești (în continuare Regulament)**, în redacția expusă conform anexei la prezentul ordin.

2. Direcția achiziții publice și gestionarea patrimoniului să întreprindă măsurile necesare de asigurare cu Certificate de credibilitate și Diplome de merit.

3. Cheltuielile ce țin de confecționarea certificatelor și diplomelor prevăzute pentru contribuabilii/ contabilii desemnați să fie incluse în devizul de cheltuieli al Serviciului Fiscal de Stat pentru anul bugetar respectiv.

[\[Pct.3 modificat prin OIFPS406 din 20.03.17, MO92-102/31.03.17 art.677; în vigoare](#)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

COD Nr. 218
din 24.10.2008

contravențional al Republicii Moldova*

Publicat : 17.03.2017 în Monitorul Oficial Nr. 78-84 art Nr : 100

Articolul 10. Contravenția

Constituie contravenție fapta – acțiunea sau inacțiunea – ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod și este pasibilă de sancțiune contravențională

Articolul 16. Răspunderea contravențională
a persoanei fizice

(1) Este pasibilă de răspundere contravențională persoana fizică responsabilă care, în momentul săvârșirii contravenției, are împlinită vârsta de 18 ani.

(2) Persoana fizică cu vârsta între 16 și 18 ani este pasibilă de răspundere contravențională pentru săvârșirea faptelor prevăzute la art. 69 alin. (1), art. 78, 85, 87, art. 88 alin. (1), art. 89, art. 91 alin. (1), art. 104, 105, 203, art. 204 alin. (1), (2) și (3), art. 228–245, 336, 342, 352–357, 363, 365, art. 366 alin. (1), art. 367, 368, 370, art. 372 alin. (2).

(3) În cazul minorului care a săvârșit o faptă ce se încadrează în dispoziția normei din partea specială a cărții întâi, agentul constator, procurorul sau instanța de judecată expediază materialele cauzei contravenționale autorității administrației publice locale pentru problemele minorilor. La demersul agentului constator, instanța de judecată poate aplica față de minor măsuri de constrângere cu caracter educativ conform art.104 din Codul penal.

(4) Pentru săvârșirea contravențiilor în afara exercitării atribuțiilor de serviciu, militarii răspund contravențional conform dispozițiilor generale.

(5) – *abrogat.*

(6) Persoana cu funcție de răspundere (persoană căreia, într-o întreprindere, instituție, organizație, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, într-o autoritate publică centrală sau locală, i se acordă, permanent sau provizoriu, prin lege, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice sau a acțiunilor administrative de dispoziție, organizatorice ori economice) este pasibilă de răspundere contravențională pentru săvârșirea unei fapte prevăzute de prezentul cod în cazul:

- a) folosirii intenționate a atribuțiilor sale contrar obligațiilor de serviciu;
- b) depășirii vădite a drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege;
- c) neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu.

(7) În lipsa condițiilor enunțate la alin.(6), persoana cu funcție de răspundere vinovată de săvârșirea unei contravenții răspunde conform dispozițiilor generale.

Republica Moldova

PARLAMENTUL

COD Nr. 985
din 18.04.2002

CODUL PENAL
al Republicii Moldova*

Publicat : 14.04.2009 în Monitorul Oficial Nr. 72-74 art Nr : 195

Articolul 14. Noțiunea de infracțiune

(1) Infracțiunea este o faptă (acțiune sau inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală.

(2) Nu constituie infracțiune acțiunea sau inacțiunea care, deși, formal, conține semnele unei fapte prevăzute de prezentul cod, dar, fiind lipsită de importanță, nu prezintă gradul prejudiciabil al unei infracțiuni.

Articolul 21. Subiectul infracțiunii

(1) Sînt pasibile de răspundere penală persoanele fizice responsabile care, în momentul săvârșirii infracțiunii, au împlinit vârsta de 16 ani.

(2) Persoanele fizice care au vârsta între 14 și 16 ani sînt pasibile de răspundere penală numai pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute la art.145, 147, 151, 152 alin.(2), art.164, 166 alin.(2) și (3), art.171, 172, 175, 186-188, 189 alin. (2)–(6), art. 190 alin. (2)–(5), art. 192 alin. (2)–(4), art. 192¹ alin. (2) și (3), 196 alin.(4), art.197 alin.(2), art.212 alin.(3), art.217 alin.(4) lit.b), art.217¹ alin.(3) și alin.(4) lit.b) și d), art.217³ alin.(3) lit.a) și b), art.217⁴, art.217⁶ alin.(2), art.260, 268, 270, 271, art.275, 280, 281, 283-286, 287 alin.(2) și (3), art.288 alin.(2), art.290 alin.(2), art.292 alin.(2), 317 alin.(2), art.342.

[Art.21 al.(2) modificat prin LP134 din 14.06.12, MO135-141/06.07.12 art.449]

(3) O persoană juridică, cu excepția autorităților publice, este pasibilă de răspundere penală pentru o faptă prevăzută de legea penală dacă aceasta nu a îndeplinit sau a îndeplinit necorespunzător dispozițiile directe ale legii ce stabilesc îndatoriri sau interdicții privind efectuarea unei anumite activități și se constată cel puțin una din următoarele circumstanțe:

a) fapta a fost săvârșită în interesul persoanei juridice respective de către o persoană fizică împuternicită cu funcții de conducere, care a acționat independent sau ca parte a unui organ al persoanei juridice;

b) fapta a fost admisă sau autorizată, sau aprobată, sau utilizată de către persoana împuternicită cu funcții de conducere;

c) fapta a fost săvârșită datorită lipsei de supraveghere și control din partea persoanei împuternicite cu funcții de conducere.

[Art.21 al.(3) în redacția LP60 din 07.04.16, MO123-127/06.05.16 art.246]

(3¹) O persoană fizică se consideră împuternicită cu funcții de conducere dacă are cel puțin una din următoarele funcții:

eschivarea de la prezentarea declarației cu privire la impozitul pe venit sau prin includerea în declarație a unor date denaturate, dacă suma impozitului pe venit care trebuia să fie achitat depășește 2500 de unități convenționale,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 1 an.

[Art.244¹ al.(1), sancțiunea modificată prin LP207 din 29.07.16, MO369-378/28.10.16 art.751; în vigoare 07.11.16]

(2) Aceeași acțiune care a condus la neachitarea impozitului în proporții deosebit de mari

se pedepsește cu amendă în mărime de la 2350 la 3350 de unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani.

[Art.244¹ al.(2), sancțiunea modificată prin LP207 din 29.07.16, MO369-378/28.10.16 art.751; în vigoare 07.11.16]

[Art.244¹ introdus prin LP206 din 21.10.11, MO197-202/18.11.11 art.571]

Articolul 249. Eschivarea de la achitarea plăților vamale

(1) Eschivarea de la achitarea plăților vamale în proporții mari

se pedepsește cu amendă în mărime de pînă la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 180 de ore, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale.

[Art.249 al.(1), sancțiunea modificată prin LP207 din 29.07.16, MO369-378/28.10.16 art.751; în vigoare 07.11.16]

(2) Aceeași acțiune săvîrșită:

a) - exclusă

b) de două sau mai multe persoane

se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 2500 la 3000 unități convenționale.

[Art.249 al.(2), sancțiunea modificată prin LP207 din 29.07.16, MO369-378/28.10.16 art.751; în vigoare 07.11.16]

(3) Eschivarea de la achitarea plăților vamale în proporții deosebit de mari

se pedepsește cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 3000 la 6000 unități convenționale.

[Art.247 al.(3), sancțiunea modificată prin LP207 din 29.07.16, MO369-378/28.10.16 art.751; în vigoare 07.11.16]

Articolul 250. Transportarea, păstrarea sau comercializarea mărfurilor supuse accizelor, fără marcarea lor cu timbre de control sau timbre de acciz

(1) Transportarea, păstrarea sau comercializarea mărfurilor supuse accizelor fără marcarea lor cu timbre de control sau timbre de acciz de modelul stabilit, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

[Art.250 al.(1), sancțiunea modificată prin LP207 din 29.07.16, MO369-378/28.10.16 art.751; în vigoare 07.11.16]

(2) Aceleași acțiuni însoțite de:

- **ЗАКОН Nr. 845 от 03.01.1992** (извлечение) **"О предпринимательстве и предприятиях"** (Опубликован : 28.02.1994 в Monitorul Parlamentului Nr. 2 статья № : 33)
- **ЗАКОН "Трудовой кодекс Республики Молдова" № 154-XV от 28.03.2003** (извлечение) (Опубликован в Мониторул Официал Р.Молдова № 159-162/648 от 29.07.2003)
- **КОДЕКС Nr. 1163 от 24.04.1997** (извлечение) **"Налоговый кодекс"** (Опубликован : 25.03.2005 в Monitorul Oficial Nr. ed.special.)
- **ПРИКАЗ ГЛАВНОЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ НАЛОГОВОЙ ИНСПЕКЦИИ Nr. 396 от 06.05.2015** (извлечение) **"Об утверждении Положения о моральном (нефинансовом) стимулировании сознательных налогоплательщиков"** (Опубликован : 19.06.2015 в Monitorul Oficial Nr. 150-159 статья № : 1058 Дата вступления в силу : 19.06.2015)
- **КОДЕКС Nr. 218 от 24.10.2008 Республики Молдова "О правонарушениях *"** (извлечение) (Опубликован : 17.03.2017 в Monitorul Oficial Nr. 78-84 статья № : 100)
- **КОДЕКС Nr. 985 от 18.04.2002** (извлечение) **"УГОЛОВНЫЙ КОДЕКС РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА*"** (Опубликован : 14.04.2009 в Monitorul Oficial Nr. 72-74 статья № : 195)

